

ÚJ! Video

1988.
IV. évf. 10. (17.) szám
Ára: 39 Ft

ötlet

magazin

**Teszt:
Seltron és Sanyo
képmagnók**

14. OLDAL

Marilyn-portré

36. OLDAL

+ 16 színes oldal
INTERVIDEO
FILMAGAZIN

D. H. Lawrence, a nagy sikerű Lady Chatterley írójának másik könyve nyomán készült film:

A SZÜZ ÉS A CIGÁNY

színes, feliratos
angol film

Főszereplők:

Franco Nero,

Joanna Shimkus

Rendezte:

Christopher Miles

MOKÉP Videotéka

VI. ker.

Majakovszkij u. 40.

Kedves Olvasó!

Színész ismerősöm meséli: „Hogy már évek óta lehet látni az igazgatói szobában, mi történik nálunk a színpadon. Azt hittem: luxus. De nemrég visszanezém az egyik rögzített előadást videón, lassíva. Fantasztikus, hogy mikre jöttem rá... Egy csomó mindenem fínomtani tudtam, csak azért, mert a kamera, nevével összhangban, objektív...”

Sportoló mondja a tévében: „Az egyik edzéshelet videón rögzítettük, aztán az edzőm lassíva mindent végignézt. Utána nekem is megmutatta lassíva, mi a jó és mi a javítanivaló a technikámon. Mérhétőn jobb lettem...”

A sori, ahol az objektív objektivitása mérhető hasznunkra lehet, bizonyára Ön is tudná folytatni, Kedves Olvasónk, és talán velünk együtt csodálkozik, hogy a video szóra majdnem mindenkinek a tévékínálat-bővítő, házimoziszerű felhasználás jut az eszébe. Tudok tudományos intézetekről, ahol a video igazából nyáron „dolgozik”: szórakoztatja a vakáció idején kényeszerből született a munkahelyre elkísérő kicsiket. Iparvállalatokról, ahol a video „fő munkája”, hogy a felső nyolctíz vezető családjánál legyen „váltott nyüzögőpróba”. Művelődési házról, ahol nem is igen használják, mondván, egy videoklub az „öntevékeny csoportok” iránti érdeklődést sorvasztandó.

Számunkban, amelyet éppen a kezében tart – akár csak az eddigiekben, és a jövőben is – olyan írásokat (is) közlünk, amelyek egyik nem rejtett célja éppen az, hogy megpróbáljanak változtatni ezen a felhasználói szemléleten.

Schreiberg
A

video magazin ötlet

VIDEOVILÁG

Digitalizáljunk	10
Fantasztikus videoprojektorok	10
Sztereo tévé	11
Barco monitorok	11
Teletextfelvétel képmagnó	12
Sony ProMavica	12
Öt lux elegendő	12
Lowel fénycső	13
Sony VHSI	13

FILMGLOBUSZ

Jó reggelt, Vietnam ● A gyánúsított ● Mai románc ● Gyilkos csecsemők	4
Az X-projekt Gauguin, a festő ● Bestseller ● Leonard, a szuperügynök	6
A rajzfilm történetéből 6	52
Párizs, Texas	58
Rambo Afganisztánban	62

INTERVIDEO FILMMAGAZIN 25

TESZT ÉS TECHNIKA

Szorítóban	14
Vigyázat, gyilkosok!	18
Kamerasuli VI.	22
A kép ünnepe: Photokina	55

HÁZUNK TÁJA

Távvezérelt műholdvlasztás ..	44
Itt a KKTV	44
Szex ABC	45
Sikerlata	46
Telekomédia	46
Filmújdonságok – csak videón ..	47

VÁSÁRLÁS

Bűngésző	48
Kovács, de drágán	49
Kazettavízsa	50
Keres-kínál	51

KILÁTÓ

Kalózik és illegálisak	41
Robotok a stúdióban	42
Egy rossz beruházás haszna ..	42
Másfél mászás televízió	43
Videós szupermini és hipergyors	43

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Biró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levél cím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363
Kiadja az Ifjúasgl Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király G. István igazgató
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest 88.0658 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Cím lap: Carlo
HU ISSN 0237-5141

Jó reggelt, Vietnam

(GOOD MORNING, VIETNAM)

Adrian Cronauer különös hivatást űz, disc jockey, azaz lemezlovas. Ma persze ez egyáltalán nem furcsa, de 1965-ben s főként egy vietnami támaszponton még az volt. Az amerikai tiszt feladata ugyanaz volt, mint mai társaié, szórakoztatni, viccelődni, lemezeket forgatni. De Adrian már az első hetek után kiköppen a „rendes” disc jockey életéből. A Mantovani zenekar és Ray Conniff zenéje helyett rockot játszik, zömmel olyan muzsikát, melyet a katonai cenzor nem engedélyezett. De ennél tovább is ment a különönségben. Jópofa viccek, tábori sztorik helyett hirtelen őszinte hangot üt meg. A számok között rövid szünetben magáról és társairól, az élet értelméről, az öldöklés hiábavalóságáról improvizál, és sutba dobja a parancsnokság által jó előre kiadott műsortervet.

Adrian különösége szálla felettései szemében, de hallatlan népszerűsége miatt nem merik bántani. Más taktikához folyamodnak. Megpróbálnak hasonló tehetségű komikust szerződtetni, hogy csökkentseik sikerét. Steve Hauk őrmester – mert róla van szó – hosszú magánszámaival és az alájátszott polkákkal azonban inkább komikus, semmint sikeres. A lemezlovas azonban még ennél is tovább megy. Elhatározza, hogy angol nyelvre tanítja a falubeli gyerekeket és felnőtteket. Közben persze szerelmes lesz egy szép vietnami leányba, s így már személyes indítékok is vezérik cselekedeteit.

A Vietnam-filmek hullámának ezt a legújabb darabját az egészen kiváló szereplők és az eredeti hangfelvételek teszik élvezetessé.

USA, 1987

Főszereplők: Robin Williams, Bruno Kirby, J. T. Walsh

Rendezte: Barry Levinson

105 perc

A gyanúsított (SUSPECT)

A szépségei amerikai színész-énekesnő, Cher másodikvágását éli, sőt mostani sikereit nem lehet a 10-20 évvel ezelőttiekhez hasonlítani. A számtalan plasztikai műtéten átessett művésznő ma, negyvenvalahány évesen vonzóbb és fiatalabb, mint valaha, és férfitartnerei általában olyan korúak, mint a saját felnőtt lánya.

Az elmúlt években futószalagon készültek vele a jobbnál jobb és híresebbnél híresebb filmek, és egyik alakításáért megkapta az Oscar-díjat is. A *Suspect* című krimi folytatja a sikersériát: tavaly készült, és az Egyesült Államok moziáiban azóta is az egyik legnézettebb bűnügyi film. A történet az USA fővárosában, Washingtonban játszódik, karácsonykor. Hideg van, az üzletekben egymás sarkát tapossák az emberek, hogy még az utolsó pillanatban valamilyen ajándékot szerezzenek azoknak, akikről majdnem elfeledtek. Az utcákon teljes a forgalmi kaosz. Egy öreg bíró az irodájában átnyújt egy borítékot a titkárnőjének, és arról beszél, hogy a karácsonyt kacsaavadással tölti majd. Mikor azonban a titkárnő kilép az irodából, megsimogatja a fegyverét és főbe lövi magát.

A hagyományos karácsonyi folyóútszerű verseny elszánt résztvevőit dermesztő meglepetés várja a parton: egy nő hullája, egy törvényszéki alkalmazotté, akinek átvágták a torkát. A rendőrség a tetthely közelében letartóztát egy „csővest”, mint a gyilkosság első számú gyanúsítottját. A csőlakó egy szerencsétlen siketnéma Vietnam-veterán, aki hazajövele óta nem talált vissza a polgári életbe, és céltalanul bolyong a város utcáin. A bíró és az államügyész legszívesebben tárgyalás nélkül elítélnék a férfit, olyan egyértelműnek minősítik az esetet, ám a hivatalból kirendelt védőügyvéd, Kathleen (Cher) szilárdan hisz védeence ártatlanságában.

Az ügy egyre reménytelenebbül áll mikor Kathleen váratlan támogatást kap az egyik esküdttől, Sanger úrtól (Hollywood új supersztárja, Dennis Quaid játssza). Az ő segítségével derít fel egy hihetetlen jogi botrányt...

USA, 1987

Főszereplők: Cher, Dennis Quaid, Lian Neeson

Rendezte: Peter Yates

117 perc

Mai románc (MODERN ROMANCE)

Íme Hollywood egyik legsikerültebb, legoszín-
több filmje a megunhatatlan témáról: férfi és nő
kapcsolatáról!

A forgatókönyvíró Robert Cole és a fiatal banktisztviselő-
lőné Mary Hayward kapcsolata holtpontra jutott. Robert már
egyáltalán nem tudja, hogy mit akar. Egyik pillanatban szereti a
nőt, a másikban nem. Elhagyja, aztán visszatér hozzá. Ugyanak-
kor azt akarja, hogy Mary önéliküle is boldog legyen. Persze csak
addig, amíg a nő is ugyanolyan kutyául érzi magát más kapcsola-
tokban, mint ő. A régi nő: ha az ember le van kötve, akkor
szabadságra vágyik, ha meg egyedül van, akkor egy állandó
kapcsolat védeltsége és parázs vitái után áhítozik.

Robert végre tiszta vizet akar önteni a pohárba. Óvatosan
vezeti elő Marynek, hogy útjaik elválának. A végén egészen belel-

kesüli a saját érveitől, és di-
cséri önmagát, amiért ilyen
racionálisan meg tudta olda-
ni a helyzetet. Élvezi a visz-
szanyert függetlenség érzé-
sét – igaz, csak fél óráig. Ak-
kor ugyanis megint feltámad-
nak benne a régi kétségek.
De ilyen gyorsan azért nem
akarja feladni. Ezúttal ki kell
tartania. Az elkövetkező na-
pok folyamatos kínlódással
telnek. Nem tud a munkájára
koncentrálni, képtelen el-
aludni. Vitaminokat kezd
szedni, és kocogni jár. Mind-
ettől azonban nem lesz bol-
dogabb.

Robert most már végképp nem tudja, mit akar.
A randevúi rendre kudarcba fulladnak. Először
minden izgalmas és érdekes, de ilyen boldogtala-
nul az ember nem tud újabb szerelembe esni. És
szerelem nélkül – mondják – az ágyban sem ér semmit
a szórakozás.

Nemsokára már csak egyetlen egy kívánsága van: víz-
szatérni az ő Maryje ölelő karjaiba. Mi ez, talán szenved-
ély? Megszokás? Vagy szerelem? Erről szól ez a kedves,
realisztikus, tragikomikus film.

USA, 1981

Főszereplők: Albert Brooks, Kathryn Harrold

Rendező: James L. Brooks

91 perc

Gyilkos csecsemők

(IT'S ALIVE III)

A horrorkedvelők örülhetnek: megszületett és video-
kazettán is kapható a szörnycsecsemők kalandjainak
harmadik része. Csakúgy, mint a Cápá, a Nyolcadik
utas a halál és társaik, az apró szörnyek is visszatér-
nek, hogy tovább riogassák a gyenge idegzetű közön-
séget.

A sorozat harmadik részének előírhatatlanul, hogy a vízejű,
karmos szörnyszülöttek normális szülőktől
származnak, ám a tudósok nem tudnak zavarukban
mást mondani, mint hogy – egy ismeretlen vírus okoz-
ta szokatlan mutációval – állnak szemben. A mutáns
bébi rendkívül veszedelmesek, mondhatni vér-
szomjasak, ezért országos hajtóvadászatot indítanak
ellenük.

Csak az egyik szörnyecske apukája protestál: nem
tűrheti dibe tett kézzel, hogy egyetlen fiacskáját – ha
mégoly rusnya is – csak úgy lepuftassák, mint egy
kutyát. Miután a bíróság előtt bizonyítani tudja, hogy
kislfia felismeri őt és érzelmeket is láptál írta, elér-
te, hogy a bírói ítélet úgy szójjon: össze kell fogdosni a
szörnyeket, és egy magányos szigetre kell szállítani
őket.

Öt év telik el, és senki nem tudja, mi lett a szá-
m-
üzött szörnyekkel. Végül győz a tudományos kívá-
ncság, és egy tudósokból álló expedíció indul a bor-
zalmas titkokat rejtő szigetre. Azí talán főlöseges
mondani, hogy egyetlen tudós sem tér vissza...

USA, 1986

Főszereplők: Michael Moriarty, Karen Black,

Laureen Landon

Rendezte: Larry Cohen

90 perc

Az X-projekt (PROJECT X)

Egy amerikai egyetemen Teri McDonald, az ifjú tudóshölgy egy csimpánzzal végez kísérleteket. Háromévi szívós munkával megtanítja Virgil nevű majmocskáját a jelbeszédre. Ekkor azonban közlik vele, hogy elfogyott a kísérletre szánt pénz, és a kutatást le kell állítani. A lesújtott Terinek be kell érnie azzal a vígasszal, hogy Virgil semmiben nem fog hiányt szenvedni az állatkertben.

Ebből persze egyetlen szó sem igaz. Virgilt valójában egy katonai kísérlet áldozatának szemelték ki. Egy támaszpontra viszik, ahol Matthew Broderick tanítgatja a tanulóony majmot a repülés rejtelmeire, egy szimulátor segítségével. Ő maga nem tudja, mi a célja főnökeinek az okos kis állattal, és ezért nagy élvezettel végzi a munkát. Csak akkor jön rá a szomorú igazság-

ra, amikor már késő. Az X-projekt lényege: megállapítani, hogy egy bombázógép pilótája mennyi időn belül tud elmenekülni egy atomcsapás közvetlen közeléből. Ez a majom számára annyit jelent, hogy miután „megtanult” repülni, beteszik őt egy hermetikusan lezárt helyiségbe, egy „pilótaülésbe”, és halálós mennyiségű radioaktív sugárzást bocsátanak rá.

A film egészen fantasztikus végkifejlettel zárul, olyasmivel, ami talán még Spielbergnek sem jutott volna eszébe...

USA, 1987
Főszereplők: Willie, a csimpánz,
Matthew Broderick,
Helen Hunt
Rendező: Jonathan Kaplan
108 perc

Igazi sztárparádé ez a Gauguinről szóló film: a kitűnő Donald Sutherland mellett Max von Sydow is főszerepet vállalt benne.

A történet az 1890-es évek végén kezdődik, mikor Gauguin többéves déltengeri tartózkodás után visszatér Párizsba. Tahitin csodálatos, színgiában pompázó képeket festett, és most ezeket akarja értékesíteni a francia fővárosban, a remélt busás haszonból pedig további éveket szándékozik töltetni a „földi Paradicsomban”, a mesés szigetvilágban.

A kiállítás kudarcba fullad. A látogatók és a kritikusok a képeket túlságosan naívnak, túl színesnek és túl drágának találják. Csak festőkollégája, Degas ismeri fel a festmények értékét és vásárol belőlük egyet.

Gauguin visszavágyik a Tahitin élő emberek közé, a melegség, az ártatlanság világába. A szigeten csupán a barátait hiányolta és most Párizsban az együttlét minden percét kiélvezi. Lelkesen tervezgetik, hogy kivándorolnak Tahitira, és ott alapítanak egy művésztelepet. Még magát a svéd Strindberget is lenyűgözi a terv, amikor párizsi látogatása alkalmával felkeresi Gauguint.

A festő leghűbb barátja és bizalmasa Judit, a szállásadóje leánya, aki előtt Gauguin nem különösebben fantasztia, hanem a Legnagyobb Ember, akit csak ismer.

A művész lassan feléli anyagi tartalékait, de a jó szerencse megsegíti:

nagybácsikája meghal, és örökölni hagy némi pénzt, amivel nyer néhány hónap haladékok. Kerít egy egzotikus szépségű tahiti modellt a megszálloktént fest. De a képeit még mindig nem fogadják úgy, ahogy azt ő elképzelte.

Minden rosszra fordul: a szépséges modell elszellel a festő pénzével, a barátoknak már eszük ágában sincs vele kivándorolni Tahitira, és a nőkel sincsen szerencséje. Csak Judit tart ki mellette.

Végül nincs más választása, kénytelen megvárni három képtől amit egykoron barátja, Vincent

van Gogh ajándékozott neki, és a festményekért kapott pénzen visszatér a Paradicsomba, ahol a színek csodásan élénkeek, ahol az emberek még romlatlanul boldogok...

Gauguin, a festő (WOLF AT THE DOOR)

USA, 1987
Főszereplők: Donald Sutherland, Sofie Grabel, Max von Sydow
Rendezte: Henning Carlsen
82 perc

Bestseller

1972-ben Los Angelesben brutális támadás ér egy rendőrsőrt: két rendőr meghal, egy harmadik pedig életveszélyesen megsebesül. Meechunnak, a sebesült rendőrnek az utolsó pillanatban sikerül a Nixon-álarcot viselő rablók egyikének a hasába vágni egy kést, és azt is észreveszi, hogy az illető alkarján égési sebek vannak, amelyek cigarettacsikkoktól származhatnak.

A tettesek elmenekülnek, és nem sikerül őket elfogni. A sebesült rendőr azonban felgyógyul, és könyvet ír az esetről, amivel Amerika legolvasottabb íróinak egyikévé lép elő; a könyve bestseller lesz.

15 évvel később, 1987-ben Meechun még mindig a rendőrségnél dolgozik, és könyvének, valamint az azóta megírt további rendőrkönyvek nagy sikerének köszönhetően jó anyagi körülmények között él. A látszat azonban csal: a férfi megtört ember. Elvesztette a feleségét, és rászakadt serdülő leánya nevelésének gondja, ezen kívül pedig a kiadó is egyre inkább szorongatja a következő könyvet várván, amihez Meechunnak semmi ötlete nincsen.

Ekkor jelenik meg az életében egy Cleve nevű férfi, aki minden tektetória nélkül közli, hogy profi bérnyilkos, és egy ajánlata van a rendőr író számára. Meechunban az irószőn kerékedik felül, nem tartóztatja le a sokszoros gyilkost, hanem elfogadja az ajánlatát. Annak lényege, hogy Meechun írja meg Cleve önéletrajzát. Cleve így akar bosszút állni egykori munkaadóján, Madlockon, aki az ő segítségével elkövetelt gyilkosságok útján vált milliomossá, majd hátat fordított egykori kiszolgálójának, hiszen már nélküle is meg tudja sokszorozni a vagyonát. Cleve kitervelte, hogyan tudja majd a könyvvel lehetetlenné tenni Madlockot, de egyébként is tetszik neki a gondolat, hogy emlékművet állíttson saját magának.

Megkezdődik a rabló meg a pandúr együttműködése, amiről értesül Madlock és bosszút forral: elraboltatja a rendőr író egyetlen leányát. A szabadon bocsátás feltételei elég egyértelműek...

Tovább bonyolítja a dolgot, hogy Meechun észreveszi a bérnyilkos alkarján az áruló nyomokat, amikből kiderül, hogy ő is részt vett a tizenöt évvel ezelőtti véres merényletben...

USA, 1987
Főszereplők: James Woods, Brian Dennehy, Victoria Tennant
Rendező: John Flynn

Leonard, a szuperügynök

(LEONARD PART 6)

Az amerikai titkosszolgálat, a CIA egymás után veszti el legjobb ügynökeit egyre rejtélyesebb körülmények között. Egyiküket vérszomjas pisztángok, másikat gyilkos kedvű levelibékek, többüket pedig egyéb megvadult ház állatok tépik szét. A szörnyű balesetszéria persze nem véletlen: a híres-hírhedt kalandornő, Medusa Johnson szándékozik a világot elpusztítani ördögi mesterkedéseivel. Egy csoport veszedelmes vegetáriánussal (!) elbarikádozta magát egy elhagyott halfeldolgozó üzemben, és olyan szérumot kotyvasztott össze, amitől még a legszelidebb katicabogár is vérengző bestiviá válik. Már csak napok kérdése, hogy a szérumot eljuttassa az óceánba, és ezzel kipusztítsa a világot.

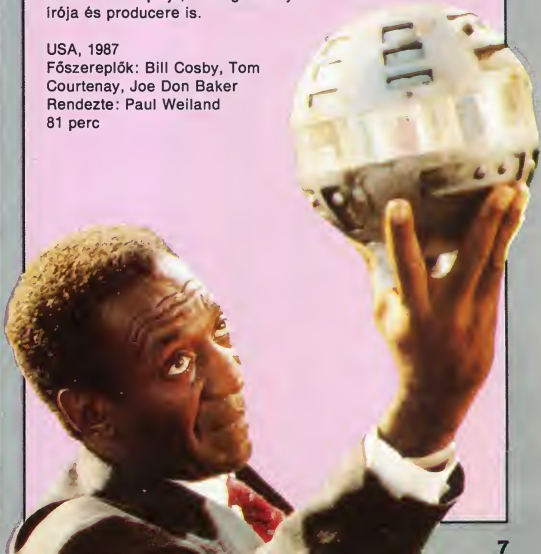
Összeül a titkosszolgálat válságbizottsága, és arra a megállapításra jutnak, hogy az elvetemült hölgyet és bandáját csak két ember lenne képes legyőzni: az egyik maga James Bond, de neki most éppen más feladata van. Ötlete a titkosszolgálatnak megbízásából, a másik pedig Leonard Parker, a CIA nyugdíjba vonult szuperügynöke, akit pillanatnyilag szintén más gondok nyomasztanak. Például az, hogy húszéves leánya mindenáron oltár elé akar vezetni egy hetven év körüli homoszexuális, amatőr színházi rendezőt, és hogy leánya édesanyja, vagyis tulajdon felesége éppen nem sokkal azelőtt tette ki a szűrét. Miután azonban kibékülési kísérlete kudarcra végződik, mégis elvállalja a veszedelmes feladatot és bombákkal meg rakétákkal állig felfegyverkezve elindul, hogy megmentsse az emberiséget...

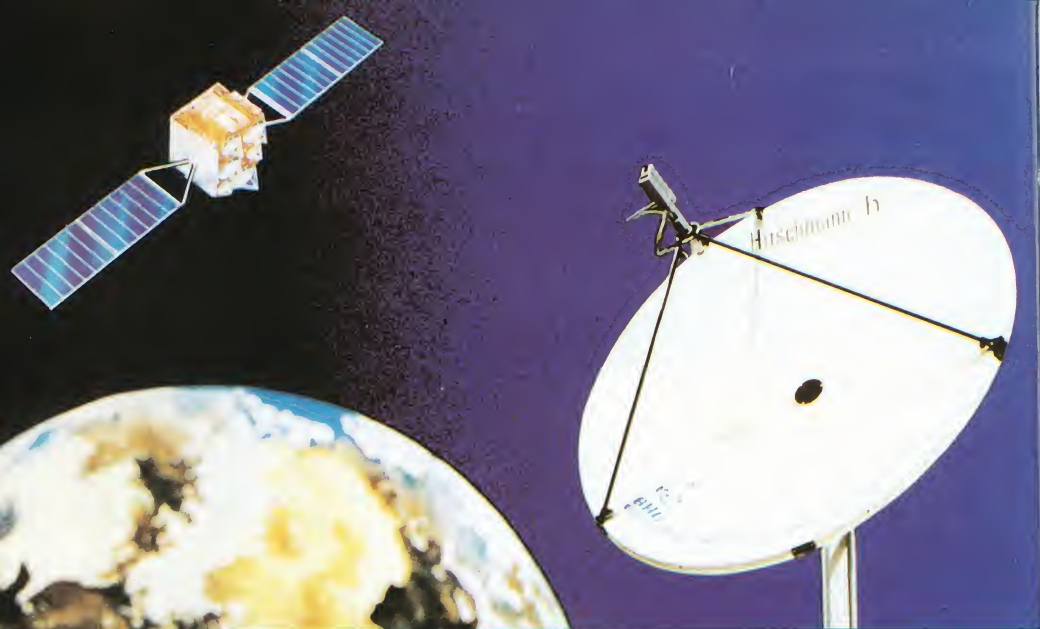
A hadiövényre lépett nyugdíjas szuperügynöknek sikerül is szemképrázátot pirotechnikai bravúrok után bejuttatni a Gonosz Tanyájára, megkaparintani a fémgolyóba zárt szérumot és elszelelni.

Igen ám, de Medusa Johnson sem most jött le a falvédőről. Kisüti, hogyan szerezhetné vissza gyilkos készítményét. Elrabolja az ügynök feleségét, akiért cserébe visszaköveteli azt, ami az övé. Ezt hallva Leonard szentül megesküszik, hogy egytől egyik fasírtot csinál a vegetáriánusokból, és a végső, nagy leszámolásra indul.

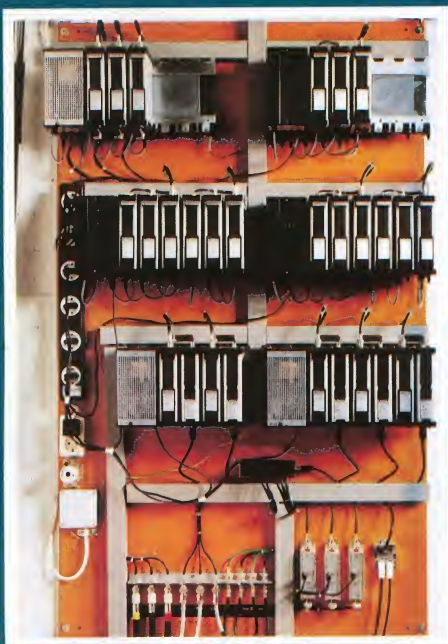
Az Amerikában rendkívül népszerű színes bőrű színész Bill Cosby az utóbbi évek egyik legmulatságosabb ügynökfilmm-paródiájának nemcsak a főszereplője, de forgatókönyvírója és producere is.

USA, 1987
Főszereplők: Bill Cosby, Tom Courtenay, Joe Don Baker
Rendezte: Paul Weiland
81 perc

MŰHOLDVEVŐ RENDSZER

- A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábel tv-s rendszerekbe való csatlakozásra.
- Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható.
- Nagyközösségi rendszerekben a 40-300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábel tv-s főállomással vagy anélkül.
- KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.

BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT

H-1509 Budapest, Postafiók 2.

XI., Fehérvári út 70.

Telefon: 813-300 Telex: 22-5933

Örök jelenidőben

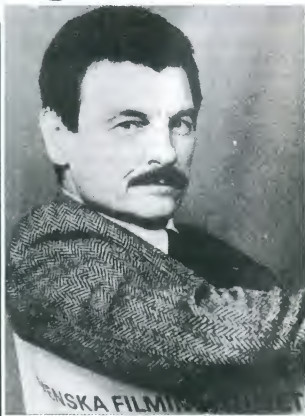
Párizsban halt meg 54 éves korában Andrej Arsenyjevics Tarkovszkij, akinek filmjei az *egyetemes* filmtörténet nagy értékei immár, de akinek filmjeiből üzenet árad az „orosz lélekről”, akár Dosztojevszkij regényeiből.

Olaszországban, olaszul és oroszul forgatott filmjét, a *Nosztalgia*t – angol feliratos videokassztán láttam. A régebbit még a Szovjetunióban forgatott *Sztalkert*, az osztrák televízióból fölveti, németre szinkronizált kazettán. Tarkovszkij, politikai plakatériából-e, vagy mert olyan egzo-
tikus az a bizonyos üzenet az „orosz lélekről” – az utóbbi pár évben nagyon népszerű a nyugati féltekén. „Sztárnak” is nevezhetném, ha a művészfilmek rajongói nem utasítanák el ezt a jelzőt, s a jelenséget, s ha nem állna fényvnyí távolságra ez a fogalom magától Andrej Arsenyjevics Tarkovszkijtól is.

Fények, csillagok, úrhajók. Egy közfoglászásra szánt műfaj remekbe csiszolt darabjával bukkant föl a magyar mozikban: *Solaris* volt a címe annak a tudományos-fantasztikus filmjének, mely fenekesült borította föl a tudományos-fantasztikus filmekről alkotott képünket. A Solarisban ugyanis olyan kézzelfogható, érzéki közelbe került a Jövő (vagy amit annak gondolunk), hogy nem volt többé kétséges: *minden* velünk történik meg, és *Idő* nincs is.

A műfaj alkotói általában abban versenyeznek, hogyan tudnak rekvizitumokkal, tárgyakkal, ruhákkal, szokásokkal, új, sosem látott világot alkotni. Legyen ez a jövőkép parodisztikus vagy komoran gépies – mindig *játék* az elképzelhetetlennel, s veltsínen élénk a történet dátumával tizényvi vagy ezerényvi jövőt, a látványval azonosulni nem tudunk. Érzéseink hallgatnak, csak az agyunk mozog.

Ha Tarkovszkij Solarisát, vagy a későbbi *Sztalkert* az irodalmi utópiák (Swift *Gulliverjének*, Huxley *Szép új világának*, Szatmári *Kazohiniájának*) rokonának tekintjük, akkor is tévedünk. Az irodalmi utópiák rendszerint: *pesszimista metakörök*. Tarkovszkij filmjei elképzelésnek ugyan minket komor és fenséges súlyokkal – ám távol áll tőlük az elvont metaforikus ábrázolás éppúgy, mint a pesszimizmus-optimizmus szájbarágós alternatívája.

Ezeknek a filmeknek ugyanis *nincs* jövőképe, ahogyan *nincs* múltképe a XV. században játszódó *Andrej Rubljov*nak sem. Tarkovszkij mindig a jelenről beszél.

A *Solaris* még őriz egy fontos elemet a műfajból: a Titok utáni nyomozást, a Nagy Rejtély gyermeki feszültségét, ezért ez a film, még ügyel-bajjal besorolható a műfaj klasszikusai közé, ám a későbbi *Sztalkert* (mely egyébként, akár a *Solaris*, a híres Sztrogackij testvérek sci-fi regényéből készült) – már a Titok leleplezésének örömetől is megfosztja a nézőt.

A nézőt, aki filmjeit pusztán fogyasztani akarja, Tarkovszkij nem engedi közel. „Egyáltalán nem tartom fontosnak, hogy mindenki megértse” – nyilatkozta halála előtt. Így aztán a művészfilmekedvelők körében lehet szár, de a videofaló, úgynevezett „tömegek” nem engedik magukhoz közel szigorúan következetes, hétköznapi

értelemmel nehezen megfelfejthető filmjeit.

Igaz, a video talán egyetlen filmrendezőnek sem áll olyan rosszul, mint éppen neki.

Hihetetlenül lassú képsorainak, az arcok, a víz a tárgyak érzéki üzenetének, szinte szagolható közelségének gyilkosa a világos szobában álló kicsi képernyő. Ha az ő filmjeit nézzük, ismét megértjük: mire való a mozi.

A sötétség, az együtt lélegző tömeg, a mindent betöltő kép szertartássá, közös mlitikus élménnyé lelekíti a filmnézőt.

Ez a „közös” – kulcsszó a tarkovszkiji életműben.

Ez a „közös” kulcsszó akkor is, ha közelebb akarunk jutni a misztikus fogalomhoz, a „nagy orosz lélekhez”. A történészek bizonyára ezaktul vezetnék le annak, a kultúrában, hagyományokban, sőt szokásokban tárgyasuló, néplélektani közelmének *okait*: miszerint az orosz gondolkodás legkisebb eleme nem a magában álló, az egyedi ember (miként nyugati elméletek s gyakorlatok vallják) hanem a közösségbe beépülő, azzal azonosuló, elszakadni képtelen lény.

Tarkovszkij egész életműve erről az azonosulásról beszél, felfoghatatlanul idegen és ősi ismerős módon. Egyszer s mindenkorra meghatározva a képet, mely benőnk a keletnek és nyugatnak hátramezsgyéjén álló orosz kultúráról él.

„A remekmű nem fogyasztási cikk” – üzenté Tarkovszkij halála előtt. Am hogy életműve beépült az egyetemes filmtörténetbe, úgy elválaszthatatlanul beépült közepes filmkészítők szemébe, tudatába is. Ami nála átlényegült mondanó volt, keleti és nyugati utánzóinál, filmes eszköztárrá, „formai világgá” romlik, ami nála természetes köze volt, az orosz táj, folklórfilmek egzotiká-mává náluk. Nem kerülheti el hát ő sem a nagy újító sorsát: ha más-ként nem, hát így, leszállt kultúrvá-
ként, fogyasztási cikké válik.

Persze nem filmjei, csak azoknak elmosódott utáztaljai.

Mert Andrej Arsenyjevics Tarkovszkij remekművei, most már örökös jelenidőben, romolhatatlanok.

Faragó Zsuzsa

Andrej Tarkovszkij filmjei

- 1960 Az én nagy barátom (Katok i szkripka)
- 1962 Iván gyermekora (Ivanovo gyetsztvo)
- 1971 Andrej Rubljov
- 1972 Solaris (Szoljarisz)
- 1974 Tükör (Zerkalo)
- 1978 Sztalkert
- 1983 Nostalgia (Nosztalgia)
- 1986 Áldozathozatal (La sacrifice)

Digitalizáljunk

Bizonyára sok olvasónk gondolkodott már el azon, hogy mennyi ideig „él” egy videoszalag. Minthogy az ember földi életében semmi sem örök, így a videokazetták percei is meg vannak számlálva. Igaz, elég bőségesen, mivel úgy tűnik, hogy a ma forgalomban levő szalagok 20-50, esetleg 100 év múlva is lejátszhatók lesznek. De mi lesz azután? Hiszen tudjuk, hogy az említett várható élettartam pusztán elmélet, mivel a lejátszások során a szalag kopik, és a rajta levő felvétel egy bizonyos számú lejátszás után használhatatlanná válik. Ez a szám a mai videoszalagok esetében 200 és 1000 között mozog. A felhasználás szempontjából ez igen nagy szám, de véges. Magyarul: a videoszalag előbb-utóbb tönkremegy – a rajta levő felvétellel együtt. Mit lehet tenni annak érdekében, hogy mégis fennmaradjon a kései utókor számára is?

Ami fontos, azt vessük kőbe, ahogy az ősember tette – mondta egyik kollégám, amikor erről a kérdéssel beszélgettünk. Nos, a helyzet talán nem ennyire rossz. Itt van a már sokat emlegetett digitális rögzítési technika. A ma használatos analóg rögzítésnél az elektromos jellel átalakított információ (kép, hang stb.) kisebb módosítások (moduláció) után lényegében változatlan formában kerül a szalagra. Visszajátszáskor a szalagon levő zaj és a lejátszás tökéletlenségei eltörzülnek a jelet és így az eredeti információt többé visszanyerni nem lehet.

Minden egyes másolásnál jelentős mértékben tovább romlik (torzul) a jel, azaz egyre több információ veszik el. A digitális rögzítési technika más úton

jár. Az átalakított elektromos jelet impulzuscsomagokká konvertálja és ezeket a csomagokat rögzíti a mágnesszalagra vagy egyéb hordozón (pl. lézerlemezre). Ennek az előnye az analóg eljárásal szemben, hogy visszaolvasáskor rendkívül kicsi az impulzustűrésvesztés valószínűsége, így csaknem tökéletes formában vissza tudjuk kapni a szalagra felírt információt. A valóságban persze semmi nem tökéletes, így ez az eljárás sem, mégis több nagyságrenddel növeli a videofelvételek élettartamát. Azt bizonyosan leszögezhetjük: mire annyi idő telik el, hogy a digitális felvételek is észrevehető romlást mutatnak, bizonyosan lesz egy újabb, még tökéletesebb rögzítési eljárás, amivel a megőrizni kívánt anyagokat át lehet menteni.

E kissé terjedelmes bevezető után vegyünk szemügyre két készüléket, amelyek a digitális képrögzítés első hírnökei közül valók. Az egyik az Ampex, a másik a Sony konstrukciója. A VPR-300 nevű Ampex képmagnó D-2 rendszerben rögzít, ami azt jelenti, hogy a világosság- és színjeleket komponensekénként, digitális formában rögzíti. Mindazt tudja, amit a korszerű, nagy teljesítményű stúdiógépek. Halvanzsos sebességgel lehet a szalagot kereső üzemben lejátszani (közben a kép színes) előre és visszafelé is. Minden további nélkül másolhatók a felvételek legalább húsz generációig, a minőség észrevehető romlása nélkül. Ez az előny a sok trükköt és szerkesztést igénylő műsoroknál felbecsülhetetlen jelentőségű. A gép a D-2 formátumban használatos mindháromfajta kazettával

Sony
DVR-10

Ampex
VPR-300

Fantasztikus videoprojektorok

A fotó, dia, film és az ezzel kapcsolatos technikák egyre súlyosabb csapásokat kénytelenek elszenvedni a vétéltyárs eszközöktől, amelyeket egyetlen név alatt lehet összefoglalni: elektronikus képfeldolgozás – és ebben benne van a video, a számítógép és minden, ami e kettő frigyből született és születik nap mint nap.

A Talaria videoprojektor azért figyelemre méltó, mert alig nagyobb, mint egy 16 mm-es hordozható vetítő. Bizonyára mindenkinél feltűnik, hogy egyetlen objektív található rajta, amiből rögtön láthatjuk legnagyobb előnyt: nem kell a konvergencia beállításával bajlódunk. A leírás nem szól arról, hogy a készülék belsejében hány képcső állítja elő a színes képet, de bizonyos, hogy fényereje nem éri el azokét a projektorokét, amelyekben három cső minden erejét megfeszítve dolgozik mindezerért. A gyári beállítás jól fókuszolt, éles képet ad.

A projektor képes a számítógépről jövő jeleket is fogadni a nagy sávszélességű RGB bemeneten. Amennyiben a kép méretét nem kívánjuk erősen megnövelni, a Talaria márkanévű projektor fényerős képet ad. Könnyen szállítható, egyszerűen üzembe helyezhető, ezért feltehetőleg sokan szívesen cserélik fel dia- vagy filmvetítójukkel.

A General Electric másik, Imager 300 típusú projektora különösen számítógép-képernyők nagyméretű kivetítésére alkalmas. Közvetlenül tudja fogadni a számítógépről jövő jeleket; karakterkészlete segítségével mintegy 2000 különféle betűt, számot és egyéb grafikai jelet tud a képernyőre kiírni. Ez persze csak kitűnő felbontás mellett használható ki teljes mértékben, amihez persze még a nagy kontraszt és fényerő is ugyanúgy szükséges.

Minden projektor sarkalatos pontja a konvergencia. Jelen esetben digitális áramkörök segítik a konvergencia beállítását, sőt a beállított értéket memóriában lehet tárolni. Erre akkor lehet szükség, ha a szerkezetet egy ideig máshol kell működtetni, majd visszakerülni a megszokott helyére. Tudjuk, hogy ilyenkor néha órákig tart a helyes konvergencia beállítása; jelen esetben ez egyetlen gombnyomásra elvégezhető.

És ábrán látható távvezérlő segítségével nemcsak az alapvető funkciókat lehet kiváltani, hanem a konvergenciát, valamint a geometriai torzításokat is lehet korrigálni. Ezenkívül kurzormozgató billentyűk is találha-

Sztereó tévé

– drót nélküli fejhallgatóval

képes üzemelni. Különlegesen finoman bábák a szalaggal: nincs gumigörgő, ami a szalagot a főtengelyhez szorítja. Ez a gép NTSC és PAL verzióban is létezik.

A Sony eddig is élen járt a videotechnika fejlesztésében és úgy tűnik, most sem kíván lemaradni. Ezt bizonyítja egy másik készülék, amelynek neve DVR-10. Méreteit tekintve kisebb mint az Ampex gépe, de súlya jó 50 kilogramm. M vagy S típusú kazettát fogad; maximális játékidője 94 perc. A berakott kazettát a képmagnó automatikusan felismeri. „Csak” negyvenszeres sebességgel képes a gyorskeresésre. Vezérlési rendszere olyan, hogy közvetlenül csatlakoztatható az egycollos, a Beta-cam vagy a Sony U-Matic rendszerű gépekhez is. A géppel való kommunikálást az előlapon található 640 x 200 pontból álló lumineszcens kijelző segíti, amely a hang kivezérlésmérőket is magában foglalja.

A bemutatott gépek egyelőre nagy stúdiók féltve őrzött darabjai.

Nehezen bocsátkozik az ember jóslásokba a videotechnika fejlődésére vonatkozóan, de talán meg lehet kockáztatni azt az állítást, hogy 1990-re megjelennek a digitális képrögzítők kommersz (amatőr) változatai is. Ezek ára várhatóan nem lesz lényegesen magasabb, mint a mai csúcskészülékeké, képmínőség tekintetében azonban nem sokkal maradnak el a profi berendezések mögött. Ezek után a képmínőség javítása már csak a jelenlegi színes tévérendszer adta források lebontása árán lehetséges, ami a HDTV (nagyfelbontású tévé), EDTV (kiterjesztett felbontású tévé) és IDTV (javított felbontású tévé) kísérletekkel már meg is kezdődött.

Egy közepes vagy akár annál is silányabb audióberendezéssel összehasonlítva a tévé hangminősége és hangrendszere kétségbeesítően primitív. A tévékben általában egy hangszóró található és más semmi. Némely tévén van egy magnó számára szolgáló csatlakozó. Bizonyos készülékeken van fejhallgató-csatlakozó és póthangszóró kimenettel is találkozhatunk néha, de ez minden. Mintha a tévé konstruktorai a mai napig nem fordítanának gondot a hangfokozat megfelelő kiépítésére és a szolgáltatások bővítésére. A sztereó tévéadás lassú, de biztos előretörése azonban fokozott kihívást jelent ezen a téren. A dolog másik oldala az, hogy a videóáramkörök és szolgáltatások fejlesztése a meglévő szabványok (PAL, SECAM, NTSC) kezelei között egyre nehezebb és így a figyelem a hang felé fordul.

Az itt bemutatott tévé és monitor az USA-beli Tera cég gyártmánya és típusjele 629a. Képtárolja

67 cm. Sztereó tévéhang vételére alkalmas, csatornánként 25 W teljesítménnyel. Érdekessége abban van, hogy a hangot fejhallgatókon is lehet hallgatni, amelyek a készülék tartozékai, ezek azonban nem vezetékekkel csatlakoznak a tévéhez, hanem egy infratávadó biztosítja a kapcsolatot a távvezérlőhöz és ebbe csatlakoznak a fejhallgatók. A készülék hátulján ezenkívül van három hang és video ki-és bemeneti csatlakozó. A tévémonitor ára az USA-ban 1950 dollár.

Barco monitorok

A Barco belga cég neve sok olvasónak ismerős lehet, mert már bemutatottuk egyik projektorát, amely talán a vállalat legsikeresebb terméke. Legtöbbet mégsem abból, hanem ugyancsak kitűnő stúdiómonitoraiból adnak el. A képen kettő látható a legújabbak közül, a CVM és a CVS típus. Formájuk is elárulja, hogy nem lakásba, hanem stúdióba szánták őket. Van azonban más különbség is.

Megszoktuk, hogy otthon tetszésünk szerint állíthatjuk tévénk fényerejét, kontrasztját és színezettségét. Képzeli, mi lenne akkor, ha ez a videostúdióban is így lenne, ahol esetleg tíz vagy ennél is több képernyő van szorosan egymás mellett; az ember nem tudná, melyik van jól beállítva. Ezért a stúdiómonitorok beállításának nemcsak azonosnak kell lennie, hanem ezt a beállítást hosszú ideig stabilan tar-

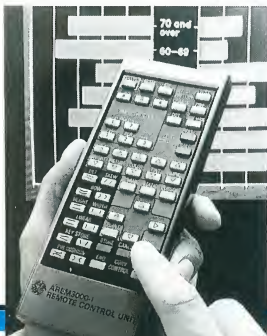
taniuk is kell. Automatikus beállító és memória-áramkörök gondoskodnak minderről. A különlegesen kis geometriai torzítás érdekében speciális képcsöveket alkalmaznak, melyek eltérítése kisebb mint a kommersz képcsöveké. A sarkokban is jónak kell lennie a felbontásnak – ez is a kis eltérítési szög mellett szól. A jobb felbontást és szintiztságot segíti még az is, hogy ezek a képcsövek árnégyeszetes (delta) rendszerűek. A képcsőbeállítás bármilyen értékének megváltozását automatikusan korrigálják a megfelelő áramkörök.

A memóriában van egy „kalibrált” állapot is, amely a mindenkori beállítástól függetlenül gombnyomásra előhívható. Ez lehetővé teszi, hogy stúdióban az összes monitort igen könnyen alap-

helyzetbe állítsuk. Valamennyi paraméter távvezérlővel is szabályozható. Ezek a készülékek elővannak készítve az S-VHS-, valamint az RGB-jelek fogadására is, de a megfelelő paneleket külön kell hozzájuk megvásárolni. Maga a készülék sem olcsó: mintegy 3000 dollárba kerül...

tók rajta, amelyek a képernyőn való mutogatást is igen kényelmessé teszik. Ez a távvezérlő annyira bonyolult, hogy a hozzá nem értő nehezen igazodik el rajta (különösen sötétben), ezért a tervezők egy másik, csak az alapfunkciókat tartalmazó távvezérlőt is készítettek hozzá. Az Imager 300 típusú projektor maximális képtárolója három méter (120 coll) és határúlv, valamint mennyeztről való vetítésre is alkalmas.

Teletextfelvő képmagnó

A szuper VHS rendszer nem csak arról nevezetes, hogy igen jó minőségben rögzíti és játssza vissza a hagyományos videóanyagokat és tévéadásokat: arra is alkalmas, hogy rögzítse a teletext állóképeket. Ez nem közösleges feladat, mert a teletext nem hagyományos videójel: az átvitel során a képváltás alatti üres sorokban digitális jelcsomagot képez, amely a vétel során a tévében teljesen különálló áramkörök segítségével alakul a képernyőn olvasható karakteré.

Az eddigi képmagnók régebben csak videójeleket tudtak rögzíteni, utóbb a hifi hangot felvett és visszajátszó fejek is helyet kaptak a fejedobban. A képmagnó bemenetén azonban csak szabványosan kódolt (PAL, SECAM vagy NTSC) jelet tud fo-

gadni. A teletext nem ilyen, mivel a digitális jelcsomag feldolgozása során – amely a videójel dekódolásától teljesen függetlenül történik – közvetlenül RGB jelekkel alakul és ezek vezérlik a tévészínel végfokozatát. Ezek az RGB jelek kivezethetők a tévé teletext-dekóderéből, de ahhoz, hogy képmagnón rögzíteni lehessen, előbb szabványosan kódolt alapsávi videójellel (PAL, SECAM vagy NTSC) kellene alakítani. És itt jön a bökkenő: a hagyományos kódolás annyira leszűkíti a színjelek sáv szélességét, hogy a kódolt teletextjelek abba nem férnek bele.

A teletextjeleket tehát csak úgy lehet rögzíteni, hogy a digitális jelcsomagokat rögzítjük és azokból a visszajátszáskor egy teletext-dekóder előállítja a képernyő számára szükséges RGB

Zenith
VRE 550

vezérlőjeleket. A gond az, hogy a hagyományos VHS frekvencia-átvittele nem haladja meg a 2-3

MHz-et, a teletextjel frekvencia-tartománya viszont 6 MHz-ig terjed. Ezt csak az újabb, szuper VHS technika tudja rögzíteni, amely, úgy látszik, hamar le is csapott erre a lehetőségre. Felmérül a kérdés, hogy mi értelme van a teletextjelek rögzítésének, amikor az jórészt aktuális, gyorsan elavuló információkat tartal-

Sony ProMavica

A képen látható hajlékony mágneslemez át-mérője két hüvelyk és Mavipak a neve. A Sony cég fejlesztette ki azt a rendszert, amelynek segítségével egy ilyen mágneslemez akár ötven színes állóképet tárolhat digitális jelek formájában. Hogy mi köze ennek a videóhoz? Az, hogy a képek videokamera segítségével kerülnek a lemezre és – többek közt – tévéképernyőn tekinthetők meg. Ehhez persze szükség van a megfelelő „képmagnóra”, amely ez esetben egy digitális rögzítő, amely a bejövő videójeleket digitális alakra konvertálja és felírja a mágneslemezre.

A hagyományos diánál alig nagyobb lemezen kísérőhang is rögzíthető. Ugyancsak mód van a szükséges katalógusadatok rögzítésére, amelynek segítségével a kívánt kép igen gyorsan visszakereshető. A képet nem csak tévén, monitoron vagy projektoron nézhetjük, hanem ki is lehet nyomtatni, természetesen színesben – ehhez azonban szükség van egy megfelelő nyomtatóra. A mágneslemez törölhető és újra felhasználható.

A technikában járatos olvasó felteheti a kérdést: mire jó mindez? Hiszen tudjuk, hogy a videokép felbontása jóval rosszabb, mint egy jó fényképé és a szín visszadá-sában is sokkal korlátozottabb. A választ egyetlen szóban foglalhatjuk össze: praktikus. Kiválóan megfelel például személtető eszköznek üzleti tárgyalásokon, ahonnan a diavetítő, vászon, sőtétítés egyre inkább kiszorul, de jelen van egy tévé. A videokazet-tával szemben pedig megvan az az előnye, hogy a ProMavica – ez a Sony szóban forgó rendszerének neve – sokkal jobb állóképet nyújt, mint a videoszalag állóképe.

Amikor sok állóképet kell gyors egymás-utánban, esetleg többször is bemutatni, ennek a rendszernek az előnye vitathatatlan. Magunk közt szólva semmilyen falrengető technikai újítás nincs a Mavipakban, hiszen a CCD-vel működő kamerák eleve digitálizálják a képet az átalakításkor, semmi akadályja nincs tehát annak, hogy a CCD kime-nőjelét közvetlenül egy mágneslemezre rögzítsük, még hozzá igen jó minőségben. A rendszer szűk keresztmetszete itt is a mo-nitor, illetve a színes-tévé-rendszer (jelen esetben az NTSC) – bár elvileg lehetőség van az RGB jelek direkt átvételére, amivel ezt megkerüljük: a sorbontásból addó kö-rül azonban így sem hágható át.

Összefoglalva: a ProMavica praktikus mellékterméke a napjainkban zajló rohamos fejlődésnek az elektronikus képfeldolgozás terén, de bizonyosan nem a tökéletes megoldás.

Öt lux elegendő

Fisher
FVC
901

A kamkorderek terén sincs megál-lás: ha egy diagramon ábrázolnánk a fejlődést jellemző paraméterek időbeli változásait, meglehető-s pontosan meg lehetne jósolni, egy-két év múlva, milyen készülé-kek lesznek kaphatók. Csak azért nem érdemes e jósolásba belemen-ni, mert a szóban forgó készülékek, illetve azok műszaki megoldásai készen vannak, és igazából csak arról van szó, hogy mikor, milyen „csomagolásban” teszik le azokat a gyártók a videót egyre nagyobb ét-lyággal fogyasztó tömegek asztalá-ra.

Ékes bizonyítéka ennek a Fisher FVC901 típusú kamkorder, amely-nek ára öt cent híján ezeröt-száz dol-lár. 2/3 hüvelyk képátlójú CCD kép-

Lowel fénycső

maz. Ne feledkezzünk meg azonban arról, hogy pl. igen sok oktatóanyag is van, amely az egyéni vagy kiscsoportos tanulást teszi lehetővé az oldalak teljeskörű megvilágításának lehetőségével – és ez csak egy példa a telefont egyéb felhasználási módjai közül.

A készülékben van egy sajátos keresőfunkció; ennek a segítségével minden egyes anyag elejéből bejátszik a gép pár másodpercet; egy másik üzemmódban a távvezérlő segítségével beadott időpontnak megfelelő hely kereshető meg a videoszalagon. A távvezérlő segítségével között utasítások a tévé képernyőjén jelennek meg. Végül, ami ugyancsak meglepő: ez a készülék alig kerül többre, mint egy köznséges VHS készülék: ára 1150 dollár.

Középületekben rendkívül gyakran alkalmaznak fénycsővilágítást, különösen ott, ahol nagy fényerőre van szükség és esetleg nappali fény is jön be az ablakon. Többféle fénycsövet vegyesen szoktak használni, és ennek igen kellemetlen következménye a kevert megvilágítás. A helyzetet súlyosbítja, hogy a fénycső spektruma önmagában sem folytonos, hanem különálló nagy energiájú vonalak találhatók benne. Ezért van az, hogy a fénycsővilágítás környezetben készített videofelvétel a leg gondosabb fehéregyensúly-beállítás mellett is természetellenes színek. Továbbá: gyakran kell ilyen terekben is világítani, ami leginkább hagyományos reflektorokkal történik. Ezekben halogén izzót használnak. Ennek a spektruma és színhőmérséklete

azonban erősen eltér a fénycsőekétől, ezért ilyenkor a fénycsővilágítást ki kell kapcsolni. Ez nem mindig lehetséges, ezért menthetetlenül ki vagyunk téve a kevert világítás minden hátrányának. E problémán segít a New York-i Lowel cég fénycsőpanelje, amely azon túl, hogy színvilágában illeszkedik az átlagos fénycsővilágításhoz, még azzal az előnnyel is bír, hogy nem pontszerű, hanem egy viszonylag nagyobb, szétterülő felületről jön a fény, és ez feleslegessé teszi a különféle diffúzorok alkalmazását, a fény ezek nélkül is lágy lesz. Mivel a panel meglehetősen súlyos, a főtápkercsekből alkotott ellensúly stabilizálja azt. Ez és a nagy méretek nehézsége teszik a kezelését, de az említett előnyök miatt eltekinthetünk ezektől. Különben ha jól megnézzük az ábrát, némi kézügyességgel magunk is összehalkcsolhatunk hasonlót...

Sony VHS!

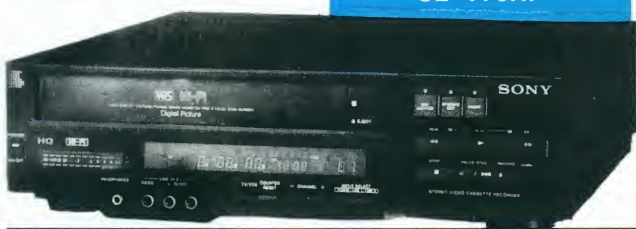
Ezt a készüléket csak azért mutatjuk be olvasóinknak, mert bizonyos fordulópontot jelez a képmagnózási történetében. Gyártója ugyanis a Sony vállalat, amely eddig a VHS rendszerre úgy tekintett, mint az általa kifejlesztett Beta képmagnó formátum konkurenciájára.

A Beta azonban világszerte visszaszorulóban van annak ellenére, hogy egyesek szerint bizonyos paramétereiben előnyösebb, mint a VHS rendszer. Ahogy a VHS tökéletesítésékként létrejött a super-VHS, úgy a Sony hasonlóképpen kifejlesztette a Superbeta rendszert. Míg azonban az előző világszerte elterjedni látszik mint kom-

mersz képmagnórendszer, az utóbbi igényes amatőrök és félprofik körében számíthat némi sikerre. Így az üzleti érdek azt diktálja, hogy a Sony is nyisson a VHS felé.

Az SL-V70HF típusjelű képmagnónak három változata van. Az első hifi hangos, a második egy hagyományos modell, a harmadik csak lejátszó hifi hangos képmagnó. Az ezer dollárért kapható gép megalkotói gondoltak az otthoni műsortekészítés igényére is, ezért forgó törőfejjel látták el és van külön szinkronbemenet is, amely a bejátszó géppel való bensőségebb együttműködést hivatott szolgálni.

SL-V70HF

TESZT

Amint Vásárlás
rovatunkban
a 49. oldalon
is olvasható,
igencsak szorult
helyzetben találja
magát, aki a szűkös
hazai kínálatból
próbál képmagnót
vásárolni.
Géczy Géza,
a MEEI osztályvezető
mérnöke a honi
beszerzésük közül
tesztel két készüléket.

Ezzúttal
még a
külföldi
piacokon is újnak számító
két típust, a csalóka nevű
SELTRON VCR-L2-t, a SA-
NYO VHR 4100 EE-t mutatjuk
be. Akik márkanevekben jár-
tasak, tudják, a SELTRON
csak fantázianév. A fedőlap-
ot levéve sok ORION jelzé-
sű IC-vel találkozhatunk, s
valóban, a japán ORION
ELECTRIC CO. ORION VCR-

L2-es típusával van dolgunk.
A VHR 4100 EE videomagnó-
val először nyár végén talál-
koztunk, amikor egy kollé-
gánk Lengyelországban PE-
VEX üzletben látott egy ilyen
készüléket, a hátlapján ma-
gyar nyelvű figyelmeztető
felirattal és a magyar vizsgáló-
lőintézet, a MEEI jelzésével.

Visszakanyarodva a
SELTRON VCR-L2-höz: ez
egy igen tetszetős, standard
osztályhoz tartozó készülék,
mely legelőször talán újsze-
rűbb méreteivel hívja fel ma-
gára a figyelmet, mert szé-
lessége mindössze 36 cm s
így jól elhelyezhető hifi pol-
cunkon. (Persze vigyázni
kell az elhelyezéssel, mert a
készletlői üzemmódban lé-
vő készülék hálózati része
hőt termel és ezt nemcsak
hogy nem illik, de nem is
szabad szorosan lefedni.
A készülék külseje igen tet-
szetős és egyszerű vonalú,
fekete színű, az LCD kijelzőt
sötét színű plexi fedi le, s e
mögött láthatók mindazok a
funkciók, melyek a működés-

Szorítóban

beli tájékoztatáshoz kelle-
nek. A videomagnó összes
kezelőszerve, kivéve az üze-
mi kapcsolót (nem hálózati
kapcsoló!) és a kazettakido-
bó gombot, egy lehajtható fe-
dél mögött helyezték el.
E gombok könnyen kezelhe-
tőek.

Mielőtt a VCR-L2 tudomá-
nyával foglalkoznánk, nem
hallgathatjuk el meglepeté-
sünket, mely a fedőlap leve-
tele után ért minket. Egy igen
átgondolt és szép belső fel-
építésű masinát láttunk, mely
első pillantásra nem is a ké-
szülék használójának okoz
örömet, hanem a szervizelő
szakembernek, és a tervezők
gondosságára, a konstrukció
kiforrottására utal. Ugyan-
ezt mondhatjuk el a mecha-
nikáról is, mely a megbízható
működést sugallja.

A szép külsőn után ve-
gyük sorra a belső értékeket.

A magnó természetesen
VHS rendszerű és ami ma
már elengedhetetlen, mind
PAL mind SECAM rendszerű
adások vételére alkalmas.
Vételi oldalon mind CCIR
mind OIRT rendszerben su-
gárzott kísérorhangot fel tud-
ja dolgozni, a tv antenna-
csatlakozója felé azonban
csak CCIR kísérorhanggal ad-
ja tovább a jelet. Többször
szóltunk róla, hogy ezt nem
tekintjük nagy bajnak, hiszen
az elmúlt években hazai for-
galomba már szinte csak
mindkét normát feldolgozni
képes színes tv-k kerültek.
Állomásválasztó egysége,
tunerja kábeltuner rendsze-
rű, vagyis tartalmazza az ún.
különleges csatornákat is,
ami a mai készülékvásárlás-
nál, különös tekintettel a mű-
holdas adások terjedésével
és az ebből következő csa-
toraszám-növekedéssel fon-
tos szempont. Hangolása

SELTRON VCR-L2

elektronikus, memóriája egy időben 30 csatorna beprogramozását és távszabályzóval történő kiválasztását teszi lehetővé. Természetesen a programegység lehetőséget biztosít automatikus műsorfelvétellel is, esetünkben 21 napon belül 8 különböző műsort lehet felvenni, de mód van arra is, hogy mindennap ugyanabban az intervallumban rögzítsünk.

Felvétel esetén, ha a szalag végére érünk, a készülék leáll, míg lejátszás üzemben a kazetta lefutásával automatikusan vissza fog csévélni az elejére. Természetesen lehetőség van gyors előre és visszakeresésre, adott műsorhelytől történő visszanezésre és egyérintéses felvételkészítésre. A programozásnál nem szoltunk róla, de meg kell említeni, hogy az óra kvarcvezérlésű, ami a mi hálózati viszonyaink között bizony alapkövetelmény. A távszabályzó kényelmes kezelést biztosít, a magnófunkciókon kívül (felvétel, lejátszás, gyors előre-hátra tekercselés és keresés, stop) megtalálhatók rajta a programváltó gombok is. Két ceruzaelemmel működik.

Eddig csupa szépet mondtunk, de nem hallgathatjuk el problémáinkat sem. Sajnos a készülék, ha csak rövid időre is kimarad a hálózati áram, bizony feledékennyé válik és minden gondosan betáplált tudományát elveszíti. Számos ilyen video legálább rövid idejű védelemmel rendelkezik. Nem panaszkodunk a készülék hangjára, ez a saját osztályának megfelel, sokkal komolyabb aggályaink voltak a képmínőség, hivatalosabban fogalmazva a videojel átvitel szempontjából, mely az előlapon hivalkodó aranybetűs HQ jelzés (ugye ez a magas képmínőséget jelenti) után hiányérzetet keltett bennünk. Nem érzékeljük az ilyen készüléktől várható finomabb rajzolatot, jellemző képélességet. Aprópó: e készüléken nincs képélesség-állítás. Végül ami aztán tényleg nem nyerte meg tetszésünket, az az állókép volt, mely mindig tartalmazott zavaró jeleket.

Másik választottunk a SANYO VHR 4100 EE típusú készülék, mely szintén teljesen új konstrukció. Kialakítása tetszetős, megjelenése finom kivitelű és kidolgozású. A programozással kapcsola-

tos nyomógombok lehajtható ajtó mögött találhatók, míg a magnófunkciók közvetlenül kezelhetők. Azok részére, akik figyelemmel követik a táblázatokat, próbáltuk ösz-

SANYO VHR 4100 EE

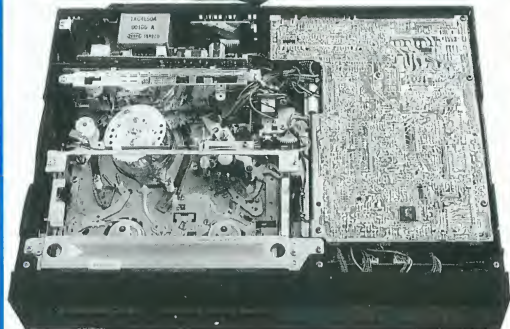
szevetni a VHR 3100 EE típusal, mely hosszú időn keresztül a standard osztály második helyét foglalta el, igen kedvező 1100 DM-es árával (az 1000–1500 DM-es osztályban), azt gondolva, hogy készülékünk annak némileg módosított változata.

Tévedtünk, a rádiófrekvenciás konverter kivételével – mely a tv-készüléknek továbbítja a jeleket – a készülék új tervezésű, ha a változtatások nem is alapvetőek. Ennek eredményeképp némileg bővültek a szolgáltatások és kényelmi funkciók.

Közelebből nézve a működést, itt is azzal kezdjük, hogy a hálózatra kapcsolt videomagnó állandóan feszültség alatt van, így az előlapján található bekapcsolást szimbolizáló STOP felirattal ellátott gomb, mely egyben be és kikapcsolást is biztosít, csak ún. üzemi kapcsoló. Ez a megoldás a stand-by (készenléti) üzemi miatt kell, hogy lehetséges legyen készülékünket táv-

szabályzóval indítani. A táv-szabályzó, mint a VCR-L2-nél infravörös sugárral vezérli a funkciókat és a felvételi üzemi kivételével minden funkció működésbe hozza a készüléket.

Érdeklenség, bár ma már egyre több video így működik, hogy a kazetta behelyezéseével, vagy ha a kazetta már bent van a készülékben, a bekapcsológomb megnyomásával a szalag automatikusan a fejre fűződik. Ha mégsem kívánjuk a lejátszást megkezdeni, a felesleges koptatások elkerülésére 5 perc elteltével visszafűzi a szalagot és így alaphelyzetbe áll. Természetesen a tv-előválasztó egység itt is kábel-tuner rendszerű, a beprogramozható csatornák száma pedig 39+AV. Ha már a programról beszélünk, itt említjük meg, hogy a memóriaegységbe 8 különböző programot táplálhatunk

be egy évre előre, de természetesen lehetőség van a mindennapos programozásra is. (Lehet, hogy csak a fantáziánk szegény, s jó valamine az egy évre való előre gondolkodás?) Persze ha az IC lehetővé teszi, ki kell használni e technikai lehetőséget.

További érdekesség, hogy a készülék lineáris időszámlálással rendelkezik, tehát a szalagból elhasznált időt jelzi ki. Ez viszont az órától nagyobb pontosságot kíván és ez a másodperceket is mutatja. Gyors előre és visszakeresése 9-szeres

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	SELTRON		SANYO	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI–S20 UHF OIRT 21–69 CCIR 21–69	45–303 MHz 421–868 MHz 115–160 μV	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI–S20 UHF OIRT 21–69 CCIR 21–69	44–301 MHz 431–882 MHz 120–195 μV
RF érzékenység 20 db jel/zaj viszonyra vonatkoztatva				
RF kimenet	36 ± 2 csatorna	544–648 MHz	UHF 30–39 csatorna	541–622 MHz
RF kimeneti szint	1 V _{CS-CS}	0,96 V _{pp}	1 V ± 0,2 V _{pp}	0,85 V _{pp}
RF kimeneti impedancia	75 ohm	147 ohm	75 ohm ± 5 ohm	67–80 ohm
Video bemeneti impedancia	75 ohm	76–130 ohm	75 ohm ± 5 ohm	60–105 ohm
Szint	1 V _{pp}	0,8–1,6 V _{pp}	0,5–2,0 V _{pp}	0,6–1,9 V _{pp}
Hang bemeneti impedancia	50 kohm	34 kohm	több mint 50 kohm	46 kohm
Szint	–	0,1–10 V	–	50–1750 mV
Hang kimeneti impedancia	1 kohm	740 ohm	kisebb mint 10 kohm	500 ohm
Szint	–	660 mV	–	360 mV
Video jel/zaj viszony	–	45 dB	43 dB	44 dB
Hang jel/zaj viszony	–	49 dB	–	47 dB
Sorbontás	–	240 sor	240 sor	260 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáv	–	50–11 kHz	–	50–11,0 kHz

gyorsasággal működik. Az azonnali felvételi lehetőség (QSR) biztosított, ezen a típuson 24 óra állítható be perces pontossággal.

A VHR 4100 EE típus az állóképen és a képenkénti léptetésen kívül még tud valamit, amely a videók nagy részének, de különösen a videóval tanulónak jelenthet örömet. Ez szabad fordításban a „tanuló ismétlő” üzem, melynek lényege az, hogy a kiválasztott szakaszt a magnó ötször ismétli (vagy lehetőség van újbóli ismétlésre, vagy idő előtti ismétlés esetén továbblépésre), így a rögzített anyag jobb, kényelmesebb megjegyzésére van mód.

A készülék PAL-SECAM rendszerű adások rögzítésére alkalmas mindkét hangnorma szerint. A gyár eredetileg is így tervezte, hiszen kelet-európai piacra is szánta, ezért az RF konverter kiemenetnél, vagyis a tv felé történő csatlakozásnál mindkét hanggal továbbítható a jel, igaz itt már átkapcsolható formában, de mivel a tv-készüléket úgy sem cserélgetjük gyakran, a megoldás logikus, éppen ezért jó.

Az összeggést kezdjük most is a jobb hírekkel. A táj időbeni időbeállításokhoz a kvarcvezérlésű óra nagy pontosságot biztosít. Az állókép minőségét jónak ítéltük, léptetéssel a zavarok eltávolíthatók és ezen kívül a hátlapon található állítási lehetőséggel a maradék hibák is korrigálhatók. A tanulóprogramot hasznos szolgáltatásnak tartjuk és úgyszintén még egyéb, pl. szalagvég utáni automatikus ismétlés, automatikus lejtászás mind a komfortosságot biztosítják. Az üzemeltetési megbízhatóságot növeli, hogy rövid idejű hálózatkimaradás – max. 1 óra – esetén a készülék memóriája nem törlődik, gondosan beállított programjaink nem vesznek el. Nagyobb gondot éreztünk viszont abban, hogy itt sem tapasztaltuk kielégítően a HQ hatást. A készülék video átvitele jobb volt, rajzolata szebb mint a VCR-VL2-é, de hiányzott a kiemelés és nem hallgathatjuk el, hogy az emlegetett VHR 3100 EE e szempontból többet tudott. Kísérőhang szempontjából megfelelő, egy kicsit a VCR-VL2 mögött marad.

	SELTRON VCR-L2	SANYO VHR 4100 EE
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Hálózati feszültség	220 V, 50 Hz	220 V, $\pm 10\%$ 50 Hz
Teljesítményfelvétel	26/8 W	30/10 W
Méret	358 x 94 x 358 mm	420 x 79 x 317 mm
Tömeg	5,5 kg	5,9kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő	240 perc E-240-es kazettával	
Áttekerelési idő	4,5 perc	4 perc
Gyorskeresés előre	7-szeres	9-szeres
háttra	7-szeres	9-szeres
Lassítás		
Gyorsítás		
Állókép	x	x
Képről képre léptetés		x
Képbévágás		
Utóhangosítás		
Azonnali felvétel	x	x
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarc vezérlés	x	x
Napi programok száma	8	8
Programozható napok száma	21	1 év
Naponta ismételhető program	x	x
Hetente ismételhető program		
Programban csatornakiválasztás	x	x
AUTOMATIKÁK		
Adókeresés	x	x
Memóriastop	x	x
Szalagállásstop		
Filmvégestop		
Visszatekerelés ismétlése		x
Színnormaváltás	x	x
Hangnormaváltás	x	x
Hátralévő szalagidő percekben		
intervallumokban		
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereo hang		
Zajcsökkentő		
Hifi sztereo hang		
Biztosítás hálózatkimaradás		
esetére		x
Hozzáfértés-leltítés		
Távszabályzó kábeles		
infra	x	x
Távírányítható funkciók: magnó	x	x
+ csatornaváltás	x	x
+ hangolás		
CSATLAKOZÓK		
Antenna be	DIN aljzat	DIN aljzat
ki	DIN dugó	DIN dugó
Video be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Hang be	RCA	RCA
ki	RCA	RCA
Mikrofon		
Euro-Scart		
Kamera		
Kamerastop		
Hangmagnó		
VPS		

Vigyázat, gyilkosok!

Hét olyan készüléket mutatunk be cikkünkben, amely képes arra, hogy a gyártók által másolás-
védelemmel ellátott műsoros kazetták mégis másolhatóak legyenek.

Alábbiakban az NSZK-beli „video” magazin adatainak felhasználásával ismertetjük a nem is túl drága berendezéseket.

Olvasóink talán még emlékeznek rá, hogy ez év májusában bemutattunk egy különleges tudományú „varázsdobozt”, melyet a Showtime cég gyártott, s mely képes volt olyan műsoros kazetták szándékosan ködolt jelének átalakítására, melyek az illegális másolatok kivédésére készültek. E kazetták gyakorlatilag zavartalanul lejátszhatók, de felvétel esetén a gondosan beültetett zavarójelek megkavarják az elektronikát. E korábbi cikkben esett szó arról is, hogy a védelmet kidolgozó Macrovision beperelte a Showtime céget a kis zavaró tűskéinek kiltásáért. Nos, azóta erősen változott a szélirány (erőviszonyok), mert egymás után jelennek meg olyan készülékek, melyek éppen ezeket a szép filmemlékeket

hosszú időre megőrizni kívánó nézőknek nyújtanak segítséget ötletes megoldásaikkal.

A másolásgátlók a televízió-
jelnek azt a tulajdonságát használják ki, hogy a tv-kép 625 sorából nem mindegyik van kihasználva képrajzolásra. A képernyőt ugyanis soronként végigpásztázó elektronsugárnak másodpercenként 50-szer vissza kell térnie a képernyő tetejére, hogy a teljes kép felrajzoláshoz 25-ször felváltva a páratlan és páros sorokat az információ-tartalomnak megfelelően felvilantsa. E visszatérés nem megy az egyik pillanatról a másikra, közel 20 sor kell a függőleges visszafutás befejezésére, s ez alatt a jel kiltódik, nem látható. E sorok nagy része azonban a

visszatérési feladat megoldásán kívüli számos, a készülék működése szempontjából fontos jelet tartalmaz, melynek pontosságát meghatározó. A Macrovision kiegészítője a tartományba ültetők be a zavaró impulzusokat.

Ezek a jelek létezésénél nem vehetők észre, és a működést sem befolyásolják, mert rajta ülnek a szinkronimpulzusokon. Problémát a másolat készítésénél okoznak, megzavarva a másolómagról automatikus erősítő szabályzó áramkörét (AGC, Automatic Gain Control). Az impulzusokat ugyanis oszcilloszkópon vizsgálva látható, hogy minden félkép első sorában, mint a bástyák tornyosulnak a jel felett, és igényt tartanak a szinkronról a fehér szintig a teljes kévérejtésig, szabályzási tartományra.

Láthatóan ezeknek a Macrovision zavaró impulzusoknak a hatástalanítása, kiszűrése a kiler feladata, ez azonban közel sem olyan egyszerű, mint az első pillantásra látszik. A kioltási zónát igen pontosan kell meghatározni és kivitelezni, gyakorlatilag ennek kezdete egybeesik a függőleges szinkronimpulzus kezdetével, s innen az első hat sornak érintetlennek kell lennie, különben képremegek formájában jelentkeznek a pontatlanságok. A rákövetkező 10 sorból kell elűzni a zavaró impulzusokat, de úgy, hogy a sorrelítés és a szinuszoscillátor számára (H-Sync burst) a szinkronjelek érintetlen maradjanak. A kilerfázis 10 sora között tehát apró, 14 mikroszekundumnyi ablakot kell

hagyni, melynek helyzetét és szélességét milliommódszokundum pontossággal kell betartani.

A következőkben hét készüléket mutatunk be, melyek ezeknek az impulzusoknak a kioltását vannak hivatva elvégezni, innen is az elnevezésük: kiler. Rögtön a bevezetőben is kell mondanunk, nem mind a hét készülék működött kifogástalanul.

Hét készüléknek nézzük át, 100 DM a legolcsóbb, 360 DM a legrágább. Ha hínni lehet a gyártóknak, mindegyik berendezés csak a Macrovision impulzusát avatkozik be, így a képtartalom érintetlen marad. A készülékek: AV-Switcher 2962 CopyPlus a Freitag Electronictól, a Wenske Electronic Copy Clear 101 típusú készüléke, az Eicke & Bemmereről a Video-Filter 1301, a felépítést tekintve azonos testvér, a ViTec VS 1, az ELV-től a VCD 1000, az LC Electronictól az L 154 és a V 24 Thomas Meiseltől.

A vizsgálatok során egy másolási védelemmel ellátott filmet, az *Allen II* címűt használtuk, mely a videotékák közkedvelt alkotása és jó minőségű is. A kiler kimenetén Sony (Profeed-Monitor PVM 2730 QM) monitor szolgáltatja a képet; a jelek analízisát MO 800 típusú gerend mérőoszilloszkóppal végeztük.

Melyik hatásosabb: a másolási védelem vagy a dekódér? Először a Freitag 2962 CopyPlus próbáltuk ki. Bár mérés technikai szempontból a zavaró impulzusokat nem távolítja el teljes mértékben, gyakorlatilag azonban az AV-Switcherrel a másolási

semmilyen nehézségnek nem szabad jelentkeznie.

Problémamentesen lehetett dolgozni a Wenske Copy Clear 101 készülékkel. Az igen szerény felépítésű készülék teljes mértékben megfelel a várakozásnak. Csak a zavaró impulzusokat ollja ki – teljes mértékben –, míg a vízszintes szinkron (H-Sync) és a burst (színsegédvívó) érintetlen marad.

Ezzel ellentétben csalódást okozott az Eicke & Bemmerer Video-Filter 1301 típusú készüléke – megbukott a funkcionális ellenőrzés vizsgán. A 1301 és ViTec-testvére a VS 1 oly mértékben hatással voltak a függőleges szinkronimpulzusokra (V-Sync), hogy a monitorkép hevesen remegett. A belső trimmer állításával sem lehetett ezen segíteni.

Az ELV VCD 1000 típusú készüléke bizonyítja, hogy jól is működhet egy ilyen készülék. Mindhárom kimeneti csatlakozón olyan videojel áll rendelkezésünkre, melyből maradéktalanul hiányoznak a zavaró impulzusok és egyébként is minden rendben van. Ellenőrzésben az L154 Video-Stabilisatorral, mely az LC Electronic gyártmánya. Ennél ugyan szabályozható, beállítható a kioltási zóna, de a zavaró impulzusoknál kívüli a Macrovision sorok V-Sync és a színsegédvívó felső részét is „megöli”. Bántatlanok maradtak viszont a fekte válon elhelyezkedő Macrovision-részek. Röviden, a Video-Stabilisator szűr ugyan valamit, de a szabályozhoz nem tartja magát, s ez nem mindig jó.

Thomas Meise V 24 készüléke a Freitag-készülékhez társult. Mérés technikailag nem tud lépést tartani a Wenske és ELV készülékekkel, de gyakorlatilag a másolat jó lesz.

A mindennapok során azonban nem csupán a képességek számítanak, vagyis hogy a zavaró impulzusokat mennyire tudják kiszűrni, hanem az üzemeltetés is. Elveiben a hálózati adapterek ellen semmi kifogásunk. Aki a mellékelt vagy akár külön is kapható, javítási hátsó udvarokban készült tűzmárka „unverzálás” adaptereket látja, megöszül. Elképzelhető néhányuk, melyeken a VDE jel megtalálható: az az univerzális tulajdonság, sajátosság, hogy a polaritást szabadon megválasztható, jelen esetben kellemetlen következményekkel is járhat – a kilerrek fordított polaritása miatt zárlat következtében műhatnak ki.

Emiatt is egyértelmű, ká do bogó legmagasabb foka: a Wenske Copy Clear 101-e. A beépített hálózati rész és az ültőlajonság, hogy a videojelet kialsó áramellátás nélkül is átengedje, könnyűvé tették döntésünket. Az ingadozó áramellátás miatt közvetlenül mögötte következnek a VCD 1000 az ELV-től. Három kimenete az egyidejű másolás esetén jó szolgálatot tesz. A gyártónak azonban jelölnie kellene a tápfeszültség-csatlakozónál a helyes polaritást. A Freitag, a Meise és LC Electronic normálisan működnek, de kapcsolástechnikailag a győztesek mögött vannak.

Gyártó	Eicke & Bemmerer	ELV	Freitag Electronic	LC Electronic	Meise GmbH	ViTec	Wenske Electronic
Típus	Video-Filter 1301	VCD 1000	AV-Switcher 2962 CopyPlus	Video-Stabilisator L154	V 24	VS 1	Copy Clear 101 (vagy Video-Limiter 101)
Ár	300 márkától	300 márkától	360 márkától	150 márkától (+ kieg. 100 márkától)	180 márkától	300 márkától	300 márkától
Csatlakozók, szabályzók	1-1 RCA video be- és kimenet, szabályzó nincs	1 DIN AV bemenet, 3 DIN AV kimenet, színi, kontúr	3 Scart be- és kimenet, 1 Scart-monitorcsatlakozó, 2-2 RC Audio be- és kimenet, 1 fading, 2 hangszabályzó	1 DIN AV bemenet 1 DIN AV kimenet képbéllítő	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó	egy-egy RCA be- és kimenet, nincs szabályzó	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó
Áramellátás	12 V/100 mA	12 V/300 mA	12 V/200 mA	9 V/100 mA	fix hálózati adapter, 220 V váltakozó feszültség	12 V/100 mA	220 V Wechselstrom
Méret (mm)	87 × 30 × 120	131 × 50 × 68	430 × 53 × 120	152 × 52 × 91	66 × 36 × 108	87 × 30 × 120	108 × 59 × 180
Funkcionális ellenőrzés	nem felelt meg	megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	nem felelt meg	megfelelt
Video-vélemény	nem ajánlható	ajánlható	feltételesen ajánlható	erős kikötésekkel ajánlható	feltételesen ajánlható	nem ajánlható	ajánlható
Megjegyzések	sorozatgyártás előtti példány, változások várhatók	a csatlakozónál hiányzik a polaritások jelölése, a három kimenet ellenére túl drága	a gyakorlatban működik, de a mérések alapján vannak gyengébb a másolási védelem-olási területen	többnyire működik, mérés technikailag azonban nem mondható kitűnőnek	a fix hálózati adapter ellenére nincs biztosított arra nézve, hogy fel ne cseréljék a polaritást, a gyakorlatban működik, de mérés technikailag gyenge	nullazéria, változások várhatók	igen szerény felépítésű készülék
Forgalmazók címei	Eicke Bemmerer Sonnenweg 29 3000 Hannover 1 Tel: 05 11/817564	ELV Postfach 1420 2950 Leer Tel: 0491/71047	Freitag Electronic Arndtstr. 9-11 2351 Trepenkamp Tel: 04323/5 90	Eltro-Design-Vertriebsgesellschaft Postfach 101941 2000 Hamburg 1 Tel: 0 4101/46240	Meise GmbH Fritz-Reuter-Str. 5. 4902 Bad Salzuflen Tel: 0 52 221 66 35	ViTec Postfach: 5720 3003 Ronnenberg Tel: 0 5109/14 00	Wenske Provinzstr. 84. 1000 Berlin Tel: 030/4 92 50 81

Speciálisan kialakított
márkaszervizeinkben JVC, Siemens,
Grundig, Sony, Fisher és még sok más
típusú szórakoztató elektronikai
termék javítását
vállaljuk.
Hangátalakí-
tás, áthangolás
a leg-
korszerűbb
technológiá-
val.

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252
Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 575-634

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225
Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.

VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

® AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL- GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE!

Késszövetkezetünk többéves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video- és audiocsatlakozó, illetve átváltzó kábeleket. Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal látunk el, hogy megrendelőnk választását és a megrendelést megkönnyítsük.

Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvételt postán is szállítunk.

Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozórendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

hangátvitel (audio), képátvitel (video),
kombinált videokészletek, hangfalcatlakozók,
antennacsatlakozók tv-hez, rádióhoz.

Videoösszekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozórendszerű videorekorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átváltás több ponton való bevitelére.

Új termékünk! Reklámáron!

Univerzális video-szett.
Alkalmas mindenfajta audio- videocsatlakozás kiépítésére.

Export-kiváltó csatlakozókinálunk:

BNC-dugóaljzat, TNC-dugóaljzat, PL-dugóaljzat, Euro-Scart dugóaljzat, RCA dugó, 220 V-os öntött dugaszolóvillás készüléksínör.

Figyelmükbe ajánljuk vegyipari készítményünket!

Oxidált kábelek forrasztását elősegítő – garantáltan semleges kémhatású – szabadalmaztatott forrasztóolajunk előnyösen használható gyártó- és szerviztevékenységükénél.

Az általunk gyártott kábeleket, dugaszoló csatlakozókat és vegyi termékeket megrendelheti és megvásárolhatja a

Budapest II., Frankel Leó u. 45. (359-179) és a

Budapest III., Szentendrei út 211. (687-214)

üzleteinkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Az üzletek nyitvatartási ideje:
munkanapokon 10-18 óráig.

A KERAVILL üzletek
és a SKÁLA áruházak is
teljes kínálatunkkal állnak rendelkezésükre.

Kívánságára teljesen egyedi
megrendeléseket is teljesítünk.

Az „esemény” felbontása

ségeink ebben az esetben elég nagyok: a variózás alatt a kameránk „zökkenhet”, hiszen közben – hogy képkompozíciónk „rendben” legyen – svenkelnünk is kell. A másik hibalehetőség az átigazításakor következhet be: nem sikerül egyenletesen mozogni a kamerával, túl gyors, vagy túl lassú lesz a mozgás.

Dinamikusabbá, pergőbbé tehetjük ezt az egyszerű jelenetet, ha különböző beállításokra bontjuk fel. Az 1. ábrán az esemény látható felületében, három különböző (A, B és C) kameraállás jelzésével. Ha az ezekhez tartozó képeket egymás után rajjuk, akkor a 2. ábrán látható képsor alakul ki. Az A és B beállítások közötti „átmenet”-et teljesen rendben lévőnek fogjuk érezni. A B és C beállítások közötti átmenet zökkenni fog, és zavaróvá is válik. Még mielőtt tisztáznánk, hogy miért van ez így, azt azonnal javasolhatjuk, hogy B beállítás után újból jöhet az A beállítás, esetleg picit „szűkebb” vagy „tágabb” képkivágással.

M aradjunk még egy kicsit a családi videónál. A következő eseményt szeretnénk rögzíteni (felvenni): a mama egy kanapén mesét olvas gyermekének. A dolog egyszerűnek látszik: leállítjuk a kamerát kettejükkel szemben úgy, hogy mindketten éppen beleférjenek a képterünkbe (kettős szekond), aztán indulhat a felvétel. Mindannyian tudjuk, hogy ez így unalmas. Megtehetjük – mondják most bizonyára sokan, hogy mesemondás közben „rávárolóznak” a mama közeljére, aztán ha a mese szövegében érdekes, izgalmas részhez ér, „átigazítjuk” (svenkelünk) a mesét hallgató gyerekek arcára, majd mire a mese véget ér, variálunkkal „eltávolodunk” addig, míg képünk azonos nem lesz a kezdeti beállítással.

Filmes nyelven szólva: egy snittben (megszakítás nélkül) vettük fel az eseményt. Ha a mese nem túl hosszú, talán még elviselhető lesz ez a megoldás, és nem unjuk halálra magunkat nézése közben. Hibalehető

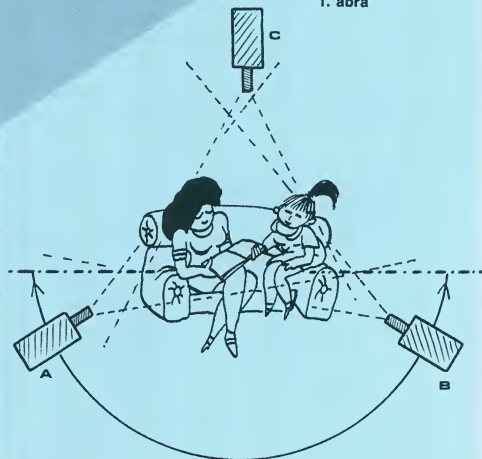
és a kör (mama és gyermeke) tengelyét, átkerültünk az események túlsó oldalára. Fontos tehát, hogy kameránk az ilyen – minden egyes jelenethez megtalálható – tengely egyik oldalán maradjon.

Ha valaki nagyon szeretné használni a mesemondás-jelenet C beállítását, vagy már így – elrontva – vette fel a jelenetet, azon lehet segíteni. A B és C beállítás között egy közeli képet kell a mesekönyvről bevágni (inzert), ahol a könyv képhatárokhoz viszonyított helyzete (dőlésszög, fények) emlékeztet a B beállításban is lát-

ható könyvre. Ebben az „át dolgozott” verzióban képsorunk a 4. ábra szerint alakul.

Kicsit bonyolultabb a helyzet, ha mondjuk egy értekezlet bemutatása a feladatunk. A mi példánkban (5. ábra) egy hosszú asztal két oldalán ülnek az ülés résztvevői,

1. ábra

az asztalfőn pedig valaki elnököl. Válasszuk ki az esemény azon részét, amikor az elnöki beszámoló hangzik el. Az a bizonyos tengely nagyon sokféleképpen „helyezhető” el. Döntünk például úgy, hogy az elnök bal oldalán ülőket csak hátulról (anschnittben) fogjuk látni, a beszélőt pedig egyre közelebbről. Nyilvánvaló – vagy ha nem, hát akkor egy kis töprengés után belátható –, hogy az átláthatatlan tengelyt az elnök és a tőle jobbra legtávolabban ülő résztvevő egyenese alkotja. Ezt nem szabad átlépnünk, egyik oldalán viszont bátran mozoghatunk. Ajánlatos is ilyen – és hasonló – esetekben a kamerát guruló állványra helyezni a gyors és csendes helyváltoztatási lehetőség érdekében (6. ábra).

A 7. ábrán az Így kialakított jelenetet öt beállításra bontva láthatjuk.

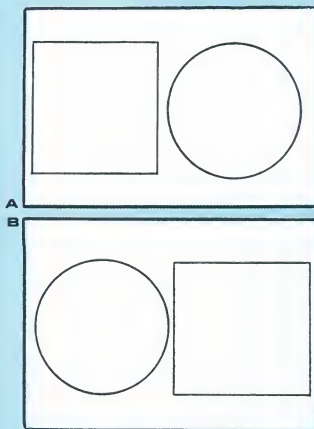
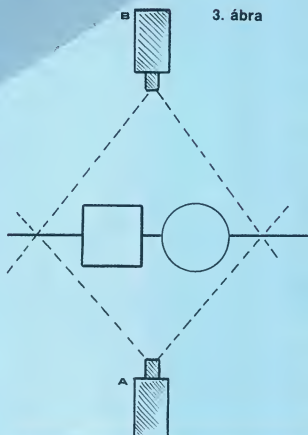
A 4. ábrán már láttunk egy „nem szabályos” tengelyugrasi megoldást. Minden probléma nélkül „átugorhatjuk” ezt a tengelyt, ha kézikamerával dolgozunk, vagy kameránk valami gurulóalkalmazatosságon (fahrt, kocsi) van, és látjuk (mutatjuk), amint átkerülünk a dolgok másik oldalára.

A közhit idegennek tartja az amatőröktől az oktatófilmkészítést, a gyakorlat azon-

ban mást mutat. Az üzemekben, oktatási intézményekben működő videoklubok sűrűn kapnak olyan feladatot, hogy videofilmek készítésével segítsék a szervezett kezek között folyó oktatást, továbbképzést. Ezek a vide-

4. ábra

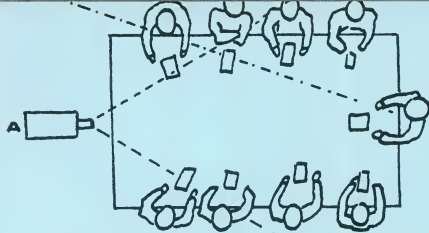
2. ábra

ők saját helyükön nagyon fontos szerepet töltenek be. Nem kétséges, hogy az amatőrök ilyenfajta tevékenysége igen értékes a társadalom számára. A mozgalmra az a jellemző, hogy – szinte kivétel nélkül – megtalálható

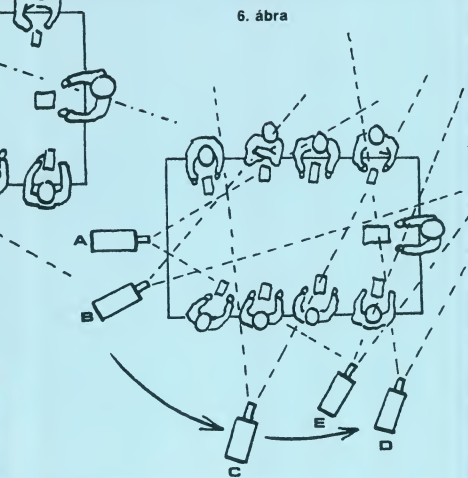
benne minden műfaj, filmtípus. Az üzemi és iskolai klubok egy része éppen a „rendelt” oktatófilmek miatt vált félprofi stúdióvá, a megrendeléseknek megfelelően növekedett a támogatás, és javult a klub technikai felszereltsége is. Nézzünk néhány példát!

Egy gimnázium tanulói ►

5. ábra

7. ábra

6. ábra

rendszeresen készíthetnek oktatófilmeket kémiai, fizikai, biológiai kísérleteikről tanári segédlettel.

Az oktatófilm különleges formája, ha a gyermekek kamerával a kézben indulnak el a környezetismereti órához kapcsolódó városnéző kirándulásra. A tanulók saját ízlésük és gyakorlatuk szerint készíthetik a felvételeket.

A humán és állategészségügyben fontos lehet az ama-

tőr videóval történő oktatás. Különösen indokolt ez a műtetteket bemutató, módszertani video esetében, ahol sok szakember vagy hallgató nem fér egyszerre a műtőasztalhoz. A videófilmben elég csak a lényeges mozzanatokot megmutatni, és közbeiktatott magyarázó ábrákkal, trükkökkel lehet segíteni a megértést. A kamera steril izólása pedig könnyebben megoldható, mint sok ember beöltöztetése.

A film készítője azért, hogy a látnivalót a legkedvezőbb kameraállásból, tényszerűen rögzíti, hasonló élményhez juttatja a nézőt, mint amelyet a kísérletet,

munkát végző személy élt át. Sőt azzal, hogy kiemeli a leglényegesebb mozzanatoikat, egymástól időben, térben távolos dolgokat, eseményeket egymás mellé rendez, tovább fokozhatja a hatást. Lehetséges, hogy a valóságos időnek (mely alatt a bemutatásra szánt folyamat lezajlik), csak kis töredéke kerül a filmbe, azonban a helyesen kiválasztott részlet (motivum, pillanat) jól reprezentálja az egészet.

Az oktatóvideo meghatározott közönségnek készül, és így feltételezzük, hogy a nézőt eleve érdekli a film tárgya.

A téma és a video célja minden esetben meghatározó. Lehet a téma egy iskolai kísérlet demonstrációja, bemutatjuk egy gép működését, felépítését, megfigyelhetünk egy használati utasí-

tást, végigkísérheti a kamera valamely nyersanyag útját a késztermékig, demonstrálhatunk munkavédelmi előírásokat stb. A feldolgozásnál nincs értelme a hosszú bevezetésnek, az időnyújtó körülírásnak, ehelyett célratorőn és tárgyilagosan kell foglalkozni az anyaggal. Az oktatóvideo-készítés módszerei szigorúak. Itt elsősorban a didaktikai elveknek kell érvényesülniük, a videóknak az oktatás igényeit kell szolgálnia.

Az sem mindegy, hogy milyen előadás keretében nézik majd a videofilmet. Lehet egy jelenség, folyamat néma bemutatása, ahol a vetítés alatt az előadó beszél. Lehet kiemésztője egy tananyagrésznek, melyet a kép illusztrál, még érthetőbbé tesz. Természetesen készülhet oktatófilm olyan céllal is, hogy lehetőleg komplex bemutatása legyen a választott témának. Sokféle verzió elképzelhető, de a forgatás kezdetekor már pontosan tudnunk kell, milyen filmet szándékozunk készíteni, hiszen ez meghatározza a feldolgozás módját.

Az imént említett „szabály”, mely szerint az oktatófilm legyen következetesen precíz, célratorő, természetesen nem jelenti azt, hogy ne használhatnánk benne eredeti, újszerű film-es ötleteket, de a jól ismert és sokszor alkalmazott formanyelvi eszközök (pl. vágóképek, feliratok, mozgó komputergrafikák, ábrák, áttűnések stb.) is sokat segíthetnek, hogy gördülékenyebb legyen az előadás mód.

Említtük, hogy az oktatófilm célközönségnek készül. Tudnunk kell előre, hogy milyen szinten képztettek a nézők és milyen tudásszintig kell, illetve lehet eljuttatni őket a film segítségével. Másként kell feldolgozzuk a témát az iskolás gyerekeknek és megint másként az üzemen továbbtanuló munkásoknak. A gyerekek figyelmét jobban leköti például, ha egy kísérlet bemutatását nem a tanár, hanem a tanuló látja végzi el. A megértésben segítséget jelenthet, ha a filmbeli környezetet ismert a néző számára. Pedagógiai szempontból kérünk számom bizonyos közhelyesítést, hogy egy új munkamódszert megértsen a néző, és a film láttán akár meg is tudja jelezni. Éppen ezért az oktatófilm sohasem szólhat egyszerűen mindenkihez.

Rák József

INTER VIDEO

filmmagazin

Videoház Budapesten

November 13-án hivatalosan is megnyitották az INTERVIDEO kétszintes impozáns Videoházát Budapesten, a Lenin körút 22-24. szám alatt. Az üzlet hétvégeken és ünnepnapokon is délelőtti 10 órától este 22 óráig várja a kölcsönözni vágyó videobarátokat.

A Beatles jól ismert rajzfilmje – és a benne felcsendülő Beatles-számok, köztük a címadó *Yellow Submarine* is – 1968-ban készült, és ez a dátum nemcsak egyszerűen évet, hanem egy egész korszakot is jelöl. E korszak filmje a legképzátosabb művészi fantáziával elkészített animációs film, a *Sárga tengeraltattjáró*.

Pepperland békés életét megzavarják: a zenészerető országot támadás éri. A nemrég még boldog vidéken kiáltják a zene szerepét, a boldogságot és a szerelem érzését. Pepperland azonban még sincs elveszve, mert a sárga tengeraltattjárón sikerül elsőzőniük a támadók elől a zene szerelmeseinek.

A sok találékonysággal, szellemesen megrajzolt, mókás figura között négy olyan alak is mozog, akiknek a vonásai élő modellére emlékeztetnek – mintha csak *Ringo Starrt*, *Paul McCartneyt*, *George Harrisont* és *John Lennont* látnánk menekülni a szimbolikus sárga tengeraltattjárón, természetesen a Starr–McCartney–Harrison–Lennon négyes máig frissen csengő zenéjére.

The Beatles Yellow Submarine

SÁRGÁ TENGERALATTJÁRÓ

USA, 1968

Rendezte: George Dunning

Főszereplők: The Beatles – Sgt. Peppers Lonely Hearts

Club Band

Zene: Beatles

Színés, felírtos

82 perc

GÖRGÖ LÁBAKON

USA, 1975

Rendezte: Norman Jewison

Főszereplők: James Caan,
John Houseman,
Maud Adams, John Beck,
Moses Gunn
Színés, felírtos
123 perc

ROLLERBALL

Sci-finek nevezhető-e egy film, csak azért, mert a jövő században játszódnak? Ha jól meggondoljuk, alig több mint egy évtized választ már csak el minket ettől a jövőtől, az újabb századtól, sőt a film alkotói is csak egy negyedszázad választotta el a századfordulótól, és aligha vitás, ma azt nyilatkoznánk: mindabból, amit 1975-ben elképzelték, mára már sok minden szemmel látható... Bár bizonyára már a film születésekor is az volt.

Hogy miről is szól a film? Nos, a jövő században hat hatalmas cég irányítja a világ gazdasági életét. Ők találják ki és valósítják meg a véresen kegyetlen játékokat, a rollerballt, amely elementáris erejű megnyilvánulása – és egyúttal levezetése – az emberiség egyik ősi ösztönének, a másikkal szembeni agresszív ellenségeskedésnek.

Jonathan E. (James Caan) ennek a játéknak – sportágnak? – a nagymestere, koronázatlan királya. Igen ám, de a pokolian tehetséges játékos – egyrészt éppen rendkívüli tehetsége, másrészt a függetlenség iránti hajlama következtében – pusztá jelenlétével is a játék szellemét és végcélját veszélyezteti...

victory at ENTEBBE

A film valószínűs nemzetközi sztárparádé felvonultatásával a repülőgép-eltérítések eddigi történelmének egyedülállóan izgalmas fejezetét dolgozza fel a maga sajátos eszközeivel, azt, amikor az Air France 139-es járatát fanatikus német és palesztin terroristák Ugandába térítették, és a gép – fedélzetén a 108 tüsszal – ott vesztelt az entebbei repülőtéren. Izrael vezetőinek akkor élet-halál kérdésében kellett döntenük: engedjenek-e a terroristák zsarolásának, vagy pedig kíséreljék meg a szinte lehetetlent, és indítsanak útnak egy antiterrorista kommandót a tőlük mintegy 4000 kilométerre fogva tartott tüsszal kiszabadítására.

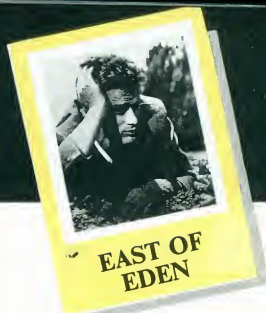
Ez utóbbit, a kockázatosabb megoldást választották – és a különítmény sikerrel hajtotta végre azóta is páratlan feladatát.

ENTEBBEI GYŐZELEM

USA, 1976

Rendezte: Marvin Chomeky

Főszereplők: Helmut Berger, Linda Blair, Kirk Douglas,
Richard Dreyfuss, Helen Hayes, Anthony Hopkins, Burt
Lancaster, Christian Marquand, Elizabeth Taylor
Színes, feliratos
115 perc

EAST OF EDEN

Mi kell egy, nem sokkal megszületése után klasszikusá nemesező regényszerűhez? És mi kell egy, nem sokkal a megszületése után klasszikusá nemesező filmsikerhez? Nem sok – és mégis rengeteg.

Kell két fiútestvér, akik úgy viszonyulnak egymáshoz, mint a bibliai Káin és Ábel. Az sem árt, ha nevük kezdőbetűje utal is a párhuzamra: Caleb és Aron. Kell egy atya, lehet akár Adam is (Raymond Massey), aki Aron-Ábelt szereti jobban, miközben Káin-Calebja mindent megtesz, hogy elnyerje szeretetét, elismerését.

Kell egy egyszerű regényíró, aki a biblikus történetet – mintha mi sem volna természetesebb – áttemeli 1917 Amerikájába, a háborúba lépés idejébe, farmerkörnyezetbe, s a megváltozott társadalmi körülményekben mutatja fel: egyes emberi (vagy éppen emberellen) ösztöneink: örök vonásaink. Esetünkben a regényíró John Steinbecknek hívják.

Kell egy hasonló írói tehetségű forgatókönyvíró – esetünkben Paul Osborn –, és persze egy, a maga nemében páratlan rendező: Elia Kazan.

És az sem árt, ha Káint – azaz Calebet – olyan színész játssza, aki gonosznak, lázadónak, apa- és testvérgyűlölnök tünhet, de apró rezdülései elárulják: egész élete küzdelem és vágy – a szeretetért.

A színész neve: James Dean – minden idők „örök lázadója”.

EAST OF EDEN

AZ ÉDENTŐL KELETRE

USA, 1954

Rendezte: Elia Kazan

Főszereplők: James Dean,

Julie Harris,

Raymond Massey

Fekete-fehér,

feliratos

Kb. 100 perc

James Dean,

AZ ÖRÖK LÁZADÓ

130 mérföldes sebességgel rohan az ezüstszürke Porsche-Spider a californiai 41-es műúton. A volánnál nyúlánk, nem túl izmos, szőke fiatalember. A megbeszélő öreg Ford Limousine vezetője a Porsche sebességét. Balra

Egy szembejövő öreg Ford Limousine vezetője nem tudja felbecsülni a Porsche sebességét. Balra kanyarodik. Fékezni alig jut idő. A szöke fiatalember kétségbeesett mozdullal még jobbra rántja a kormányt – hiába. Csikorgás, ütközés – csend és sötétség. A szöke fiatalember helyén véres hüstösöt látunk. A szöke fiatalember elhunyt. 1995. szeptember 12.

A nyúlánk, szöke fiatalember helyén véres hústömeg, James Dean, a színész, halott. 1955. szeptember 30., 17 óra 45 perc. 24 éves volt.

Út az Édenig

Ut az Édenig
James Byron Dean 1931. február 8-án született a Los Angeles melletti Fairmountban. Apja, egy rossz kereső fogtechnikus, felesége korai halála miatt rokonokhoz adja a fiút. Jimmy élete végéig nem tudja megbocsátani apjának a korai koraletelést, azt, hogy nem ő nevelte meg neki: középiskola, baseball és kosárlabda, szavalóverseny-győzelem, majd rövid jógai stúdium. De Jimmy nem érdekli az iskola: színesz akar lenni.

[illegible][illegible]

Édentől keletrre című filmjében. „Visszaadom a bántalmakat, köpök rátok” – ez volt Jimmy gesztusaiban, amikor szerződéssel a zsebében Hollywoodba érkezett. Kerülte a „jó társaságot”, nem járt fogadásokra, modortalan, rideg elutasító volt nemcsak a kollégákkal, hanem a rendezőkkel és a producerekkel szemben is.

„Azért választottam őt – mondta róla Elia Kazan –, mert maga volt Cal Trask. Megszenvetted az anyá hiányát. Apagyűlölő volt, bosszúálló és gyanakvó, akárcsak Cal. Üldözési és magányossági komplexusait szenvedett. És végül: rendkívül tehé-
sleges volt.”

A legjobb reklám: a halál

[illegible]

Mindhároló bukkannak: önmagát játszotta: a helyét nem találó, meghasonlott, ezért külön, zárkózott, kiismerhetetlen indulatokkal tele fiatal.

Az első filmet mutatták be, de az utolsó hat filmre szer

Eleketben csak az első filmet mutatták meg.
Életemben csak a Warner Bros újabb hat filmre szer-
velégsiker lett. A Warner Bros gázsírt. Jimmy sztar lett.
Zöldtette 900 ezer dolláros gázsírt. Jimmy kezdődött.
Am az „igazi siker” a tragikus halállal kezdődött.
Levelek özöne zúdult a filmgyárba – 50 ezer levél
egyeten év alatt. Idézett az egyikből: „Jimmy, drága,
Tudom, hogy nem haltál meg. Tudom, csak bujkálsz,
Tudom, hogy nem tönkretette az arcodat. Jimmy, ne buj-
tasd a baleset fénkreteit az arcodát. Jimmy, ne buj-
kálj. Gyere vissza.” A Jimmy Dean ifjú amerikai lépett be. Egy év
rövid idő alatt 3,8 millió ifjú amerikai lépett be. Egy év
által 800 ezren zárandokoltak el a kiállítás találatkocsi-
nál a Porsche-Spiderhez. Az akkori tínezserek (a
hoz, a Porsche-Spiderhez. Az akkori tínezserek (a
Dean-agerek) szemében Jimmy volt a bálvány – a
minta, egy életérzés, a saját életérzésük
megtestesülése. Láztart a szülőik Amerikája ellen, mi-
közben kötődött hozzá – s a sebesség mámorához
menekült. Láztart: ordított – és sirt...
Eallaj Jay írta róla: „Azért téstzett az em-
beholdogalan. Szó-

megfesz. A kezét kötődött hozzá – s
menekült. Lázadt: ordított – és sírt...
Orsina Fallaci így írt róla: „Azért tetszett az em-
bereknek, mert nyugalton volt, és boldogtalan. Szob-
bereknek, mert nyugtalan volt, és keserű nevelé-
mor, elégedetlen arca, megvertkutyá-tékinete,
hanyag járása, hirtelen kitörései és keserű nevelé-
sok mi mind abból a nyugtalanságból épültek, amit
sok mai fiatalban megtalálhatunk. Egész személyi-
sége, magatartása a mi nemzedékünk kétségeit,
válságát tükrözi.”
...támörebben fogalmazott. Csak

Franois Truffaut tömörebben fogalmazta
 ennyit írt róla: „Ő volt a mozi.”

POLICE ACADEMY 3 BACK IN TRAINING

RENDŐR-
AKADEMIA

3
- ÚJ TANÉV

USA, 1985
Rendezte: Jerry Paris
Főszereplők: Steve Guttenberg,
Bubba Smith,
David Graf,
Michael Winslow
Színes, feliratos
90 perc

Az ütött-köpött kalózkópiák után végre jó minőségben is láthatók a szédületes iramú, nagyszerű gegektől hemzsegő *Rendőrákadémia* sorozat darabjai, köztük az *Új tanév* című epizód is.

Az új tanév természetesen egy kis bonyodalommal kezdődik: a rendőrákadémia egyik osztályát meg kell szüntetni. Igen ám, de melyiket? A két örök vetélytárs, Mauser és Lassard tábornok elhatározzák: hogy összemérik erejüket, ügyességüket, és így döntenek el, melyikük osztálya érdemi meg, hogy megmaradhasson.

A 14 hetes kiképzés folyamán – amelyet egy kiküldött bizottság ellenőriz – tanúl lehetünk az újonckor mulatságos ballozásainak, a régiek szípkázó ötleteinek, s annak, hogy már-már Mauserék nyerik meg a versenyt, amikor azonban ellenfeleik egy ügyes csellel kijátsszák őket, sőt nem kisebb bravúrt hajtanak végre, mint azt, hogy megmentik az elrabolt kormányzót a pincéreknek álcázott fegyveres támadók karmái közül.

Hogy melyik osztály győz? Kit érdekel? – a legfőbb, hogy mind a kettőn felszabadultan kacagunk.

Akik látták a Rendőrákadémia vígjátéksorozatának korábbi három epizódját, igazolhatják, szem nem marad szárazon, annyira kacagtató a rendőrákadémia munkatársainak és hallgatóinak ezernyi csetlés-boltása, ötlete, furfangja.

Persze a sorozat készítői is rájöttek: egy idő után már nem lehet ugyanazokkal a figurákkal megrázkódtatni a rekeszizmokat – új arcok, új gegek kellenek. És a sorozat újabb darabjában ismét újíttok – méghozzá igen szellemesen.

Ezúttal ugyanis izig-vérig civilek érkeznek a rendőrákadémiára: polgári védelmi, más szóval civil órjáriati tanfolyamra. Hogyan néz ki egy órjárati, egy őrszolgálat akkor, ha felkes és ügybuzgó, de a dolgokban mégiscsak meglehetősen járattlan civilek végzik a rendőri feladatok egy részét – el lehet képzelni...

Azaz: nem lehet elképzelni. A filmsorozat gestábjá ugyanis szinte felülmúlja magát. Színte nincsen perc újabb szípkóca, vica, móka és mulatság nélkül.

RENDŐRÁKADÉMIA 4 – CIVIL SZOLGÁLAT

USA, 1987

Rendezte: Jim Drake

Főszereplők: Steve Guttenberg, Bubba Smith,
Michael Winslow, David Graf, Tim Kazurinsky,
Sharon Stone
Színes, feliratos
84 perc

THE PRINCE AND THE SHOWGIRL

Ezt a filmet annak idején nagy sikerrel vetítette a Filmmúzeum is, s bizonyára sokan emlékeznek még a megható, romantikus történetre – ha máshonnan nem, hát szülei elbeszéléséből.

A film cselekményét egyébként is igen könnyű összefoglalni, akár egyetlen mondatban is: 1911-ben, Londonban, a koronázási ünnepek ideje alatt egy vérbeli herceg megismerkedik egy vérbeli kőristálánnyal (ahogy ma mondanánk: felcsípi), akivel végül is igen jól megértik és kölcsönösen meg is becsülik egymást.

Csak ennyi? És mégis világsiker? – kérdezhetné bárki. A válasz: igen, csak ennyi, és mégis világsiker... Igaz, közben „szó van” társadalmi igazságról és társadalmi igazságtalanságokról, korlátokról, amelyeket a szív és az érzelmek sem tudnak ledönteni, csak titokban átlépni-megkerülni – és ne feledkezzünk meg arról sem, hogy mindezt méltán világhírű sztárszínészek hitetik el velünk. Ráadásul Laurence Olivier és Marilyn Monroe alakításában két különböző világot, két különböző színészi felfogást, játéktílust, érettséget figyelhetünk meg – a legkülönlegesebb összhangban.

A HERCEG ÉS A KŐRISTÁLÁNY

angol-amerikai, 1957

Rendezte: Laurence Olivier

Főszereplők: Laurence Olivier, Sybil Thorndike, Marilyn Monroe,

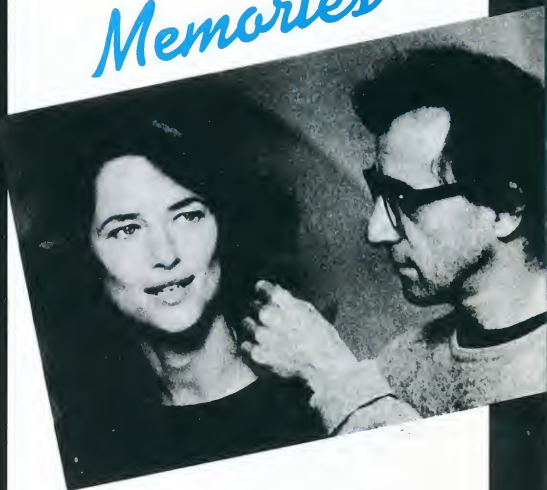
Richard Watts

Szines, feliratos

117 perc

Stardust Memories

NAIV ROMANTIKUS EMLÉKEK

USA, 1980

Rendezte: Woody Allen

Főszereplők: Woody Allen, Charlotte Rampling,
Jessica Harper, Marie-Christine Barraut, Tony Roberts
Fekete-fehér, feliratos

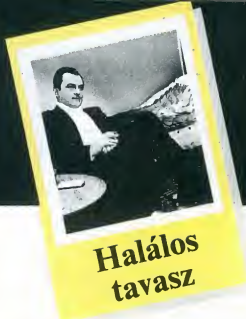
85 perc

Woody Allentől megszokhattuk már, hogy önmagát játssza filmjeiben. Ebben a mozialkotásban is – amelynek forgatókönyvét is ki más írhatta volna, mint Woody Allen – önmagát alakítja, ráadásul „dupla csavarral”

A film főhőse ugyanis egy híres és körülrajongott színész-rendező, a nagyszerű komikus, Sandy Bates (Woody Allen), akinek csupán egyetlen (?) baja van: folyton önmagát játssza. Nemcsak a színpadon – a magánéletben is.

Három csodálatos lánnyal is kapcsolata van; Dorrie, Dasie és Isobel (Charlotte Rampling, Jessica Harper, illetve Marie-Christine Barraut) egyaránt felnéz rá, szereti, csodálja. Ám bármennyire különböznek típusban, alkatban, vérmérsékletben a lányok, Sandy mindegyikükben ugyanazt szereti – önmagát. Nem a szerelmes nőt látja bennük, hanem a rajongókat. Az önmagát játszó és önmagát rendező színész-rendező az életben is önmagára figyelve mindenben csak egyvalakit lát: önmagát.

Woody Allen újabb filmje is a megszokott fanyar humorral ábrázolja Woody Allent – és a keleti part áll-entellektüéljeit.

Halálos tavasz

Beszéljünk a filmről? Talán nem is érdemes – öngyilkossággal végződő szerelmi tragédia, némi társadalmi háttérrel. Az, hogy mégis egészen más, mint a megszokott, öngyilkossággal végződő szerelmi tragédiák, némi társadalmi háttérrel, nem is annyira a remek színészgárdának – elsősorban Jávornak, Karády Katalinnak és Somlay Artúrnak – köszönhető, mint inkább annak, hogy aki a film alapjául szolgáló regényt (*Halálos tavasz*, 1922) és az ebből készült forgatókönyvet írta, Zilahy Lajos, a kor és a közönség egyik legünnepelebb írója, értett a lélek és a társadalomrajzhoz egyaránt.

Az 1891-ben született Zilahy Lajos versekkel kezdte pályáját, a 20-as évek elején. Hamarosan azonban mint regény- és drámaíró is igen sikeres lett; hatásosan, fordulatosan írt, és haladó nézeteit „eladható” köntösbe öltöztette – képes volt polgári közönségével is lenyeletni a keserű pirulát, a polgármorál kritikáját. Legismertebb regényei és színművei – *Halálos tavasz*, *Két fogoly*, *A lélek kialszik*, *A legyerek visszaneznek*, *Ararát*, illetve *Süt a nap*, *Tűzmadár*, *Fatornyok* – máig őrzik értékeiket. Am írójukról, attól kezdve, hogy 1948-ban elhagyta az országot, nem sok szó esett hazánkban.

Aztán a 70-es években elterjedt a hír: Zilahy kijelentette, hogy szívesen hazatelepedne; majd az író helyett vissza is tértek a szülőföldre – immár csak a hamvai. Azóta regényei újra megjelenhetnek: a dramaturgiák nem riadnak vissza a neve hallatán: és filmjei is láthatók – mint például ezen a kazettán is.

Halálos tavasz

magyar, 1939

Rendezte: Kalmár László

Főszereplők: Jávornak, Karády Katalinnak, Somlay Artúr,

Szörényi Éva

Írta: Zilahy Lajos

Fekete-fehér, eredeti hang

kb. 80 perc

The Fiendish Plot of Dr. Fu Manchu

Dr. Fu Manchu a keleti bűnök és keleti bűnözők ördögös mestere, egyúttal a félelmetes Si Fan megalapítója. Annak idején csak egyetlen egyenrangú ellenfele volt, aki megakadályozhatta őt ördögi üzeleiben: Nayland Smith felügyelő, a Scotland Yard egykori alkalmazottja. Am hol vannak már a régi szép napok? Időközben mindketten megöregedtek, nyugdíjba vonultak, sőt az is meglehet, hogy dr. Fu Manchu meg is halt.

Legalábbis mindenki hajlamos ezt hinni mindaddig, amíg el nem rabolják a ritka és értékes gyémántot, Leningrád Csillagát. A bűnyüggől kivételesen nagy bonyodalmak származhatnak, még a háború kitörése is fenyeget. Nayland Smith tehát rábeszéli: térjen vissza a nyugdíjából, és vállalja el az ügyet.

Es a felügyelő haladéktalanul nyomozni kezd. Nemcsak arra jön rá, ki lopta el az ékkövet, hanem sokkal fontosabb dolgokra is...

A kriminek izgalmas, filmvígjátéknak kacagtató mozalkotás külön érdekessége, hogy mind a keleti bűnözőt, mind a londoni detektívt a páratlan nevetű és nagy átváltozóművész, Peter Sellers alakítja.

DR. FU MANCHU POKOLI MERÉNYLETE

USA, 1980

Rendezte: Piers Haggard

Főszereplők: Peter

Sellers, Helen Mirren,

David Tomlinson, Sid

Caesar, Simon Williams

Szín, feliratos

96 perc

Hyppolit, a lakáj

Sneider Mátvás nagyfuvarozó (*Kabos Gyula*) nagyravágó felesége unszolására nagypolgári életet kénytelen élni. Nincs többé felgyűrt ingujjú vacsorálás, nótákör a kiskocsmában, nincs többé nyugalom a családi fészekben sem – felesége ugyanis mindennek tetejébe inast is fogad. Azaz lakáját, komornyikot: Hyppolitot (*Csontos Gyula*), akinek megjelenése még nehezebbé és elviselhetetlenebbé teszi Sneider Mátvás számára az életet.

Persze a gróféktól levett lakáj olykor hasznos is lehet: Sneider lánya, Terka ugyanis beleszeret a sofőrbe, aki máskülönbén mérnök. A ház úrnője nem nézi jó szemmel kapcsolatukat, ő máshoz szeretné adni a lányát. És az ilyen intrikáknál bizony nagyon jó, ha kéznél van egy sokat látott és tapasztalt, jószívű lakáj.

Sikerül-e a szerelmeseket összehozni, és sikerül-e Sneider Mátvásnak visszazötyyenni a maga megszokott, ingujjas-papucsos kispolgári életébe – jóllehet ezen is izgulunk, valójában azonban mégis az a szédületes poénradat nyugdöz le bennünket leginkább, amellyel a két faarcú neveltető, a két klasszikus Gyula, Kabos és Csontos örvezendzet meg minket.

magyar, 1931

Rendezte: Székely István

Főszereplők: Csontos Gyula, Kabos Gyula, Harasztli Mici,

Fenyvesi Éva

Fekete-fehér, eredeti hang

kb. 80 perc

AKASSZÁTOR
MAGASRA

USA, 1968

Rendezte: Ted Post

Főszereplők: Clint Eastwood, Inger Stevens, Ed Begley,
Pat Hingle
Színes, feliratos
114 perc

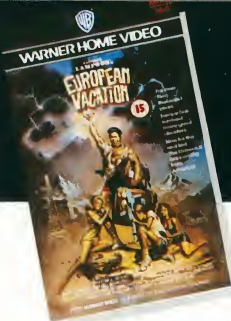

A regény- és a filmirodalom időről időre visszatérő motívuma az igazságosztás, és visszatérő figurája az igazságos bosszúálló. Hogy lehet-e igazságos a bosszú? Mielőtt válaszolnánk a kérdésre, gondoljunk csak a *Sándor Mátvásra* vagy a *Gról Monte Cristóra*, de említhetnénk akár filmeket is, méghozzá nemcsak a fentiek moziváltozatait, hanem például azt is, hogy *Volt egyszer egy Vadnyugat*...

Ezúttal a bosszú motívuma és az igazságtevő figurája ismét a vadnyugati terepet választotta. Jed Cooper sheriff (*Clint Eastwood*) a csodával határos módon túléli önnön akasztását, és megfogadja: bosszút áll azon a kilenc emberen, akik a „lincsbírósgót” alkották...

Aseriff nem marad egyedül. Megismerkedik egy asszonnyal (*Inger Stevens*), aki viszont a férje gyilkosai után nyomoz.

Hamarosan kiderül, hogy férje gyilkosait a között a kilenc ember között kell keresni, akiket Jed Cooper is meg akar találni. A hajsza folytatódik – csakhogy változott az arány: immár ketten vannak a kilencek ellen...

NATIONAL LAMPOON'S EUROPEAN VACATION

NEMZETI
GÜNYRAJZ
AZ EURÓPAI
VAKACIÓRÓL
USA, 1985

Rendezte: Amy
Heckerling

Főszereplők: Chevy Chase, Beverly D'Angelo,
Dana Hill, Jason Lively
Színes, feliratos
92 perc

Nemzeti gúnyrajz – hirdeti már a címében is a film a maga közelebbi műfaji megjelölését. Hogy mit gúnyol? Többek között azt az Európa-képet, ami az „átlag amerikaiban” él az ősi kontinensről, és azt a viselkedési formát, ahogyan az amerikai kultúra végigrohan mindazon, amit az európai civilizáció teremtetett...

Persze nem kell megijedni: a filmben nemigen hangzanak el olyan magasztos szavak, mint kultúra vagy civilizáció. A történet hőse egy „átlag amerikai család”, amelyik azonban egyvalami-ben mégiscsak kiemelkedik az átlagból: európai körutazást nyernek egy amerikai „Zsákbamalac” családi versenyen.

S ha már nyertek, persze mennék is, magukkal vive mindazt, ami „praktikus” – és természetesen egész rohanó „átlagamerikai-ságukat”. Az utat Londonban kezdik, ahol úton-útfélen elűnek mindenkit; a Stonhenge évezredes titokzatossá szikláit dominóként ledöntik; aztán csetlenek-botlanak tovább Franciaország, az NSZK és Olaszország felé. Ahol megjelennek, ők a fontosak – mit számít az, hogy a hely Attilára, az Isten ostarára vagy éppenséggel Adolf Hitlerre emlékeztet-e...

Ábrándozhat-e egy zeneszerető cigánygyerek többről, mint hogy valaha primás lesz? Hogy zenét szerez, és a nótáit dalolják egész Szegedében? Hogy hegedűje szavára még azok is érzékenyülnek, akiket egyébként máskor érzéketlennek tartanak? Hogy fényes termekben, csillogó csillárok alatt, a legelőkelőbb „úri társaságokban” is órá szegedződik minden egyes szempár? És hogy egyszer még maga az angol királynő is fogadja őt...

A híres cigányprimás és nótaszerző Dankó Pista – szerelmi történettel megspékelt – életrajzi filmje még ma is a készülék elé ülteti azokat, akik szeretik az igaz, ámde hihetetlen „sikermeséket”, az érzelmes-romantikus történeteket, no és persze azokat, akik ma is szívesen el-eléneklilik Dankó Pista örökzöld magyarnótáit, hogy: „Egy cica, két cica, száz cica, haj...” vagy pedig azt, hogy „Eltörtött a hegedűm, nem akar szólanom...”

Erdemes külön is megemlíteni, hogy a címszereplő Jávor Pál az egyik legkedvesebb szerepének tartotta a Dankó Pistát.

Dankó Pista

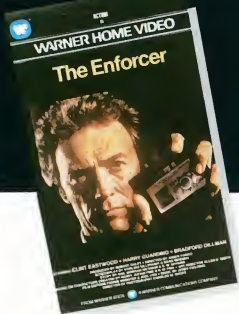
magyar, 1940

Rendezte: Kalmár László

Főszereplők: Jávor Pál, Lukács Margit, Simor Erzsébet

Fekete-fehér, eredeti hang

kb. 80 perc

Harry Callahan detektívet (*Clint Eastwood*) – akit az erőszakból sem visszaradó módszerei miatt sokan csak Dirty Harrynek, azaz Piszkos Harrynek neveznek – egy időre nem engedi dolgozni kenyéradó testülete, a rendőrség, mivel egy fegyveres rablás felgöngyölítésénél megengedhetetlen metódusokat alkalmazott. Amikor újra munkába állhat, új partnert kap – egy rendőrnőt, Kate Moore-t (*Tyne Daly*). A feladat: jussanak egy terrorista csoport nyomára, melynek nevéhez egy sor kegyetlen gyilkosság fűződik...

A terrorcsoport, a Forradalmi Sztrájerök már a város lerombolásával fenyeget, amennyiben nem kapnak egymillió dollárt. S Dirty Harry hiába szerez informátort, aki a terroristák vezetőjéről, Bobby Maxwellről (*Deveren Bookwalter*) meséli neki, feleltese, McKay kapitány (*Bradford Dillman*) meghúítja a tervét. Pedig a banda egyre merészebbé válik: elrabolják a polgármestert is, a váltságdíjat ötmillió dollárra emelik... Callahan pedig tehetetlen, hiszen azt a parancsot kapja: ne avatkozzon az ügybe!

Ám mi sem természetesebb, mint az, hogy Dirty Harry – fittyet hányva az utasításnak – a kezébe veszi az ügyet, és a szépséges rendőrnővel az oldalán a banda nyomába ered...

The Enforcer

AZ ERŐSZAKOS

USA, 1977

Rendezte: James Fargo

Főszereplők: Clint Eastwood, Harry Guardino, Bradford

Dillman, Tyne Daly, Deveren Bookwalter

Színes, feliratos

93 perc

Queen Christine

KRISZTINA KIRÁLYNŐ

USA, 1933

Rendezte: Ronben Mamonlian

Főszereplők: Greta Garbo, John Gilbert, Jan Keith

Fekete-fehér, feliratos

kb. 80 perc

Már javában hódított a hangosfilm, amikor a Metro-Goldwyn-Mayer cég még hét némafilmet forgatott Amerika- és világszerte körberajongott sztárjával, *Greta Garbóval*, mondván: „a” Garbo annyira népszerű, hogy akkor is a moziba csallja a közönséget, ha meg sem szólal... Ám a konkurencia hamarosan elterjesztette, hogy a svéd származású Garbo filmjei azért némák továbbra is, mert a sztár nem tud jól angolul, meg különben is: beszédhibás.

1930-ban került a mozikba az első hangos Garbo-film. Nem a címét reklámozták (*Anna Christie*), nem is az íróját (*Eugene O'Neill*), hanem ez állt óles betűkkel a plakátokon: „Garbo beszél!” És Greta Garbo másodszor is meghódította Amerikát.

Sokadik hangosfilmjére, a *Krisztina királynőre* mégis izgatottan készült: egy honfitársát, egy svéd királynőt játszhatott benne, aki férfiruhát ölt, hogy elkerülje az ítörtöző politikai érdeklázasságot. Ekkor azonban beleszeret az új spanyol nagykövete, Don Antonióba (*John Gilbert*)...

A spanyol diplomata szerepét eredetileg a fiatal *Laurence Olivier*-nek szánták, aki ekkor járt először Hollywoodban. Garbo és Olivier azonban valahogy nem jött ki egymással, különösen a szerelmi jelenetek sikerültek rosszul; így aztán a Metro igazgatója közölte Olivierrel: „nincs tehetsége, pályakialmatlan...” Így kapta meg az akkor már erősen alkoholista és egyébként is fejhangú John Gilbert a szerepet.

A film mégis óriási siker lett. Sőt egyes jeleneteit – például az utolsó, amikor Garbo a hajó táján állva a végtelen tengert fűrkészi – ma is tanítják a filmes iskolákon. A *Krisztina királynő* a filmtörténet egyik örök gyöngyszeme lett.

Marilyn Monroe

A SEX APPEAL HIVATÁSOS FÓPAPNŐJE

Marilyn Monroe – eredeti nevén *Norma Jean Baker* – 1926. június 1-jén született Los Angelesben törvénytelen gyermekként. Anyja, Gladys Baker egy filmstúdió alkalmazottja volt, apja pedig ugyanott volt alkalmi munkás. Mivel a köztételt, a kis Norma nevelőszülőktől nevelőszülőkhöz vándorolt, míg aztán – miután anyja megőrült – egy árvaházban kötött ki.

TE LEGYÉL „CSAK SZEXI!”

1941-ben, az intézet zártóságából szabadulva, férjhez ment az első férfihoz, aki megkérte. A férj, *James Dougherty* pár hónap múlva bevonult katonának – legközelebb a válóperes tárgyaláson találkoztak egymással.

Am a férj révén még előbb bekerült egy hadianyaggyárba dolgozni – itt fedezték fel „katonai propagandázt” a névtelen Norma Jeanből hamarosan keresett fotómodell lett. Az ifjú szexbombát fotózták öreg profik és ifjú alkalmi partnerek – bájai leginkább a magyar származású hollywoodi sztár fotográfus, *André de Dienes* tökéletes exponálásai révén kerültek be a népszerűbb magazínokba, 1945-től kezdve.

1946-ban veszi föl a *Marilyn Monroe* nevet. Érzéki szépségére felfigyel a 20-th Century Fox filmvállalat is, és ugyancsak 1946-ban szerződést kötnek vele. Segédnőként alkalmazzák. Filmkarrierje azonban nem éppen meredeken ível felfelé.

A kritikusok általában az 1950-ben forgatott *Aszfalt-dzsungelt* tartják filmes pályája igazi startjának. Így ekkor már négy éve mutogatja magát a filmekben, az eddig inkább az idomaira voltak kíváncsiak, semmint arra, van-e azokon belül színészi tehetség is...

Az *Aszfalt-dzsungel*ért a rendező *John Huston* Oscar-díjat kapott, Marilynt pedig színésznőként is felfedezték. Mástél év alatt egy sor filmet forgat (*Ha a feleség nyaralni megy, Van aki forrón szereti, Buszmegálló, A herceg és a királylány, Igazi sztár* – de változatlanul nem tartják nagy és intellektuális színésznek. Ő a Sex Appeal Hivatásos Főpapnő Szexbomba. *Laurence Olivier*, aki *A herceg és a királylány*...

... Igazi sztár – de változatlanul nem tartják nagy és intellektuális színésznek. Ő a Sex Appeal Hivatásos Főpapnő Szexbomba. *Laurence Olivier*, aki *A herceg és a királylány*...

lányban nemcsak a partnere, hanem a rendezője is volt, állítólag a következő utasítást adta neki: „Ne erőlködj nagyon az alakítással. Te legyél csak szexi!”

AZ URAK A SZÓKÉT SZERETIK...

Mint felkapott sztár és mint Ügyeletes Bombázó is boldogtalan volt. Bár milliók csüggték bájait, és milliókat andalított el életpályája, az „amerikai álom” újabb beteljesülése filmgyári munkásként törvénytelen gyerekeiből a filmgyáraknak, kiégetnek érezték magát.

Jött az alkohol, az ajzó- és nyugtatószer – és az újabb és újabb próbálkozások, hátha a Nagy Ő majd meghozza a vágyva várt lelki békét. És hát, ahogyan egyik filmje a címében is hirdeti, *Az urak a szókeket szeretik*, urak minőségűt köti; ezúttal a férj is szupersztár, a baseball koronázatlan királya, *Joe DiMaggio*. Majd jön a harmadik férj is, *Arthur Miller*, a világhírű dráma- és forgatókönyvíró, aki – perszókébe... – „megpróbál intellektust vinni a Szucok. Gyengéd szálak fűzték *Frank Sinatra*-hoz, *Peter Lawford*-hoz, *John Kennedy*-hez és *Robert Kennedy*-hez... De *Nyikita Szergejevics Hruscsov* is fontosnak tartotta, hogy Amerikában járva megszorongassa a Nagy Darab Asz-

Felnezték rá – és átnéztek rajta. Bálvány volt – és semmibe vették. Együttélő rajongói egyike sem tudott vele igazán. Szakmai és magánéletének konfliktusai elől egyre inkább az italhoz és a kábítószerrekhez menekült – beteg és kiszámíthatatlan lett... 1962-ben a filmgyár fel is bontotta a vele kötött szerződést.

Eppen két hónappal rejtélyes halála előtt.

De azóta sincs hónap, hogy ne jelenne meg róla cikk és fotó – és év, hogy ne jelenne meg róla könyv. Májig kérdés: öngyilkos lett-e (a gyomorvizsgálat nem talált erre utaló jeleket a gyomrában), vagy rejtélyes politikai gyilkosságnak esett-e áldozatul... Elvégre Amerikában egy csúcson lévő politikusnak mindent szabad, csak a házasságból kikacsintania nem. Erre ugyanis mindig rájönnek – a politikai gyilkosságok hátterére többnyire nemigen.

Persze így vagy úgy: a halála be volt kódolva a sorsába. Önpusztító életet élt. Egy életen át küzdött a Nagy Buta skatulyája ellen, de túl vonzó és túl kifeszítő volt ez a skatulya. Nem tudott kimászni belőle: benne pusztult.

The MISFITS

KALLÓDÓ EMBEREK

USA, 1961
Rendezte: John Huston
Főszereplők: Clark Gable, Marilyn Monroe, Montgomery Clift
Fekete-fehér, feliratos
124 perc

A három munkanélküli cowboyról és „szállásadónőjükről” szóló filmtörténetet nem kisebb író írta, mint Arthur Miller, és ez önmagában biztosíték rá, hogy sem a vadlovak utáni hegyre fel, völgybe le hajsza, sem a Reno melletti rodeó karneváli forgataga nem válik benne öncélú látványossággá...

A film nemcsak értékei miatt vált híressé, hanem azért is, mert a két főhősnek, a Roslyn Tabort alakító Marilyn Monroe-nak és a Gay Langlandet játszó Clark Gable-nek egyaránt ez volt az utolsó filmje.

Marilyn Monroe-val külön írásunk foglalkozik. Clark Gable-ről ezúttal annyit, hogy ő mindennap pontosan eljárt a Kallódó emberek forgatásaira, de hol Marilyn helyett érkezett távirat: beteg (súlyos depresszióval küzdött), hol a másik főszereplőt, Montgomery Cliftet érte autóbaleset, hol pedig John Huston rendező veszett össze a forgatókönyvíró Millerrel.

A film sok huzavona után készült el... Clark Gable jól kiérdemelt pihenésre indult feleségével, a várandós Kay Williamsszel. A film bemutatóját azonban már nem érte meg: váratlan szívrohamban elhunyt.

Élete utolsó pihenésére még magával vitte a Kallódó emberek forgatókönyvét, amelyet Arthur Miller neki ajándékozott, a következő dedikációval: „Az Embernek, aki nem tudja, mi a gyűlölet.”

Clint Eastwood – miután sikerre vitte Sergio Leone „makaróni westernjeit”, miután botrányt kellett tisztázni az eszökökhöz is folyamodó Dirty Harryje alakjával (s egyúttal el is fogadtatta a figurát), miután egy sor más westernben és krimiben is akkora sikert aratott, hogy Hollywood „Most Wanted”-je, Leginkább Keresett, azaz legismertebb embere lett – elhatározta: a jövőben megpróbálkozik azzal, hogy maga találja ki azt, hogy mi is az igazán neki való szerep.

Nos, ennek a filmnek is ő maga a producere, a rendezője és a főszereplője egy személyben. A helyszín pedig természetesen a Vadnyugat, ahol mocskos dolgok, piszkos üzelmek zajlanak, és kell egy ember, aki – jóllehet maga is alkalmas tisztátalan módszereket – mégiscsak rendet és tisztaságot terem.

Egy vadnyugati kis bányásztelepülést váratlanul rabló lovasok támadnak meg. Egy fiatal lány épp a Bibliából olvas föl arról, hogy egy sápadt ló megjelent, nyergében ott ült a Halál, s nyomukban ott járt a Pokol...

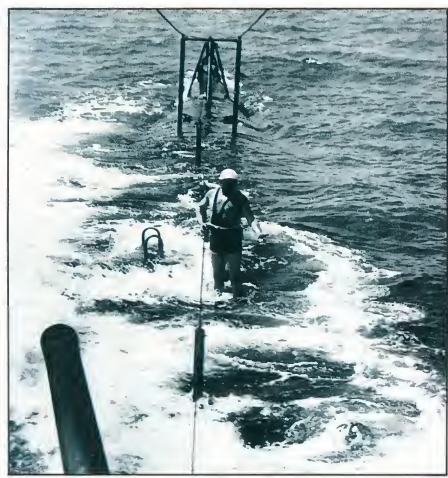
Clint Eastwood filmje a sápadt ló lovasáról szól – és olyan időtlen értékekről is, amilyen a hit és az igazság.

A SÁPADT LOVAS

PALE RIDER

USA, 1985
Rendezte: Clint Eastwood
Főszereplők: Clint Eastwood, Michael Moriarty, Carrie Snodgrass, Christopher Penn, Richard Dysart
Színes, feliratos
111 perc

NÁSZÚT FÉLÁRON

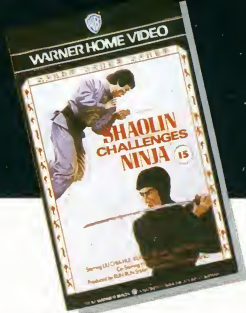
magyar, 1936
 Rendezte: Székely István
 Főszereplők: Jávor Pál, Ágai Irén, Kabos Gyula, Erdélyi Mici,
 Dénes György, Keleti László
 Fekete-fehér, eredeti hang
 kb. 80 perc

Az Árkádia játékgyárban az a hír terjed el, hogy a vezér elbocsátja a férjhez ment lányokat. Pernauer Lajos cégvezető (*Kabos Gyula*) örül is a hírnek, mert úgy véli, elhárul feje fölül a házasság veszélye, s nem kell feleségül vennie titkárnőjét és barátnőjét, Lujzát (*Erdélyi Mici*). A gyártulajdonos fia is „szentesítés” nélkül kívánja Olaszországba csábítani a csinos Kovács Katót (*Ágai Irén*). A lány azonban visszautasítja az erőszakos fiatalembert, aki csaliként mégiscsak Kató asztalán hagyja a vonzó utazási prospektusokat.

Az egyik iroda, reklámfogásként, féláron kínál olaszországi utazást friss házásoknak. Kató és a gyár egyik ifjú mérnöke, Kerekes Pál (*Jávor Pál*) megállapodnak: élnek a félárú világlátás lehetőségével – de megfogadják, csak a külvilág szemében lesznek házások.

Ezzel kezdődnek a bonyodalmak – mert a nászutasoknak ugyebár közös hálószoba jár. Ráadásul Pompeiben összefutnak a mégiscsak összeházasodott Pernauerékkel. S noha ők még csak-csak megfogadják, hogy a tényleges és a látszatházasság tényét elhallgatják az Árkádia minden frigyét elbocsátással büntető vezérigazgatója elől, ám feltűnik a vezér erőszakos fiacskája is, és Kerekes Pál szeme láttára legyeskedni kezd Kató, az „ifiaszszony” körül...

(Érdeemes megemlíteni, hogy ez volt az első olyan magyar film, amelynek külső felvételeit külföldön forgatták.)

SHAOLIN CHALLENGES NINJA

KIHÍVÁS

Hongkong, 1979
 Rendezte: Liu Chia-Hang
 Főszereplők:
 Liu Chia-Hui, Kurata Yasuaki, Yuka Mizuno
 Színes, feliratos
 97 perc

A kínai Ho Tao japán lányt vesz feleségül. Ez a párválasztás persze máris konfliktust rejtget: a kínai férj ugyanis csökönyösen ragaszkodik a kínai Shaolin iskola harci művészetéhez, míg japán felesége, Kun Tse makacsul őrzi hazája küzdőmódorát, a japán harci hagyományokat.

Kunt Tse haza is utazik Japánba, ahol összetalálkozik egykori nagy szerelmével, aki a harcművészet legyőzhetetlen mestere, a ninják ninjája.

Ho – apja kitaró unszolására – felesége után indul, hogy visszahódítsa. Ám amikor viszontlátja, oldalán már ott találja a vetélytársát is.

A két férfi harca több két szerelmes ifjú küzdelménél: a Shaolin iskola hívja ki élethalálharcra a Ninja-stilust. Mindkét félnek van mit elvesnie a másiktól...

THE FIRST DEADLY SIN

AZ ELSŐ HALÁLOS BŰN

USA, 1980

Rendezte: Brian G. Hutton

Főszereplők:

Frank Sinatra, Faye Dunaway, James Whitmore

Szines, feliratos

108 perc

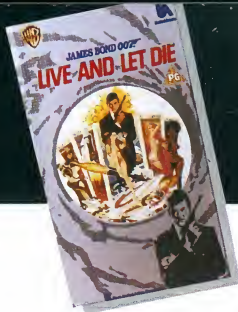

Karácsony van. Delaney felügyelő számára (Frank Sinatra) szomorú karácsony – a felesége (Faye Dunaway) ugyanis súlyos beteg; életveszélyes állapotban kórházban fekszik.

Am a felügyelőnek hamarosan alig marad ideje azon tündönni, milyen gyötörő érzés egyedül, aggodalmakkal viaskodva tölteni az ünnepnapokat – a pár héttel a nyugdíjazás előtt álló rendőrtisztviselőt azzal bízzák meg, derítsen fényt egy hosszú ideje felderítetlen bűnténysorozatra.

Ki lehet a titokzatos gyilkos? Van-e összefüggés, rendszer abban, hogy kik estek eddig áldozatul? Hiszen a gyilkosságok látszatra minden ok nélküliek. Egy örült tartaná reggélésben New Yorkot? Hiszen a tizenegy áldozat, a tizenegy bűntény között csak annyi a közös vonás, hogy az összes gyilkosság eszköze egy jégcsákány volt.

A fordulatos cselekményű filmet a Sunday Mirror – forgalmazása évében – „legjobb thriller”-nek minősítette.

A James Bond-filmek cselekményét lehetetlenség és egyúttal örvényes tapintatlanság is lenne mégoly tömören is közölni a leendő nézőkkel. Lehetetlenség – mivel annyira fordulatosak, annyira peregnak az események: változnak a helyszínek, egymást érik az izgalmak. Örvényes tapintatlanság pedig azért, mert nemegyszer megtörtént már, hogy valakit kigolyóztak az „úri társaságból”, csak azért, mert elkotyogta egy Agathe Christie-regény „poénját”.

Valamit azért mégis el kell árulni a filmről, hogy beazonosítható legyen: ugyan láttam-e már... Nos, James Bond, a szuperügynök (Roger Moore) ezúttal egy kábítószercsempész banda után nyomoz. A banda feje dr. Kananga, a kettős életet élő karibi miniszterelnök; (Yaphet Kotto) segítőtársa pedig egy szépséges jósnő, aki nemcsak a kártyatrükkökben jeleskedik (Jane Seymour). A nyomozás során Bond természetesen ezúttal is beveti a legkorszerűbb technika legfurfangosabb vívmányait...

S jöllehet a film nem tartozik az ún. „zenésfilmek” kategóriájába, érdekes megemlíteni, kik írták a zenéjét: Linda és Paul McCartney...

James Bond 007 LIVE AND LET DIE

ÉLNI ÉS HALNI HAGYNI

USA, 1962

Rendezte:

Guy Hamilton

Főszereplők:

Roger Moore,

Yaphet Kotto,

Jane Seymour

Szines, feliratos

116 perc

FIDDLER ON THE ROOF

HEGEDŰS A HÁZTETŐN

USA, 1971

Rendezte: Norman Jewison

Főszereplők:

Topol, Norma Craue, Leonard Frey

Zene: Jerry Bock

Színés, feliratos

169 perc

Sólem Alechem világhírű kisregényét, a *Tóbiás*, a *tejesember* több tucat nyelven több százezer, sőt több millióan olvasták. Sikermű volt a javából. Mégis – vagy talán éppen ezért? – ugyanaz a sors érte utól, ami G. B. Shaw *Pygmalion*-ját; ez utóbbit manapság nagyon sokan már csak úgy ismerik: ez az a dráma, amelyikből a *My fair lady* készült...

Nos, a *Tóbiás*, a *tejesember* is Broadway-siker lett, majd mozgalmas, színés, megható és megnevezett, dallamgazdag zenéjű filmváltozata is elkészült, és azóta, aki *Tóbiást* akar mondani, nemegyszer azt mondja: *Hegedűs a háztetőn*.

Egyébként minden stimmel. Ukrajna. Múlt századvég. Gondok. Nyomor. Szegénység. Rendszerellenes hangulat. Amit a legegyszerűbb vakvágányra terelni. Megkezdődnek hát a zsidóüldözések. *Tóbiás*nak, a *tejesember*nek sok-sok lánya van – és igen kevés pénze. Folyton-folyvást perben áll hát Istennel – és persze a feleségével is. Miközben feltétel nélkül szereti őket.

A környékükön is megkezdődnek a pogromok, falujukban is felüti fejét a zsidóellenesség. El kell hagyniuk a községet. Mi lesz *Tóbiással* és a családjával? Mi lesz a lányaival? s közülük is azzal, aki egy pravoszláv hitben és orosz családban született, a forradalmi eszmékkel kacérkodó diákba szerelmes? S vajon boldogok lennének-e, ha egyszer a Jóisten meghallgatná *Tóbiás* világlágerré lett fohásztát: „Ha én gazdag lennék...”?

A LARGO SZIGET

USA, 1948

Rendezte:

John Huston

Főszereplők:

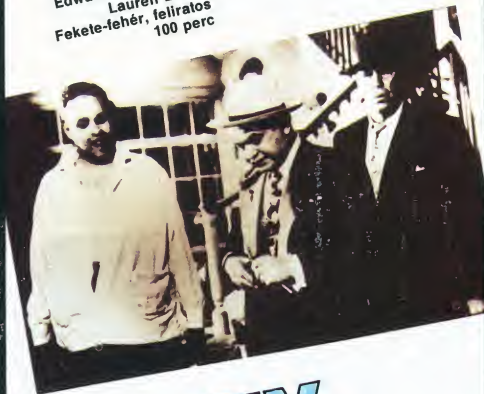
Humphrey Bogart,

Edward G. Robinson,

Lauren Bacall

Fekete-fehér, feliratos

100 perc

KEY LARGO

Frank McCloud, a jóvágású, kemény öklű fickó (*Humphrey Bogart*) a Florida keys egyik szigetére utazik, hogy ott meglátogassa egyik háborús bajtársa özvegyét (*Lauren Bacall*). A szállodában, ahol megszáll, összehozza a sors Johnny Roccoval, a minden hajjál megkent és elszánt gengszterrel (*Edward G. Robinson*). Rocco és bandája nemcsak a szálloda fölött vette át az uralmat, hanem beleszól már az egész sziget életébe is, és nagyratörő terveket sző. Terveihez igazán kapóra jönne egy ilyen fickó, amilyen McCloud.

McCloudnak döntenie kell, beszáll-e a gengszterbanda piszkos üzelmibe, vagy – akár élete kockáztatásával is – szembe szegül velük. Robinsonnal nem ajánlatos ujjat húzni – de McCloudot is kemény fából faragták.

Kalózkodás és illegálisok

A világon mindenütt úgy van, hogy rádióállomások csak valamilyen állami engedély birtokában lehet működíteni. Legalább a műsorsugárzáshoz felhasználási engedélyt kell kapni az igénybevétel jogosítványát. A tárgyszerű műszaki indoklás úgy szól, hogy őrállás közös támadása az éterben, ha központi elosztással nem szabályozzák, melyik rádióállomás melyik hullámhosszon és milyen teljesítménnyel sugározhat. (Az 1920-as években az Egyesült Államokban megpróbálták mindenféle szabályozás nélküli rádiózást, de a vége az lett, hogy egy hullámhosszon akár 2-3 adó is sugározott egyszerre, ugyanabban a körzetben. Jó tízezrek zúgvar után bevezették az állami frekvenciahasználati engedélyezést.) A műszaki érvelés mellett azonban a politikai megfontolások is igencsak sokat nyomnak a latban.

Nagyjából minden rendben is volt, amíg a beltéri rádiózás középhullámon zajlott, mert kevés volt a frekvencia, drágák voltak az adóberendezések, igen sok energia kellett a műsorok kislugárzásához. A rádiós hírdetéseknél aranybánya, majd pedig az ultrarövid (urh) hullám-

sáv felhasználhatósága azonban már évtizedekkel ezelőtt szabályozható volt a központi szabályozást. Az elektronika fejlődése nyomán mind olcsóbbá váló adóberendezések még inkább kínálják az engedély nélküli műsorsugárzás lehetőségét.

Az 1960-as évek második felében könnyűzene plusz reklám típusú műsort kezdett sugározni Angliában a *Radio Caroline*, majd hamarosan néhány más adó is. Ezeket a rádiókat hajókra szerelték fel, s a nyílt tengerrel (brit felségterületen kívülről) közvetítették műsoraikat. Igen gyorsan, elképesztő mértékben váltak népszerűvé a programok, és a közönség – különösen a fiatalok – milliói tömeggel fordítottak hátat „BBC néni” (ahogy az angolok mondják) ómodi kínálatának. A *Radio Caroline* és társai *kalózádiók* voltak. Mindenféle engedély nélküli sugározást műsoraikkal, szórakoztatást kínáltak és hatalmas hírdetési nyereséget vettek be jó néhány évig, amíg a brit hatóságok ki nem találták a módját, hogyan lehet törvényes keretek között kikeríteni a nyakukat. A *Radio Caroline* adásait középhullámon sugározták.

Manapság az európai rádiózás az urh-sávon fejlődik. Ter-

mészetesen a kalózádiózás is. Olyannyira, hogy Nyugat-Európában több országban is, hosszú ideje a műsorsugárzás rendszerének szerves részévé váltak az engedély nélküli rádióállomások.

Hollandiában az ötvenes években jelentek meg az első kalózádiók, s jelenleg mintegy 6000 engedély nélküli rádió sugároz rendszeresen műsort. Jelenlétük annyira nyilvánvaló, hogy vagy 15 éve saját, külön programúsgájuk is van. Az állam tehetetlen, hiszen a hatályban lévő törvény szerint csak akkor avatkozhat be, ha a polgárok panaszát jelentenek be. Márpedig a sok-sok apró helyi jellegű kalózádió szórakoztató zenét, lokális híreket és hírdetéseket kínáló műsora igen ritkán kényszerít valakit is panasztételre.

Belgiumban is „számtalan” kalózádiót tartottak nyilván egészen évtizedekig elejétől. Akkor nagy nehezen sikerült olyan törvényt alkotni, amely legalizálta az állomásokkal, ha teljesítményük nem haladta meg a 100 Wattot, hatókörük a 8 kilométert. Valójában meg ezután is engedély nélküli maradtak, mivel a jogszabály nem jogosított fel reklámok sugárzására az adók viszont ebből elérték költségeiket.

Spanyolországban 1985-ben körülbelül 300-ra tették az engedély nélküli urh-rádiókát. Irszországban 1986 őszén előre bejelentették, hogy néhány hónapon belül két kalózádió kezd működni, miután az állami műsorsugárzó szervezet már 1982-ben is arról panaszkodott, hogy nagyon erős a jogszabály nélküli programok konkurrenciája. Angliában 1986-ban 209 esetben rázúdított az ipari és kereskedelmi minisztérium vizsgáló osztálya helyi kalózádiók állomásain, több utat embert bíróság elé állítottak, s ennek ellenére 1987 húsvétián egyedül London beisk körzetében 22 engedély nélküli műsort lehetett foglani.

Mindezekben az esetekben az országok rádióállomások hírdetési monopóliumával szembe-

szállt, vagy épp a hírdetési tilalmat megszegő műsorsugárzóról van szó, magyarul: profliterdekeltsegről.

Ha politikai törekvések készítenek engedély nélküli, tiltott műsorsugárzóra, akkor a vállalkozás neve: illegális rádiózás.

Az elmúlt években Angliában is, Görögországban is volt példa engedély nélküli *politikai* rádiókra. Leghosszabb ideje azonban Lengyelországból érkeznek ilyen információk, a *Szolidaritás* Rádió működéséről.

Körülbelül 15 adóállomás jelenlegzik időről időre ilyen megnevezéssel, leggyakrabban Gdanskban, Krakkóban, Szczecinben és Varsóban. A közös megjelölés ellenére különböző akciókról, s nem hálózatról van szó.

Az adók teljesítménye 20 és 200 Watt között váltakozik, egyikük-másikuk allg nagyobb egy hordozható vevőkészülékkel. Rendszerint a televízió, illetve egy népszerű urh-sávos program frekvenciáján, vagy hozzájuk közeli hullámhosszon sugároznak. Az adások időtartama 5 és 20 perc között ingadozik, s egy-egy állomás legfeljebb hetenként egyszer-kétszer jelentkezik. Rendszeresebben már csak azért sem sugároznak, mert a rendőrség viszonylag gyorsan beméri az illegális adókat, amelyeket épp ezért gyakorta víznyújtással működtetnek. Az illegális adások készítéséért öt évig terjedő börtönbüntetés szabható ki.

A ritka és rendszeretlen műsorsugárzás miatt az adók hallgatottsága valószínűleg csekély. Készítők úgy próbálják felmérni aktuális hatókörüket, hogy felszólítják a közönséget, kapcsolgassa le- és fel a lakásban a villanyt.

A tapasztalatok egy szempontból igencsak egységesek. A kalózádiók és illegális rádiók akkor szűnnek be véglegesen a működésüktől, ha az engedélyezett programok széles körben kielégítik a közönség különféle igényeit.

Robotok a stúdióban

Az amerikai NBC tévétársaság két évi híradóját manapság két legfőbb három ember viszi a képernyőre. Egy vagy két műsorvezető a stúdióban, s egyetlen ember a rendezői vezérlőpult mögött. A kamerákat már nem kezelik operatőrök, mert működésüket a beprogramozott számítógép vezérli, akárcsak a rögzített anyagok bejátszását vagy a mikrofonok ki- és bekapcsolását.

1988 májusáig még négy operatőr dolgozott a 30 perces műsorban, s nem sokkal kellett többet tenniük, mint hol szűkebb, hol tágabb képkivágást adni a műsorvezetőkről. A munkahelyüket megszüntető számítógépes távirányítás évente 400 ezer dollárt takarít meg az NBC-nek. A felvett riportokat bejátszó berendezés számítógépes vezérlése öt munkahelyet tett szükségletelenné. A rendezői fülkében csak azért ül valaki, hogy beavatkozhassék, ha valami üzemzavar támadna, s általában semmi dolga sincs.

A stúdió-hírműsorok lebonyolítása aránylag egyszerű, hiszen kevés a mozgás. Jóval komplikáltabb feladat a kerekasztal-beszélgetések automatikus kameramozgásainak programozása, vagy a hírmagazinok felvétele, amikor a stúdió több helyszínre osztják, s a kamerák, "magukról" kell átvárlniuk a megfelelő időben az egyikről a másikra.

Ma még csak képtelenen értenőd, hogy a kamerák "magukról" tesznek valamit, de ez nem fog soká tartani. Idén tavasszal, Sas Ve-

gasban, a szokásos évi nagy elektronikai kiállításán például már bemutatott olyan kamerákat, amelyek akár egyetlen kontrasztos felület (például a zakóból kilátózkodó nyakakendő és ingdarab) alapján képesek valakit "azonosítani" és mozgásában automatikusan követni. (Hacsak hátat nem fordít a felvételnek.) Ehhez, persze, olyan aprósnak látszó bonyolult feladatokat is meg kell oldani, mint azt, hogy a kamerák egymást is "érzékeljék", s mozgás közben ne ütközzenek össze.

Az angol BBC-t az kényszerít a tévékamerák mozgásának automatizálására, hogy engedélyezték a parlament üléseinek egyenes, élő közvetítését. A mintegy 150 éve megtervezett brit alsóházban akkorra a zsúfoltság, hogy az operatőröknek egyszerűen nem jut hely, s szó sem lehet olyan vezérlőhelyiségi kialakításáról, ahonnan az egész tanácsstermet át lehetne tekinteni. A robotikában élenjáró két angol céggel összefogva a BBC olyan rendszert szándékozik kifejleszteni, amelynek révén a kamerák maguk lesznek képesek érzékelni az éppen megszólaló, helyükről elmozduló képviselőket. S hogy miképp történjen ez? Egy "torradalmian ül" szoftver révén, amiről azonban eddig még semmit sem hoztak nyilvánosságra.

A japán állami televízióról, az NHK-ról akár egészen fantasztikus mértékű automatizáltságot is elképzelne az ember, de idáig "csak" két nagy számítógépes rendszert fejlesztek ki. Az egyik

egy valóban robotizált videó- és hangarchívum, amelyben a vonalkódokkal megjelölt kazetták manipulátorok rakják kis szállítótárlókba, amelyek a megfelelő helyre csúsznak, s a manipulátorok felrakják a polcokra az archivált anyagokat. A másik nagy rendszer elég unalmasan hangzik a kívülálló fülében: központi gyártási és ka-

pacitási nyilvántartás. Csak hát az NHK-nak 45 rádió- és tévéstúdiója van, 234 videokamerája, hetenként 1700 műsort gyárt, naponta 110 kerül a képernyőre. S bármely műsorról bármely percben meg tudható, hogyan halad a gyártása. Számítógépes nyilvántartás nélkül a négy tévéprogram lebonyolítása már régen összeomlott volna.

Egy orosz beruházás haszna

Amikor e sorokat írom, úgy lehet tudni, hogy október 27-én bocsátják fel a világűrbe Európa legelső műsorszóró műholdját, a francia felségjű TDF-1 szatellitét. Mire az olvasó kezébe jut a *Video Magazine* száma, már elváltik sikeres volt-e a start és a műhold pályára állítása, működőképes lesz-e Föld-

dűnk eme (ki tudja hány ezredik) műbolygója. A legjobb emlékezőtehetségű olvasónak talán felde-reng, hogy eredetileg 1986 közepe-re kellett volna felállni a TDF-1-et, körülbelül fél évvel a nyugatnémet TV SAT-1 után. Az NSZK műsorszóróját tavaly november végén bocsátották fel, de egyetlen pillá-

natig sem sugárzott tévéprogramot, mert odafent egyszerű s mindenkori "bedőglött" az egyik energiatáplálása. A TDF-1 aligha fog ilyen kudarcot vallani, de a lehetséges műszaki hibák száma igen nagy. S ha egyik sem következik be, akkor sem lesz a nyugat-európai műsorszóró műholdprogram bombasiker. Akár jön majd jövőre a TV SAT-2, a brit BS-1, akár nem.

A nyugatnémet-francia közös vállalkozásban kifejlesztett TV SAT és TDF műholdcsalád költsége (összesen 4 szatellit) márkában számolva több milliárdot tesz ki illetve fog kitenni. (Egyedül a tavalyi kudarc csaknem 400 millió nyugatnémet márkába került, még akkor is, ha ezt a biztosítottársaságok jó részét megtérítették a Messerschmidt-Bölkow-Blohm konszern kárát.) Ez a pénz sem a nyugatnémet, sem a francia félnek nem fog soha megtérülni.

A tavasszal lemondott francia kormány távközlési minisztere szeptemberben úgy nyilatkozott, hogy "elég bátornak kellett volna

lennünk és le kellett volna állítanunk" a műsorszóró műholdprogramot. Más vélemények szerint is elavultnak számít a TDF-1 és a TV SAT-2, mielőtt még pályára kerülhetett volna. Túl bonyolult a konstrukció, túl nagy az adóteljesítmény, s például ezek miatt túl drága az egész. Ráadásul a TDF-1-nek még nincsenek bérbevevői, akik televízióprogramokat akarnának róla sugározni, s parabolaantennák sincsenek, amelyekkel a nézők vehetnek az adásokot.

Csak rövid összehasonlításként: az (ismételt halasztások után) idén decemberbe ígért luxemburgi műhold, az Astra 16 tévéprogram sugárzására lesz képes, és jóval olcsóbb, mint a maximum 5 (inkább csak 4) műsorlovábbítására alkalmas TDF-1.

Szóval a nyugatnémet és a francia kormány 1980-ban kötött egy olyan államközi szerződést, amiről már teljesítése előtt sejtelt volt, hogy kidobott pénz lesz a befektetés. Mielőtt azonban elkezdene károveredezni, gondoljunk csak bele egy kicsit, mi is történt, s volt-e már ilyesmi korábban is?

Az 1960-as és 1970-es évek fordulóján a napisajtó tele volt a francia-angol közös vállalkozásban

Másfél mázsás televízió

Az utóbbi egy-két évben mind gyakrabban láthatók az elektronikai szakkiallitásokon és -vásárokon a szupernagy képernyős televíziók, illetve a hozzájuk való kábelcsövek. A manapság legfeljebb 70 cm képtávú vevőkészülékek mellett igazán óriásnak tűnik a Mitsubishi és a Sony 102 és 114 centiméteres képernyője, de még a Grundig és a Loewe 81 és 97 cm közötti terméke is.

A berendezések súlya igencsak tetemes, 140-150 kiló, s az árukért akár több autót is lehetne venni. A Mitsubishi 102 centiméteres képcsővét 6700 nyugatnémet márkáért, a Sony 114 centis vevőkészülékét 26 ezerért kínálják 1987-ben. Vevő így is akad, de nem sok-

kál több, mint a Rolls Royce-ok piacán. Már csak azért sem, mert még a tehetősebbek lakásában sem bír el a tödem egy másfél mázsás monstrumot.

A szupernagy képernyőket nem a mérnökök gigantomániája hozta a világra, hanem az a felismerés, hogy a nagy képtávú (HDTV) rendszereknek vajmi kevés előnyük marad az átlagnéző számára, ha a jelenlegi méretű képernyőkön jelenítik meg a televíziós látványt.

A placcutatók úgy vélik, hogy a szupernagy képernyős vevőkészülékek súlyát legalább 60 kilogrammra kell csökkenteni, hogy érdemleges kereslet alakulhasson ki irántuk. Jelenleg ennek már az

Videós supermini és hipergyors

A Sony szeptember elsején hozta piacra a világ legkisebb és legkönnyebb 8 mm-es kamkorderét. Az eddigi hasonló Sony-termékekhez képest 30 százalékkal kevesebb alkatrészből álló szerkezettel mindössze 90 dkg súlyú. Az ára egyelőre 215 ezer yen (körülbelül 1600 dollár).

A japán Otari Electric NSZK-beli leányvállalata megvásárolta az amerikai

DuPont-tól a termomágneses videomásolási eljárás kizárólagos használati jogát. Ez a technológia kétszázszor gyorsabb, mint az eddigi bármelyik. Egy film átjátszási ideje mindössze 48 másodperc. Az eljárást természetesen számítógépes vezérlésű berendezésekkel lehet használni.

is komoly akadály, hogy a képcsőballont gyártó cégek – mármint Japánok és amerikaiak is – csak közös vállalkozásban tudják megfizetni az óriási üvegtárgyakhoz szükséges szerszámokat.

Meglehet, hogy mindez ismét csak egy placi hazárdjáték egyik tétje. Hiszen évtizedek óta jóslják a falra akasztható lapos képernyő-jű tévét. A japán külkereskedelmi minisztérium nemrég jelentette be, hogy egy közös vállalkozás létrehozásán fáradozik, amely nagyméretű, fogasított használatú folyadékkristályos képernyőt fejlesztene ki. Az előzetes elképzelések szerint 75 millió dolláros alaptőkével kifejlesztésnek és 1995-ig kisértett gyártásra adnák át a 10 cm vastag, falra akasztható, lapos televíziót.

Mellettek, a kép méretét egyelőre csak 100 cm átmérőjűre tervezik.

kifejlesztett szuperszonikus utaszállító repülőgépe, a Concorde problémáival. Amennyire tudom, a jósnaknak egy tekintetben igazuk lett. A Concorde kifejlesztésébe, gyártásába befektetett pénzek valóban nem térülnek meg, mert nem sikerült elegendő mennyiséget eladni a hangnál sebesebb utaszállítókból. Ugyanakkor a két ország repülőgépgyártó ipara hatalmas fejlesztési lökést kapott, s azóta például igazán nem csekély szerepet játszott a közös nyugat-európai fejlesztésű repülőgépe, az Airbus létrejöttében. A Concorde kapcsán kiadott pénzeknek olyan továbbgyűrűző hatásuk volt, ami a későbbiekben mégiscsak gyümölcsözőnek bizonyult.

A francia-nyugatnémet műsorszóró műholdprojekt, amennyire meg tudom ítélni, valami hasonló-nak mutatkozik. Hadd mondjak csak egyetlen érvel emellett.

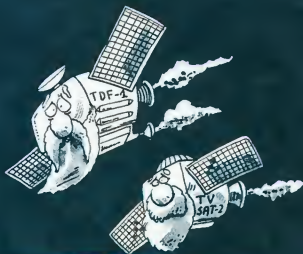
A műsorszóró műholdak egész rendszerének tervezése, fejlesztése során eleve számoltak azzal, hogy látványlag megváltozik a televíziós kép technikai minősége. A jelenlegi 625 soros felbontási rendszerű helyébe jóval részletgazdagabb látványt kínáló nagy sorszámú televíziós kép kerül.

A műholdtévék átviteli rendszerét úgy tervezték, hogy az 1250 soros HDTV sugárzására is, és egyben a meglévő több száz millió vevőkészülethez illeszkedő (kompatibilis) jeltovábbításra is alkalmas legyen. Kifejlesztették a MAC szabványcsaládot. (Nemcsak a franciák és a nyugatnémetek, de nem is függetlenül a műsorszóró műholdaktól.) Időközben jelentkeztek a japánok, s 1986-ban már el akarták fogadtatni saját HDTV rendszerüket világszabványként. A nyugat-európai televíziók megszervezték egy koalíciót, s megakadályozták a japán roham sikerét. Azóta Nyugat-Európa felgyorsította a HDTV fejlesztését, ami aligha lett volna olyan látványosan eredményes a műsorszóró műholdakkal kapcsolatos szellemi és pénztöke befektetése nélkül.

Röviden, a francia-nyugatnémet műsorszóró műholdprojekt közvetlenül alighanem ráfektetés lesz. Rossz beruházás. Közvetve azonban nyereségesnek tűnik a mikroelektronikára, az úrtávközlésre és számos kapcsolódó iparágra gyakorolt fellendítő hatása miatt. A csúcstechnológiákba befektetett tőke akkor is nagyon hasznos lehet, ha közvetlenül nem

is hoz profitot. A csúcstechnológiák körén kívül ez már távolról sem várható. De ki ölne pénzt energiapazarló, elektroncsöves fekete-fehér televíziók gyártásába Nyugat-Európában?

Jakab Zoltán

Távvezérelt műhold-választás

Kora ősz óta 185 ezer forintért forgalmazza a Centrum a nyugatnémet dyras cég komplett műholdvevő rendszerét. Nemrégiben Magyarországon járt Adam L. Kristaly, a vállalat ügyvezető igazgatója, feleségben tulajdonosa, aki érdeklődve várta a Video Magazin kérdéseit.

– A Centrum Nagykereskedelmi Vállalat a szükséges vizsgálatokat és engedélyeket követően 1000 darabot vásárolt satelit-rendszerükből. Mekkora üzlet a dyras életében ez a tétel?

– Közepes nagyságúnak tekinthető, de ami szintén fontos: az üzlet egyben érdekesség is, mivel úttörő jellegű kezdeményezés és még nálunk odahaza is újszerű ez a fajta kereskedelem.

– Ugyanezt a rendszert forgalmazza az NSZK-ban is?

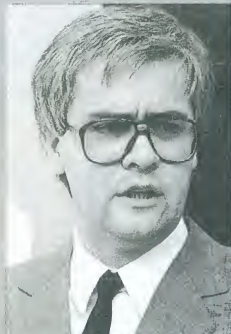
– Igen, de ott más a piac és az érdeklődők összetétele, mert rendkívül nagy a műsorválaszték, és az ehhez való rendszer beelekrül 3000–4000 márkába is. Ennek ellenére az érdeklődés fokozatosan nő.

– Ez az első konkrét üzleti kapcsolata a dyrasnak Magyarországgal, vagy már korábban is kereskedtek hazai vállalatokkal?

– Kapcsolataink már vagy másfél évtizedesek. Mi nem csak árúval kereskedünk, hanem műszaki fejlesztési problémák megoldására is vállalkozunk, s gyártunk és gyártatunk szórakoztató elektronikai termékeket a videomagnóktól a hordozható rádiós magnón át a mikrofonokig, fejhallgatókig. Az ilyen termékekkel foglalkozó valamennyi magyar céggel vannak kapcsolataink.

– Milyen műszaki fejlesztéseket folytat a dyras, amelyek eredményeit majd a magyar vásárlók is élvezhetik?

– Már elkészült húsz mintadarab a satelit-pozíciólóból, vagyis a motoros antennairányító rendszerükből. Ez összeköti a receiverrel – a beltéri egységgel – a távvezérléssel történő programválasztás után a korábban beprogramozott pozíció szerint forgatja a megfelelő műhold irányába az antennát, rendkívül nagy pontossággal. Ez akkor válik fontos eszközzé, ha Magyar-

országon is több műhold programját lehet majd engedéllyel venni. Nyugat-Európában az ECS-1 mellett már vehető az F-12-es is.

Az Astra satelit vizsont már DBS, közvetlen műsor-szóró műhold lesz és sugározott műsorainak vételéhez várhatóan Magyarországon sem lesz szükség engedélyre. E berendezéssel távvezérlő segítségével a foteböl lehet majd az antennát a másik műhold irányába mozgatni. Dolgozunk, elsősorban a német piac számára, egy új fejállomás fejlesztésén is: ez a nagyközösségi antennarendszereknél a parabolaantennáról, a központi antennáról érkező jelek kábelrendszerben történő táplálására szolgál. Most folyik az egység tesztelése. Hogy ez mennyire lesz érdekes a magyar piac-on, azt ma még nem tudom megítélni.

– Bizik-e abban, hogy újabb megrendelést kap a dyras a Centrumtól, ha hosszabb-rövidebb időn belül elfogy ez az ezer darab egyedi vételre alkalmas műholdvevő rendszer?

– Optimista vagyok, bízom benne, hogy idővel megint exportálhatunk önközhöz ilyen berendezéseket. A Fórum Szállodában rendezett őszi kiállításunk alkalmával megnezte a rendszert több kereskedelmi és ipari vállalat képviselője is. Néhány ipari cég megbízottjával is beszéltem arról, hogy a rendszer egyes elemeit, különösen a beltéri egységet Magyarországon gyártatnák. Konkrét eredményekről egyelőre nem tudok beszámolni, addig még több tárgyalásra lesz szükség.

Falus Tamás

Itt a KKTV

A Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalat 480 (főként nyugati) film kizárólagos tulajdonosa, melyből eddig negyvenet hozott forgalomba műsoros kazettán. A jogdíjakat a cég saját kereskedelmi tevékenysége hasznából fedezi. A filmek közül a legregénybi 1975-ben készült, de akad néhány a legutóbbi évek terméséből is.

Kereskedelmi Szervezési Intézet leányvállalata nem törekszik arra, hogy vetekejen a feketepiacra. A piaca dobott filmek – úgy vélik – az igényesebb kalandfilmek közül valók. A túlada-gérolt erőszak, a brutalitásra épített „esztétikum” kimarad ezekből a produkciókból. A filmek egy része magyar felirattal ellátott, túlnyomó

A KERSZI (Hungaro Video) filmajánlatából

Dögölj meg, kedvesem!

Szines szinkronizált amerikai filmkomédia (100 perc). Rendező James Frawley. Főszereplők: Jill Eckenberry, Michael Tucker, John Hillerman, Michael Phillips.

Harmonikus házasságban élőknek nem ajánlott – hirdeti az 1987-es év legjobb amerikai vígjátéka címet elnyert film mottója. A történet egy házaspárról szól, akik egymás élete árán szeretnének pénzhez jutni.

Menekülés a semmibe

Szines, szinkronizált amerikai akciófilm, felnőttnézők számára (100 perces). Rendező: Gus Trikonis.

Főszereplők: Alec Baldwin, Stephanie Zimbalist, Constance McCashin, Howard Duff.

A börtönútjátásától töltő főtőh egy összetűzés során önvédelemből megöli két rabtársát. Csinos és fiatal ügyvédnöje segítségével sikerül megszöknie. A szerelmesek ellen kegyetlen hajsza indul.

Végzetes diagnózis: AIDS

Szines szinkronizált amerikai játékfilm (100 perces). Rendező: John Erman. Főszereplők: Aidan Quinn, Ben Gazzara, Gena Rowlands, Sylvia Sidney, D. W. Moffet.

Egy napon a fiatal ügyvéd Chicagóban hirtelen rosszulléttel rádöbben, hogy AIDS-ben szenved. Vajon hogyan reagál a család, a környezet a beteg ember jelenlétére?

Kék Cadillac

Szines, szinkronizált amerikai vígjáték (95 perces). Rendező: Jim Johnston.

Főszereplők: Jennifer Ruyon, Kimberley Pistone, Mark Thomas Miller.

Két kamazs lány a szülői szigor és a hagyományos polgári élet elől megszökik a családi otthonból és kalandos utazásba fog, keresztül az Egyesült Államokon.

Antiterrorista csoport

Szines, szinkronizált akciófilm.

Rendező: William Friedkin.

Főszereplők: Joe Cortese, Steve James, Patricia Charbonneau, Jack Youngblood, Bradley Whitford.

Történet az Egyesült Államok biztonságja szervei által létrehozott különleges csoport akcióról, akik a veszélyes nemzetközi bűnszövetkezetek ellen veszik fel a harcot.

többsége viszont szinkronizált; hazai szinkronszínészeink adják a hangjukat a produkciókhoz. A kazettákat 1800–2000 forintért számos helyen árúsítják, így a Kera-vill és a Ramovill Vállalat Kossuth Lajos utcai boltjában, a Petőfi Sándor utcai Célpont Műszaki Áruházban vagy a Múzeum körüti Kera-vill áruházban. De a Kerszi nagykereskedelmi forgalmazásra is átadja a kazettákat.

A kazetták tasakján ezért is tüntetik fel a cég Dózsa György út 150. szám alatti

címét, de emellett a filmekre vonatkozó információkat is megtudhatják innen a vásárlók. A tájékoztató szövegek arra is felhívják a figyelmet, hogy panaszokkal, kifogásokkal is lehet fordulni a leányvállalathoz.

A Magyar Televízió jogtáncososa szerint azonban a vásárlói észrevételek jó része mégis a tévé Televideo Kiadóhoz érkezik, lévén a Televideo nevet a kiadó már korábban lefoglalta magának. Igaz viszont, hogy az 1985-ben alakult Televideo

csak ez év márciusában kérte a név védelmét. A tévések már többször kérték névváltoztatásra a Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalatot, de a két cég ez idáig nem tudott megegyezni.

A Kerszi ugyanis egyáltalán nem érzi jogtalannak a névhasználatot, mivel ezt a nevet a cégbíróság már 1987-ben – tehát egy évvel a Televideo Kiadójának kérelme előtt – jóváhagyta.

A vásárlók persze ezek a belső viták a legkevésbé sem érdeklik, annál inkább az, mi-

kor kerül az üzletekbe a többi film. A Kerszi válasza: üzlet-politikai érdekeik és lehetőségeik függvényében.

A kazettás filmforgalmazás önmagában Magyarországon – jelenleg – nemigen nyereséges vállalkozás. A leányvállalat talpon maradásáért ma még pusztán ebből nem oldható meg. Szükség van egyéb külkereskedelmi tevékenységekre is ahhoz, hogy további jelentősebb műsoros és színvonalasabb műsoros kazettájuk kerülhessen forgalomba.

Cs. É.

SZEX ABC

sabb szempont az esztétikum megőrzése mellett olyan ismeretek nyújtása volt, amelyek az iskolai képzés hiányosságai, az előítéletek és a helytelen szemlélet ellenére segítik a szexuális kultúra elterjesztését. A rendező, elmondása szerint, maga sem hitte, hogy ilyen simán, nyugodt körülmények között készítheti el filmjét; a felvetődő kérdések inkább arra irányultak, hogy bizonyos dolgok milyen terjedelemben szerepeljenek, mi az, ami még nem pornográfia, nem visszataszító, nem gusztustalan.

Mint azt Ertsey Attilától a Média Kiadói Kiszöveget (amelynek nincs köze a Magyar Médiahoz) kereskedelmi igazgatójától megtudtuk, felkészültek újabb négyezer Kodak kazetta forgalmazására. A több milliós befektetés négy-ötezer kazetta eladása után kezd nyereségessé válni. Vidéken az Agromix kereskedelmi iroda a Titán szövetkezet hálózatán keresztül áru-

sít mintegy háromezer darabot, míg Budapesten tárgyalások folynak több nagy üzlethálózattal rendelkező céggel, így a Centrummal, és egy gazdasági társulással, akik a Jó-zsef körütn csak erre a kazettára alapozva nyitnak demonstrációs üzletet. (Az Ofótért azzal az indokkal lépett vissza, hogy az idősebb, konzervatívabb boltvezetők nem vennék át forgalmazásra a Szex ABC-t. A kiszöveget versenyzőhelyzetét rontja, hogy bár ismeretterjesztő filmről van szó, az általános forgalmi adót kénytelenek voltak az 1950 forintos fogyasztói árba beépíteni, míg ez a teher a Magyar Televízió által készített videofilmekre nem vonatkozik, legyenek azok bármilyen témájúak. Bár korlátoztak az alkotók anyagi lehetőségei, az ésszerű kockázatvállalás és az újdonság keresését elsődleges feladatuknak tartják. S a Szex ABC esetleges sikere után újabb ismeretterjesztő filmmel kívánnak a videopiacton megjelenenni.

Sz. J.

A fiú előbb lágyan, érzékenyen, majd mind hevesebben csókolja a lány száját, nyakát, mellét. Simogatása közben észrevétlenül lekerülnek a ruhadarabok, majd az ágyban keresik a kölcsönös gyönyöröket. Ravel Bolerója kíséri az első magyar szexuális felvilágosító film – a Szex ABC – esztétikus jeleneteit a petting és az előjáték bemutatásakor, majd visszatér a nemi aktus beteljesedése, és az utójáték felvételei közbe.

Szegő Mihály, a nemi élet kultúráját bemutató csaknem egyórás videofilmje két hónap alatt készült el a Média Kiadói Kiszöveget kezdeményezésére, annak menedzselésében és finanszírozásában, egyelőre négyezer példányban. Az Országos

Egészségnevelési Intézet és az Országos Egészségvédelmi Tanács egyetértésével az illetékes hatóság szokatlanul rövid idő, negyvennyolc óra leforgása alatt adta ki az engedélyt a forgatásra, majd a forgalmazásra. A szakértők, Halász Zoltán pszichológus és dr. Pordán Éva börtöngyógyász bevonása, valamint dr. Botta Ádám, az Országos Egészségnevelési Intézet főigazgatójának bevezetője is jelzi, hogy a film nemcsak a szexualitás gyakorlati bemutatásával foglalkozik, hanem mindennel, ami összefügg a nemi élettel. Az alkotók a filmet 16 éven felül mindenkinél ajánlják, akik vagy még a szexuális élet megkezdése előtt állnak, vagy nem teljes, nem kielégítő a nemi életük.

A forgatás során a legfonto-

Telekomédia

Nemrégiben jelent meg a Televideo több mint kétszáz oldalas katalógusa, amelyből a kiadó boltjaiban sok száz műsoros kazetta közül lehet válogatni, kölcsönözni, a legkülönbözőbb műfajokból. A kazettákra rögzített produkciók többsége már látható volt a televízióban, egy részük azonban videóra szerkesztett műsor: vagy különböző adásokból összeállított önálló életet élő kazetta, vagy speciálisan a videózók számára készített program. A kölcsönözni vágyók választhatnak kabarét, hazai pop-rockot, népzénet, cigányzenét, gyermekműsorokat, mesejátékokat, rajz- és gyurmafilmeket, magyar elbeszélők műveiből forgatott filmeket.

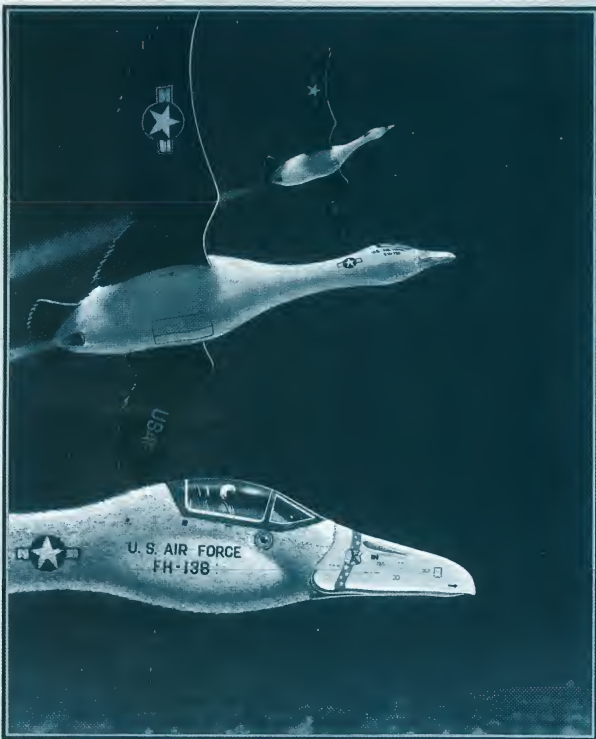
A kiadó őszi-téli újdonságai közé számít a V'Moto-rock együttes jubileumi koncertjén készült felvétel, valamint A sárkány éve Neoton koncert-video, mely legújabb nagylemezük anyaga alapján született. Látható kazettán Szörényi Levente és Bródy János *Kömvés Kelemen* rock-balladájának televíziós változata. A videó átdolgozott *Toldi* érdekessége, hogy előadja Nemes Levente, a sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színház színművésze, aki a Musica Antiqua együttes kíséretében Erdély ritkán látott tájait, falvait járja be. Érdekes fekete-fehér összeállítás a *Hőskor* nevet viselő kazetta, mely válogatást ad a hazai televíziós hősökönként vidám műsoraiból, többek között Salamon Béla, Kellér Dezső, Kabos László, Vitray Tamás, Kibédi Ervin, Hlatky László szereplésével. A *Telekomédia* mai vidámságok gyűjteménye Gálvölgyi János, Mikó István, Antal Imre, Bodrogai Gyula közreműködésével. A *Lili bárónő* az operett televíziós változata Márkus Lászlóval, Bodrogai Gyulával, Galambos Erzsivel a főszerepben.

Különlegességnek számít a *Mátyás-templom – éjtéli mise* című kazetta, mely részben képzőművészeti film, részben a legutóbbi, televízió által közvetített éjtéli mise felvétele. A kazetta német nyelven is kölcsönözhető, megvásárolható, mint ahogy a magyar mellett angol nyelven is kiadták a *Zsidó Múzeum* és a *Dohány utcai zsinagóga* című képzőművészeti produkciót Európa legnagyobb zsinagógájáról és a szomszédságában található múzeumból. Kölcsönözni lehet a televízióban nemrég véget ért *Magyar évszázadok* nyolc fejezetét és egyben megnézhető a szintén az elmúlt hetekben vetített tizenhárom részes angol bábfilmorozatot, mely a *Lego Fabuland* város lakóinak történeteiről szól.

A Televideo műsoros kazettái az országban egyelőre hét helyen vásárolhatók, illetve kölcsönözhetők. Budapestén a kiadó Márkaboltjában (VII., Lenin krt. 30., tel.: 422-147), a Metropoint Áruházban (V., Bajcsy-Zsilinszky út 78.), a Coordinart üzletében (II., Alagút u. 4.), és az Ifjú Gárda Művelődési Házban (XIX., Gábor Andor u. 22.). Vidéken: Debrecenben a megyei moziszemélyi vállalatnál (Dimitrov u. 1.), Miskolcon a Centrum Áruházban (Széchenyi u. 111.) és Pécsen a Fénypont Video Centerben (Rókus u. 3/a).

MI-TU-HÁZ

Ezzel a rövidítés címmel fut vasárnap délelőtt-től a Magyar Televízió 1-es programjában a *Mindent tudó háztartási sorozat*, amely segítséget kíván nyújtani mind a leendő, mind a már gyakorlati háziasszonyoknak. Az alkotók (Kopper Judit és Pálmai Katalin író-szerkesztők és Mérei Anna rendező) a tizenkilenc, egyenként tizenöt perces adásban szórakoztató módon dolgozzák fel a nélkülözhetetlen háztartási alapismereteket, háztartásszervezési fortélyokat, egyebek mellett a főzésben, terítésben, vendéglátásban, mosásban, mosogatásban. A sorozatot a Televideo hamarosan műsoros kazettán is megjelenteti.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

Lozbanáspon (amerikai politikai krimi). R.: William Tannen
Dempsey (amerikai film). R.: Gus Trikonis
Ász (olasz filmvígjáték). R.: Castellano és Pipolo
A majomember (hongkongi sci-fi). R.: Ho Meng-Hwa
A törvény nevében (svéd bűnügyi film). R.: Kjell Sundvall
A bosszú ökle (hongkongi akciófilm). R.: Chang I-Hu
Az utolsó számlát te fizeted (olasz-NSZK westernfilm). R.: Giorgio Stegani
Diploma előtt (amerikai filmkomédia). R.: Mike Nichols
Producerek (amerikai filmszatíra). R.: Mel Brooks
Asterix 12 próbája (francia rajzfilm). R.: Albert Uderzo és René Goscinny
Téli gyilkosságok (amerikai politikai krimi). R.: Richard Richert
Éjszakai jövevények (angol film). R.: Michael Winner
Szerelmem második vérig (magyar film). R.: Dobray György
Rablás (amerikai krimi). R.: Peter Yates
Kaszkadőrök (amerikai bűnügyi film). R.: Mark L. Lester
Piedone Egyiptomban (olasz kalandfilm). R.: Steno
Gyilkosság rendeletre (angol-kanadai bűnügyi film). R.: Bob Clark
Shantungi bokszo (hongkongi akciófilm). R.: Chang Chen
Ginger és Fred (olasz film). R.: Federico Fellini
Tiszta Amerika (magyar film). R.: Gothár Péter

Filmújdonságok –

csak videón

Ismét új filmek tűntek fel a MOKÉP Videotékájának polcain, olyanok, amelyek nem kerülnek moziforgalmazásba.

Némelyik ugyan már megtalálható volt a feketepiacon, de most jó minőségben, magyar felirattal kölcsönözhető, ami az érthetőség miatt nem utolsó szempont. Ilyen a nálunk is népszerű sztár, Arnold Schwarzenegger főszereplésével készült izgalmas, misztikus kalandfilm, a *Conan, a barbár*.

Nem kisebb sztár, mint Charlton Heston a főszereplője egy másik angol kalandfilmnek, az *Ébredésnek* (Awakening). Egy régészről szól, aki páratlan leletre, egy ősi uralkodónő sírjára bukkan. Csak jóval később, 18 év elteltével derül ki, hogy misztikus kapcsolat van a múmia, illetve a lánya sorsa között.

Franco Nero magányos hőst alakít a *Dzsangóban* (olasz-spanyol film), akinek egyetlen „kincse” egy koporsó, amelyet állandóan magával visz.

Lee Van Cleef és Bud Spencer egy olasz-NSZK western főszereplői. Az *utolsó számlát te fizeted!* című film érdekessége, hogy a történet szerint egy magyar származású fiatalember kerül a számára teljesen idegen vadnyugati környezetbe.

Alain Delon Az *elfoglalt ember* című francia filmben egy olyan, dúsgazdag, ám türelmetlen üzletembert alakít, aki még a feleségét is arra akarja rávenni, hogy hét hónap után szülje meg gyereküket, mert a kilenc hónap túl hosszú idő számára.

Isabelle Huppert, aki a *Csipkeverőnőben* tűnt fel, de játszott Mészáros Márta *Örökség* című filmjében is, most

egy rejtélyes asszonyt alakít A *nőszemély* című izgalmas francia bűnügyi filmben.

Szintén francia bűnügyi film főszereplője az énekesként is népszerű Charles Aznavour. A *Farkasok ideje* című filmben rendőrfelügyelőként üldözi gyermekkori barátját, aki mindenben az egykori gengsztert, Dillingert utánozza.

Treat Williams két filmben is a főszereplője. A *Dempsey* című filmben az 1919-ben profi nehézsúlyú világbajnokká lett Jack Dempseyt személyesíti meg, a *Lobbanáspontban* (Flashpoint) pedig Kris Kristofferson a partnere. Az izgalmas politikai krimiben határőröket személyesítenek meg, akik a sivatagban a homokbuckák alatt egy húsz évvel korábban szerencsétlenül járt kocsi találatát, rengeteg pénzzel.

Kirk Douglas és Jean Sebert is egy amerikai bűnügyi film, a *Macska és egér* főszereplői. Kirk egy szelíd lelkű biológianaként alakít, aki azonban, amikor megtudja, hogy volt felesége ismét férjhez akar menni, és az asszony azt is bevallja neki, hogy az addig sajátjaként nevelt gyerek nem is tőle van, véres bosszúra készül.

Claude Brasseur Dél-Afrikában nyomoz egy titkos szervezet után, miközben

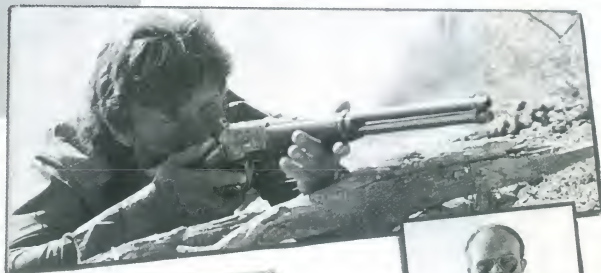
számos kalandot él át a *Leo-pard* című francia bűnügyi filmvígjátékban.

Tom Cruise, akinek első igazi sikerét a *Top Gun* című amerikai film hozta meg, most már az egyik legsikeresebb sztár. Ezúttal a *Legenda* című amerikai sci-fi főszerepét játssza. A fantasztikus környezetben játszódó mesefilm két fiatal hőse a Sötétség Urával száll szembe.

És még egy sci-fi, ami csak videón látható: a film, amely Frank Herbert nálunk is megjelent és igen népsze-

rű, *Dűne* című könyvéből készült, várhatóan nagy siker lesz. A főszereplők között van Max von Sydow és az énekesként befutott kedvenc, aki színészként már bizonyította képességeit a *Frankenstein menyasszonyában* is: Sting.

Az akciófilmek kedvelői bő választékot találnak kung-fu és karatefilmekből, hiszen az utóbbi egy évben közel harminc új hongkongi film került bemutatásra. A *Hoffmann meséi*vel pedig bővült az operafilm-választék is.

Hagyományainkhoz híven, az NSZK-ban megjelenő Video Magazinból átvett táblázat segítségével próbáljuk tájékoztatni olvasóinkat a nyugat-európai videopiactól ranglistájáról és árairol.

Szokásunktól eltérően azonban most nem közölhetjük a belföldi forgalmi érték, másképp vámérték összegét. Amint ugyanis olvasóink is értesülhettek róla, rövidesen átfogóan átalakítják, reformálják (?) a vámértékek meghatározásának eddigi rendszerét. E számunk nyomdai leadásakor azonban még nem sikerült pontos információkat szereznünk a változásokról. Ami már csak azért is sajnálatos, mivel először közlünk táblázatunkban adatokat a Nyugat-Európában kapható műholdvevő antennákról, s igen valószínű, hogy a több ezer márkás antennák összehasonlítása az igen széles hazai kínálatl csak a vámértékek ismeretében nyújtana igazi csemegét az olvasónak.

A táblázatunkban szereplő készülékek és kazetták maximális összesített pontszáma 100. Az értékelők 40 ponttal jutalmazhatják a képminőséget, 20-szal a hangot, és maximum 30-cal a szolgáltatásokat, 10-zel a felszereltséget.

Helyezés	Típus	Rendezés	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
SZTEREÓ ÉS HIFI KÉPMAGNÓK									
4	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
3	JVC HR-D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
4	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	33	18	24	8	82	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	32	18	24	9	82	nagyon jó
4	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	Sanyo VHR-D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	Loewe OC-570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
3	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	31	18	24	9	81	nagyon jó
11	Hitachi VT-585E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
12	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
12	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
12	Sony EV-S650	Video-8	2300	32	17	21	7	77	jó
12	JVC HR-D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Grundig EV-540	VHS	1850	26	16	23	10	76	jó
16	Telefunken A 990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
16	Telefunken A 980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
19	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
19	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
21	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
21	JVC HR-D470EG	VHS	1950	29	18	20	7	74	jó
23	Sharp VC-793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
23	ITT VR 3977 HIFI	VHS	2300	28	18	20	7	73	jó
25	Blaupunkt RTV 454	VHS	1700	29	17	19	7	72	jó
25	NEC DX-2000G	VHS	1700	28	13	23	8	72	jó
27	ITT VR-3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
27	Akai VS-516EO	VHS	1700	28	13	24	9	71	jó
29	Siemens FM 468	VHS	2100	28	15	25	7	70	jó
30	Mitsubishi HS-412G	VHS	1600	31	18	18	9	99	jó
30	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1900	26	12	23	8	69	jó
MONO KÉPMAGNÓK									
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
2	Akai VS 38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
3	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó
3	Akai VS-22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
3	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
3	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
3	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
3	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
3	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
10	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	6	70	jó
10	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Panasonic NV-G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
16	Blaupunkt RTV-560	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
16	JVC HR-D320	VHS	1100	31	10	21	7	69	jó
16	JVC HR-D300EG	VHS	1400	32	11	19	7	69	jó
16	Mitsubishi HS-349	VHS	1400	31	11	19	8	69	jó
16	Hitachi VT-425E	VHS	1500	30	11	21	7	69	jó

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
16	Grundig VS-460	VHS	2000	28	11	22	8	69	jó
23	Sanyo VHR-4100G	VHS	1100	30	10	22	6	68	jó
23	Sharp VC-A202	VHS	1100	26	11	24	7	68	jó
23	Siemens FM 562	VHS	1200	27	11	23	7	68	jó
23	ITT VR 3928VPS	VHS	1400	27	11	23	7	68	jó
23	Grundig VS-410	VHS	1300	29	9	22	8	68	jó
23	Hitachi VT-255E (VPS)	VHS	2400	27	10	23	8	68	jó
29	Blaupunkt RTV-520	VHS	1100	30	11	20	6	67	jó
29	Loewe OC-510M	VHS	1100	28	11	21	7	67	jó
29	Loewe OC-520	VHS	1300	28	11	21	7	67	jó
32	Panasonic NV-G14	VHS	1800	28	10	20	8	66	jó
33	ITT 3918	VHS	1000	28	10	20	7	65	jó
33	Orion VH-2600RC	VHS	1200	27	10	20	8	65	jó

KAMKORDEREK

1	Sanyo V200 Pro	Video-8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
2	Sony V-90E	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
2	Fuji M600	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
4	Bauer VCC-826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Blaupunkt CR 8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
8	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
8	Nikon VN-810	Video-8	4000	32	12	22	8	74	jó
10	Canon E-70	Video-8	3000	30	13	23	7	73	jó
10	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
10	JVC GR-45	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Kyocera KD.3010	Video-8	3500	30	13	22	7	73	jó
10	Minolta 8100	Video-8	3500	30	13	22	7	73	jó
10	Nordmende CV-2201	VHS-C	3500	32	14	22	8	73	jó
10	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	30	13	22	7	73	jó
10	Philips 6840	VHS-C	3500	32	14	22	8	73	jó
10	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Sony CCD-V100E	Video-8	3300	10	11	21	8	73	jó
20	Bauer VCC 526	VHS	3700	32	11	20	9	22	jó
20	Bauer VCC-616	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó

MÜHOLDÉVŐ ANTENNÁK

Helyezés	Típus	Vevőegység típus	Átmérő (cm)	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	Magazin minősítés
1	Kathrein 1,8 m	UFD-08	180	3600	30	15	27	8	86	nagyon jó
2	Kathrein 1,5 m	UFD-80	150	3500	35	15	21	8	86	nagyon jó
3	Kreiselmeier 1,5	Grundig STR-201	150	4200	35	15	27	7	84	nagyon jó
4	Fuba OA 120	OSE 583	120	2900	30	12	26	9	80	nagyon jó
9	Hirschmann CSA 1212	CSR 2000	120	2700	30	12	86	7	78	jó
9	Alisat 90	UST 7007	30	2500	29	17	21	7	77	jó
9	Kathrein 90	UFD-80	30	2500	27	15	27	8	77	jó
8	Kreiselmeier Orbi 90	Grundig STR-201	30	2400	28	15	26	7	76	jó
9	Satcom 1,2	SSR-7700	120	2600	10	17	23	7	76	jó
10	Handic 1,5	Handic 5000	150	1800	30	12	22	6	70	jó

Karácsonyi előzetes

Kevés, de drágán

Azon olvasóink kedvéért, akik itthon szeretnék megvásárolni a karácsonyi megajátulásnak szánt videomagnót, gyors körkérlet készítettünk a várható kínálatról.

A KERAVILL többcsatornás beszerzési forrással rendelkezik, közvetlen importja is van, kivéve a videomagnót. Folytattak ugyan tárgyalásokat néhány nagykereskedelmi társállalattal, de október elején még sem a választékról, sem a mennyiségről nem tudtak biztosítást mondani. Csúpan két-három boltjukban vártak ve-
vőre 74 100 forintért Orion Gold Star készülékek.

Ha egyáltalán hozzájutnak is videomagnókhoz, azok ára várhatóan 40-50 000 forint körül lesz.

Az OFOTÉRT – akárcsak tavaly – októberben kapta meg a 3000 Toshiba V 83-as, melyet 48 500 forintért kínált. Lapzárta előtt 800 előjegyzést tartottak nyilván.

A RAMOVILL-nél még ennyi biztatást sem tudtak említeni. Semmilyen konkrét szerződést nem kötöttek. Legfőképpen a Sanyo márkaboltba érkezik néhány száz darab videomagnó, de sem a típust, sem az árat nem közölték.

Az Orionnak sincs pénze a behozatalra. A múlt évben megrendelt 5000 darab szállításiával is gondok voltak, s idén, ha egyáltalán érkezik Samsung videokészülék, az valószínűleg 49 500 forintba kerül.

A SKÁLA-COOP hálózata-ban várhatóan 5 ezer Fisher FVH-P1DK szinesítő a kínálatot, októberi információink szerint 50 ezer forint alatti áron. A SKÁLA-ITT Selectronic 10 ezer készüléket dob piacra, a VR 3918 43 900, a VR 37 19 44 900 Ft, a sztereo VR 39 68 irányára pedig 59 500 Ft. Kiseb-nagyobb áreltérés előfordulhat, ugyanis lapunk megjelenéséig az árfolyam még változhat.

A Centrum Áruházak meg nem erősített hírek szerint Panasonic videokészülékeket árúsítanak. Ennél többet sajnos lapzártaig nem sikerült megtudni a nagykereskedelmi vállalat illetékeseitől.

B. T.

Kazetta- vizsga

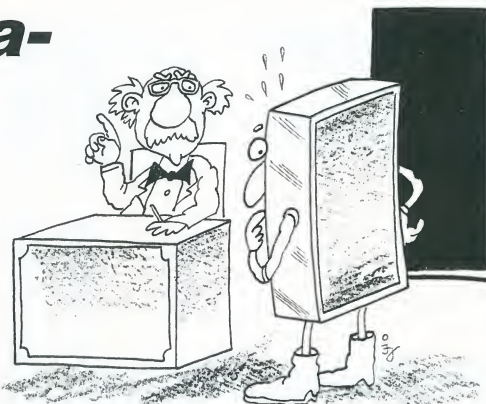
Hazánkban egyelőre nem létezik olyan szabvány, amely pontosan rögzítene a forgalomba kerülő videokazetták műszaki-mechanikai jellemzőit. Némileg ellentmondásosnak tűnik tehát, bár tagadhatatlanul a vásárlók érdekeit szolgálja, az a rendelkezés, amely 1987 júniusától előírja a nagykereskedelem beszerzési csatornáin keresztül a pultokra kerülő videokazetták Kermi-vizsgálatát.

A magyar szabvány hiányában, a Kermi szakemberei a Nemzetközi Elektronikai Társaság ajánlása alapján „vizsgáztatják” a kazettákat. A rendelet életbe lépése óta 29 kazettát teszteltek, közülük 7 típusnak – gyenge minőségük miatt – nem engedélyezték a forgalmazását.

Kérésünkre a Kermi szakemberei táblázatba foglalták a vizsgált kazettákat, s a különböző jellemzőket 1–5-ig osztályozták, végül megadták a vizsga átlageredményét.

Mielőtt pontosan ismertetnénk, hogy pontosan mit is takarnak a kiválasztott jellemzők, érdemes felsorolni a leggyakoribb hibákat:

Az orsóretek elemének rugózása gyenge, így rövid élettartamú. A szalagpálya elemeinek

anyaga silány, felületi finomsága nem megfelelő, a szalagorsó ragasztása nem tartós, a vezető görgők nem futnak akadálymentesen, s így túlzottan nagy az orsó forgatásához szükséges nyomaték. Gyakori kifogás még a nem kielégítő jel-zaj viszony, s tipikus szalaghiba, hogy inhomogén a mágnesezhető aktívtereg, nemegyszer sérült, hajlamos a leválásra.

A szalagtesteléskor a szakemberek 24 jellemzőt vizsgáltak, melyek magukba foglalják a szalag mechanikai tulajdonságait, a kazettatest belső, szerkezeti elemeinek anyag- és gyártástechnológiai mutatóit, valamint a szalag kép- és hangfelvételi tulajdonságait. Mindezt a

táblázatban is közölt értékelésnél 3 fő csoportba gyűjtötték, mégpedig úgy, hogy minden csoportban kiválasztották a legfontosabb jellemzőket, s ezek súlyozott értékeléséből született a minősítés.

A kiválasztott jellemzők a következők:

Mechanikai tulajdonságok. A szalagpálya elemeinek anyaga, különös tekintettel a rugózó alkatrészekre, felületük megmunkálása. Illesztésük jelentősen befolyásolja a szalag élettartamát, a minőségromlás nélküli lejátszhatóság számát.

A szalagorsó elfordításához szükséges nyomaték mérőszámából – figyelembe véve az előzőekben leírt tulajdonságokat is

– a videomagnó élettartamára is következtetni lehet, valamint utal arra, hogy mennyire lesz hajlamos a szalagbegyűrődésre a kazetta.

Videójellemzők. Kép jel-zaj viszony. Fekete-fehér és színes vizsgálójellel mérjük. A hasznos jel és a törölt szalag lejátszásakor mérhető képzaj aránya. Ez a fontos jellemző egyenes összefüggésben van a felvett és a visszajátszott képminőség különbségével, azaz a másolásoknál keletkező minőségromlással.

Kép drop-out. A pillanatnyi jelkiesések visszajátszáskor zavaró villanások formájában jelentkeznek a képernyőn. A szalagok a percenkénti jelkiesések számával jellemezhetők, és az aktív réteg egyenletességének, homogenitásának tulajdonságaira utalnak.

Elektroakusztikai (hang-) jellemzők. Hang jel-zaj viszony. E tulajdonság a kép jel-zaj viszony analóg, vagyis a hasznos hangjel és a hanghűségét rontó zajok arányával jellemezhető.

Fluxusingadozás. A hang egyenletességét határozza meg. A nagyobb mértékű fluxusingadozás különösen a hosszán lecsengő hangoknál jelentkezik. A magas hangok torzak, „grizesek” lesznek.

Kamkorderkereső

Csak itt-ott akadtunk eladásra kínál kamkorderekre, melyek többségét még tavaly hozták be az országba.

Legjobb helyzetben talán az Ofotért van. Váci utcai üzletükben az egyetlen használt Sony kamkorderen kívül folyamatosan kínálják egy év garanciával a Saba VM 6990-es típusú VHS-C rendszerű készüléket. Ezért aztán megtehetik, hogy régebbi, használt típusokat nem vásárolnak, bár meg kell említeni, hogy ezt a többi cég sem teszi szívesen.

A Kelet-Pesti ÁFÉSZ által a Petőfi Sándor utcában üzemeltetett Mozaik Áruház a már ismert okok miatt az idén nem is forgalmazott ilyen felvevőket. A cég tárgyalásokat folytat arról, hogy jövőre a saját importkeretéből, valószínűleg az amerikai Rigler céggel együttműködve, reális áron Panasonic VHS rendszerű készülékeket árusít.

A Bizományi Áruház Vállalat József körüti üzletében mindössze egyetlen használt kamkordert találtunk, a Majakovszkij utcában kettőt. A Használtkik Szövetkezet boltjában egyet sem, és amíg a rendelkezéseinkben nem lesz változás, addig aligha változik a kínálatuk.

A kereskedők becslése szerint ha-

vonta három-négy készüléket el lehetne adni a modernebb típusokból a jelentősebb forgalmú boltokban.

Táblázatunkban a közelmúlt árait közöljük. Az alsó-felső határérték azt jelenti, hogy a boltokban egyazon típus-

ból meglehetősen eltérő műszaki állapotú és felszereltségű készülékek fordulnak elő, melyek árai emiatt jelentősen eltérnek egymástól.

Sz. J.

Típus	Rendszer	NSZK márka (Katalógus- árak)	Bizományi Áruház Ár (Ft)	Fotoelekt- ronik (Ft)	Ototért (Ft)	Használt- cikk Szöv. (Ft)
Saba 6930	VHS-C			130 000		
Saba VM-6990	VHS-C	3500	250–300 000		241 000	
Sony CCD 8AF	Video-8			237 000	230 000	
Panasonic M-1	VHS		170 000			
Panasonic M-3	VHS		220–300 000			
Panasonic M-5	VHS	3500	350–390 000			349 000
Panasonic M-7	VHS	3700	390–420 000			390 000
JVC GRC-1	VHS-C	3000	260–300 000			
Canon VME-1	Video-8	2200	247 000			

Keres- kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánzertelmeit 100 szolgálatnál nem hosszabb szövege hirdetésül. Leveleiben kerüljön gyári vagy hazilag felvett, de megunt mosoros kazettáit, valamint „üres” kazettáit, prospektusait, televíziók, monitorjait, kármagait, kameráit hirdetésül.

Típus	Video- Audio- jellemzők	Mechanikai tulajdonságok	Átlag
BASF Chromdioxid E-180 SHG	5	5	5
SONY DINAMICRON E-240 UAG	5	5	5
FUJI BERIDOX E-180 HG	4	5	5
JVC E-180HR	5	4	5
KODAK E-180 SGE	4	5	5
MAXELL E-180 EX	5	5	4
RAKS TECHROMA E-180	4	5	4
SONY DINAMICRON E-240	4	4	5
TDK STANDARD E-240 HS	4	4	5
TDK STANDARD E-180 HS	4	4	5
TDK STANDARD E-195 HS	4	4	5
AKAI E-180 HQ	4	4	4
GOLD STAR E-180	3	4	4
KOBO E-180 HG	4	4	3
KOBO E-120 HG	4	4	3
RAHUL E-180 SV	4	4	3
SKC E-180 PG	4	3	4
JVC E-120 SHG	3	3	4
SAMSUNG E-180 Extra HQ	2	2	3
NORA E-180 PRO	2	2	2
NORA E-180, PRO	2	2	2
SCI E-180	2	2	2

● Panasonic F-10-es kamera, AG-6400 videokamafotó, AG-6500 szerkesztőrendszer, SI-es keverő részletes, magyarral fordított használati utasításla eladó. Vidos Nagy Leona, 1125 Budapest, György Aladár u. 30. A/2.

● Vadatóni SABA VideoMovie VM-6930 típusú kamerám egy év itthoni garanciával eladom. Jellemzők: 12 lux, CCD, autofókusz, két sebesség, sáv. Tartozékok: hordtáska, akku, töltő, adapter asztali videón történő lejátszáshoz, kazetták. Árnyár: 155.000. Telefon: 486-570. Cim: Takács Miklós, 1171 Budapest, Nyitány u. 52.

● Videofilmeket cserélnék és eladnék. Különböző érdekelnek az akció-, történelmi filmek és vígjátékok. Telefon: 52/12-304, Czigizs Tamás, 4032 Debrecen, Poroszlaj u. 52.

● Videofilmekért cserébe Commodore 64-es programokat adok. Bővebb tájékoztatás levelelem. Cim: Egri Imre, 5561 Bekésszentandrás, Pacsirta u. 6.

● Olcsón eladom új, 1 év garanciával hi-fi sztereo Fisher FVH-P980K típusú kármagomat. Ezenkívül egy TXT-es Videoton tv-t, hároméves, új képcsővel, amelyre 1 év garancia van. Borcsa Csaba, 6723 Szeged, Póz János utca 5/A.

● Eladó új Panasonic NV-612-es videomágnó. Cim: Dudas Ákos, 3200 Gyöngyös, Kenyérház u. 42.

● Új, vámkeltet 41-21 Thomson színes monitor eladó. Cim: Lakatos Lukács, 3200 Gyöngyös, Napsgár 14.

● Panasonic NVG-12 EE típusú videomágnó eladó. Cim: Szondi Gyula, Kisbudahegyháza, Vörös Haderőg 97. II/2. Telefon: 76/61-610, 61-156.

● Univerzum videomágnó 14 napra és 4 programra állítható, valamint 10 db filmet tartalmazó kazetta eladó (külön is). Videomágnó, tv-k használati és kezelési utasítását magyarral fordított. Reichardt Géza, telefon: 889-574.

● Telefonon 890 típusú kámkorder, új állapotban eladó. Sinka Rita, 1118 Budapest, Somló u. 3/B. Telefon: 660-107.

● Keresek olyan társakat, akik zenei témájú videomágnókat tudnának felvenni jó minőségben. Főleg progresszív zene érdekel. Magyarfalvi Péter, 5664 Gáborfalva, Vasút u. 4.

● Onálló discoprogramot kínálok. Kizárólag euro-, itálidisco irányban, jó minőségben. Gál Attila, 8900 Zalaegezség, Landorhegyi u. 28.

● Panasonic NV G7EG, alig használt videó, valamint hangeffektusok előállítására is kiválóan alkalmas CASIO CZ-5000 digitális, professzionális szintetizátor eladó. Csabáné, jó minőségű filmeket (magyar hanggal). Pusztás Zoltán, 7400 Kaposvár, Marx u. 11.

● Keresem JVC-HR-D210 EE „index” márkájú videomágnó magyar nyelvű kezelési utasítását. Daruka László, 1025 Budapest, Felsőlászlói u. 24/A. Telefon: 163-332.

● Új, Panasonic NV-G12 típusú VHS (feket) videomágnó vámkeltet, vámkelték körülírt árán eladó. Cim: Füleki Desző, 3691 Nagrád község, Jókai u. 9.

● Keresem az alábbi jó minőségű (magyar hanggal) filmeket: Gremlins, Alligator, Hid a Kval folyón, Nightmare on Elm street 3, Evil Dead 1-2., Highlander, Aladin (Bud Spencer), Cape 1. Cim: Németh András, 2030 Erd, Kárpát u. 41.

● Eladó ORION 735 típusú japán videomágnó. Jellemzők: HK VPS, kábel-tuner, OTR, 8 program 21 napra, áramkiesztő védett, automata SECAM kép, CRT hang. Ugyancsak eladók használt és új TDK HS 180 kazetták. Cim:

Király László, 9400 Sopron, Gesztenyés krt. 117.

● Keresem a következő filmeket (magyar hanggal): A Manderley ház asszonya, E. T., a földönkívüli, Old meg a Sogut, Erielenek. Ajánlatokat ármegejelással kérem. Cim: Minárcsik András, 2534, Tát, Felszabadulás 108.

● Megvételre keresem az ÖTLET Video Magazin 1., 2., 3., 4. számait, valamint a Videotechnika 1. és 2. számait. Cim: Vahály László, 3534 Miskolc, Erdélyi u. 14.

● Eladó Pioneer SX-202L receiver, egyéves, jó állapotban lévő. Cim: Somogyi Imre, 3700 Kazincbarcika, Szemere B. tér 8.

● Megvételre vagy cserére keresem (jó minőségben) a következő filmeket: Csillagok háborúja, Birodalom visszavág, A Jedi visszatér és bármilyen más tudományos-fantasztikus filmet. Cim: Selyem Attila, 8693 Lengyeltelei, Fonyódi u. 51.

● Keresem a Video Magazin 1-4. számait vagy azok fénymásolatát, továbbá magyar és angol nyelvű lapokat, melyekben említenék a látható a JVC HR-150 E típusú videomágnóról. Telefon: Császár János 140-084, reggel 8-tól délután 4-ig.

● Eladó CHROMIN 877 Macro S. 8-es kamera, extra szolgáltatásokkal: nyolcszoros zoom, Fade, BLC, átütés, TIMER, két sebesség, lassítás, távkapcsolás, stb. teljes automatika vagy kézi vezérlés. Vig János, telefon este: 587-563.

● Új HITACHI VT-8E típusú videomágnómal cserélném használt jó állapotban lévő Panasonic NV-180EG típusú készülékre. Mátyás György, telefon este: 66/24-253.

● Kb. 50 db VHS-, NTSC-rendszerben felvett angol nyelvű mosoros – többnyire filmek – videokazetta eladó. Ugrai Imre, telefon este: 499-607.

● JVC HR7655EG típusú sztereo videokészülék 80.000 forintért eladó. Kamercsallakozás, négyfejű, sebességfejlesztő. Telefon: Abraham, 333-103.

● Eladó 2 x 4 órás BASF chromdioxid sztereo video 2000 kazetta. Détar Imre, telefon: 476-498.

● Eladó vagy elcserélhető: hordozható videoképerpül, 2 200 V-os végzők, exponenciális mélységjáró töltésű illesztett magas és közepesugárzókkal, OROFON C 65 pickup. Videorecordert, hordozható színes tv-t, mélyhűtő, számlógépet beszámítok. Urnos István, 8200 Veszprém, Tiszafa u. 28.

● LASER DISC-et veszek, ajánlatokat filmcím és az ár megjelölésével kérem. Cim: Szighethy Endre, 8201 Veszprém, Pl. 305.

● Eladó Panasonic NV-850-es hili videomágnó. Zenés videofilmeket cserélnék főleg a progresszív-rock 67-73-as időszakból. Cim: Varga Csaba, 9400 Sopron, Győri u. 1. Telefon: 93/31-301.

● Felajánlom megvételre jó minőségben, magyar hanggal a következő filmeket: Theatrophor, Tűzfekvés, Alpa Streets of fire, Europe vaccination, Young doctors in love, Ruckus. Cim: Gyuris Imre, Pl. 207, Szeged, 6701.

● Eladó 1 db Seltion videomágnó garanciával, 1 db Fisher FVH P97S videomágnó 3 (jeles, folyamatosan lassított) kazetta hátralevő idő kijelzés), 1 db SHARP audio-mágnó (automata programkereső rendszer) Cim: Kandi József, 2740, Abony, Kaczinai F. u. 1/A.

● Eladó JVC HR-D140E-es videokészülék és nyolcvan film. Telefon: Vóth 25/13-163.

● Elcserélném videomágnóra az alábbi készülékeket: Yashica FR fényképezőgép 28 mm, 50 mm, és 7-210 mm multi zoom objektívvel, UV és polar szűrők, készlettel táska. Cim: Fábán Ferenc, 1066 Budapest, Zichy Jenő u. 10.

● Bármilyen típusú videolejátszó vendék háromhavi részlete 16.000 forintig. (Lehet használni is.) Ugyanott EURO-AV csatlakozós videolejátszó-készlet 1800 forintért megvásárolható. Cim: Hegyi László, Kelenföld, Vörösmarty u. 19.

Gombostű, homok, légyszem

A RAJZFILM TÖRTÉNETÉBŐL

6.

Az animációs filmek történetében különleges szerepük van azoknak, akik megszállott kísérletezőkként alkották filmjeiket. Megszámlálhatatlan felvételi eljárás született az idők során, s nem kevesebb azoknak az anyagoknak a száma sem, amelyeket a rendezők műveikben fölhasználtak.

Az alapelv szinte a kezdetektől változatlan: a szereplő figurák, alakok mozgását fázisokra bontják, majd egyenként viszik film-szalagra. E sommás meghatározás nem sejteti, micsoda találgatást, leleménységet tanúsítottak a rendezők munkáik elkészítése közben. Sokan megpróbálkoztak például a rajz- és a bábfilm ötvözésével, az élőfilm és az animáció párosításával. Meghökkenítő és eredeti látvány, amikor a filmszénny egy rajzolt szereplővel labdázik a vásznon, vagy éppen a főszereplő szébőlől bújik ki egy kedves, rajzolt figura, ám mégsem ez az animáció igazi létezősége. Mindez csupán vidám kirándulás a filmművészet más, az animációtól távol eső világába. A magyar rajzfilmtörténet egyik úttörője, Walker István is készített ilyen műveket a 30-as években.

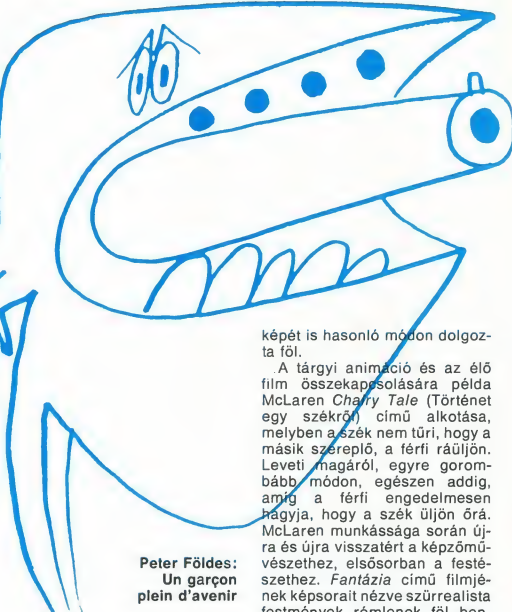
A *Polly Ági kalandjai* című sorozat érdekessége az, hogy egy mániakus erdélyi gyáros filmeket készítettett táncikáló kisleányról, abban a hiszemben, hogy gyermekét ezzel elindítja a világsikerhez vezető úton. Megnézve az elkészült „műveket”, maga is unalmasnak, sivárnak találta őket, így hát megbízta Walker Istvánt, tegye élénkebbé, vidámbbá, gazdagabbá a film-ben levő környezetet. Walker a

meglévő alapanyag „mögé” rajzolt, s természetesen az animáció és az eredeti alapanyag között semmiféle összhang, egyesség nincsen, talán ez az oka, hogy e filmről és szerzőjéről az Új filmlexikon meg sem emlékezik.

Sok filmtörténész Walt Disney és követői számlájára írja annak a bőségesen áradó kísérletezőkedvnek az elapadását, ami az animációs filmek első korszakát jellemezte. Bizonyos, hogy a kommersz előretörése, az ipárszerű filmtermelés nem kedvezett a mindig újat akaró, kreatív rendezőknek, az olyanoknak, mint Alexandre Alexeieff volt. Az orosz származású francia alkotó föltárlta az animáció történetének talán legkülönösebb eljárását, a gombostű-animációt.

Úgynevezett gombostűvásznonba szúrt több száz-ezer tű mozgásával lenyűgöző hatást lehet elérni; az egyszerre vagy egymás után mozduló tűtömeg szinte megbabonázta a nézőt, fantasztikus, soha nem látott, álombéli tájakat lát, s olyan mozgássorokat, amelyek a valóságban soha nem fordulhatnak elő. Ilyen módszerrel készítette Alexeieff az *Egy éjszaka a kopár hegyen* (Night on the Bare Mountain) című filmjét 1933-ban. E különös mű az eltelt hosszú idő ellenére sem ment feledésbe. Egy másik világhírű kísérletező, Norman McLaren azon három animációs film között említi, melyek a legnagyobb hatással voltak rá. A nyolcvanas évek elején pedig egy kanadai francia rendező, Jacques Drouin készített túni-mációs filmet, Alexeieff emlékének szentelve.

Ha már szó esett Norman McLarenról, nem felejtkezünk el *Chants populaires* (Népdalok) címmel készített sorozatról, amely úttörője volt egy máig élő, új technikának, a fest-

**Peter Földes:
Un garçon
plein d'avenir**

mény- vagy grafikaanimáció-nak. Ezzel a módszerrel egyetlen grafika segítségével el lehetett készíteni a filmet. Minden egyes felvétel előtt mozdítottak a grafikon, s az így meglevendő rajz maga a képzőművészeti animáció. McLaren később Arnold Böcklin svájci festő egyik

képét is hasonló módon dolgozta föl.

A tárgyi animáció és az élő film összekapcsolására példa McLaren *Charly Tale* (Történet egy szekről) című alkotása, melyben a szek nem tűri, hogy a másik szereplő, a férfi ráüljön. Leveti magáról, egyre gorbóbb módon, egészen addig, amíg a férfi engedelmesen hagyja, hogy a szek üljön órá. McLaren munkássága során újra és újra visszatért a képzőművészethez, elsősorban a festészethez. *Fantázia* című filmjének képsorait nézve szürrealista festmények rémleken föl benünk, nem létező, embertelen tájak, ismeretlen, lassan mozgó alakzatokkal. 1976 és 1978 között Norman McLaren egy sorozatot forgatott (*Animated Motion 1-5*), amelyben összefoglalta az animáció lehetséges mozgásait. A rajzolt munkáit látva megtudhatjuk, miképpen kell lassuló, gyorsuló, összetett, rend-

Ernest és Gisèle Ansonge: Fantasmatic

szertelen mozgásokat létrehozni, megismerteti az emberi gesztusokkal, a színek és a fények szerepével.

Kanadában – McLaren hazájában – 1939-ben létrejött a National Film Board elnevezésű szervezet, amely állami támogatásból fedezte költségeit – dokumentum- és rajzfilmek készítését –, s ezért nem is volt soha profitérdekelttségű. McLaren 1941-től tagja a szervezetnek, s maga köré gyűjtötte tehetséges és kísérletező kedvű pályatársait. Itt készítette Peter Földes magyar származású rendező az *Ehség* című, számítógépes grafikával megoldott rajzfilmjét, amelyben egy sovány férfi tömi magát, egészen addig, míg alak-talan hajtómű nem lesz belőle. Ekkor rohanják meg a kiéhezett, sovány embertársai. Akkoriban nem sok jöbött jósoltak a komputeres animációnak, de a számítástechnika robbanásszerű fejlődése, a video és a számítógép összeházasítása fantasztikus lehetőségeket ígér e téren.

Visszatérve a hagyományos, ám mégis rendhagyó animációhoz, ide kíváncsolok a holland Co Hoedemans *The Sand Castle* (Homokvár) című filmje, amelyben minden homokból van. Homokemberek járnak-kelnek, végzik mindennapi, szokásos teendőiket, szeretkeznek vagy verekednek. Már-már azt hisszük, a homokvilág épp olyan, mint amiről mintázták, kezdjük megkedvelni a különös formájú homoklényeket, amikor lassan föltámad a szél, homokszemeket hoz ma-

gával, először csak néhányat, aztán egyre többet, míg csak be sem temeti az egész világot, amely elenyészik, nyomtalanul eltűnik a homokrengetegben. A reménytelen mulandóság, a hiábavaló cselekvés, az értelmetlen, meddő lét sugárzik e különös filmalkotásból.

A rajzfilmek túlnyomó többsége megegyezik abban, hogy a nézők pusztá szemléltői a vásznon zajló cselekménynek, mindvégig kívülről maradnak, annál is inkább, mert e művek java része csupán szórakoztatni akar. Rendszerint ez is elég a sikerhez, ám vannak rendezők, akik nem érik be ennyivel; arra törekednek, hogy a néző ne csak befogadója legyen az alkotásnak, hanem azonosuljon a főszereplővel, lélekben éljen át mindent, mintha vele történne. Ahhoz, hogy az alkotó e szándéka megvalósulhasson, nem mindig elegendő, ha a dramaturgiában halmozódnak a feszültségek, van, amikor valamilyen technikai megoldás újszerűsége, szokatlansága szükséges hozzá.

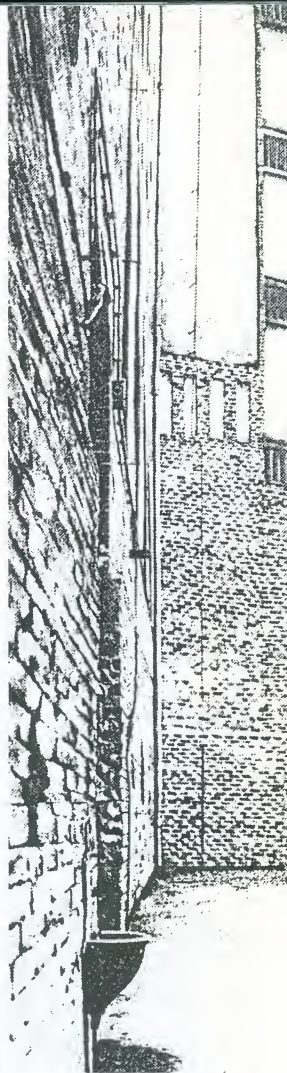
Ennyi bevezető talán elég is annak a magyar rajzfilmnek, amely 1982-ben Oscar-díjat hozott alkotójának, Rófusz Ferencnek. A díjnyertes mű címe *A légy*, és azzal tűnik ki a hétköznapiaságból, hogy a kamera a néhány perces filmben maga a légy szeme. Ritkán adódik alkalma a mozinézőnek arra, hogy légynek érezze magát egy kiismerhetetlen házban, vagy kockázat nélkül átélje a veszélyez-

tettség, az üldözöttség érzését, hogy ő valójában egy kiszolgáltatott, jelentéktelen, apró lény, akit az aránytalanul nagyra nőtt, hatalmas *valami* agyon akar csapni, szétmorzsolni, megsemmisíteni. A légy riadtan, egyre reménytelenebbül próbál kitérni a végzetes csapás elől – mindhiába. Ilyesmí az emberrel nem fordulhat elő. Vagy mégis? Képzletemben fölöttnök Rófusz filmjének nézőtere, s a székében legyek ülnek, vagy kulákok, zsirosparasztoi, kispolgárok, osztályidegenek, renegátok, egy szóval kártékony, elpusztító lények, akik hamarosan a filmbeli légy riadságával próbáknak menekülni a hatalmas részeg, ostoba csapásai elől. Vízíz ez a film, de természetesen fel fogható úgy is, hogy a légy kártékony rovar, s lehetőleg el kell pusztítani.

Rófusz Ferenc egy másik filmje, a *Holtpont* még ennél is tovább megy. Ebben az ember szeme a kamera. A börtönbe zárt emberé. Akár egy lidércnyomás. Lassan aláhulló vízcseppek, komor téglafal, drótháló, tömött, sötétzürke fellegek, döngve csapódó vasajtó hangja teszi egyértelművé, hol vagyunk. Valaki kendőt köt az elítélt szemére, a mi szemünkre. A filmvászon elsőtől, s most már nincs kétségünk, a mi szemünket kötötték-takarták be. Most csak parányi résen át láthatjuk a világot. Már csak lefelé nézhetünk, de ez még mindig az élet. Bakancsunkra légy száll, mellőli lábait összedörzsöli. Amikor felhangzik a sortűzmel megelőző dobpergés, már átlényegülnénk légyggyé. Így válik a kártékony, öntudattalan rovar a szabadság szimbólumává.

S így dicsőül meg a rajzfilm maga is.

Berkes András

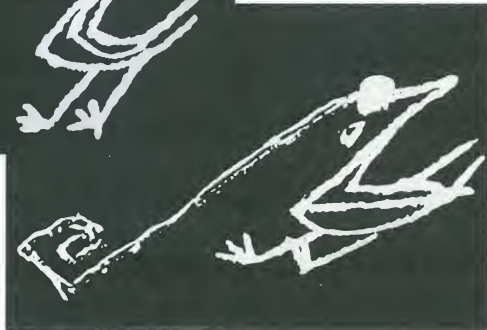
Rófusz Ferenc: *Holtpont*

Norman McLaren:
Blinkity Blank

René Laloux:
La planète sauvage

Nemcsak a kényes ügyeket kell lezárni, hanem olykor a videót is!

A VIDEO SAFE

egyszerű, biztonságos megoldás!

A Video Safe minden forgalomban levő front loading típusú VHS videomagnó kazetta-beadó ablakának lezárására alkalmas. Megakadályozza a képmagnó illetéktelen használatát (munkahelyeken, kiállításokon) és segítségével az otthoni videomagnók is „megvédhetők”, lezárhatók.

A Video Safe harmonikusan illeszkedik az Ön készülékébe is: 3-féle kivitelben (arany, ezüst, illetve matt felirattal) kapható. A beépített zár megbízható, a kulcs elvesztése esetén a CompuDrug ügyfélszolgálat a sérülésmentesen távolítja el a Video Safe-et.

Gyártja: a CompuDrug, Műszaki Fejlesztő Kiszövetkezet termelési főmérnökség:
1037 Budapest, Toboz utca 6.

Telefon: 686-786

Forgalmazzák: az Ofofotér és a Vasedény üzletei

A Video Safe-et postai utánvétellel (ára: 720 forint) a CompuDrug Kiszövetkezet fenti címén lehet megrendelni!

A kép ünnepe:

Európa – és talán a világ – legnagyobb, méreteit és jelentőségét tekintve egyedül szakvásárra a kétevenként ismétlődő kölni Photokina. A rögzített és visszaadott kép – legyen az álló vagy mozgó, hagyományos filmyers-nyagon vagy mágnesesen rögzítve – világméretű kiállítása három nagy részre oszlik. A közszükségleti vagy amatőr fotó-, film- és videoszektor a tel-

szágok szerinti kiállítókról is szólni. A legnagyobbak: az NSZK 544, Anglia 141 és az USA 127 kiállítóval. A legkisebbek vette azok, akik egy kiállítóval vettek részt a vásáron; kilenc ilyen ország volt, közülük Magyarország.

A Photokinát mintegy nyolcvan, a fotó- és a mozgóképművészetet reprezentáló kiállítás és mozi-videó program egészítette ki a város különböző galériáiban és mozi-jaiban. A legnagyobb és talán legimpozanzsabb a 154 152 (!) képet felvonultató szabadtéri fotó-tárlat volt, ahol különböző képes hetilapok és folyóiratok mutatkoztak be.

A dőmtől indult a kiállítás, és a Rajnán átvéltó híd, majd a hídő lépcsőin kan-nyargolt – mintegy másfél kilométeren át –, egészen a Photokina bejáratáig.

A magunk részéről megpróbálunk egy kis kóstólót adni az amatőr videózás várható újdonságaiból. Feltűnő volt, hogy jóformán csak a Video 8 kamkordereket fejlesztették tovább, s a választék is leginkább ebből a típusból bővült. Mindenki rálicsált az előző (1986-os) Photokinán bemutatott készülékekre. Új gyártók is megjelentek, mint például az eddig csak az objektíveiről ismert Tamron cég.

A Sony – a Video 8 atyja – több újdonsággal is jelentkezett. A csúcs talán a *Handycam 2006* i, amelynek nincs saját beépített objektívje, viszont bármilyen „C”-csatlakoztatású objektív a kamerához illeszthető. A kiállított készüléken például Fujinon Zoom 1,7/10–140 mm-es objektív volt (ez egy

választást tesz lehetővé, a leg-rövidebb az 1/2000 m-es „expo-ziós” idő. A készülék állítólag már 6 lux megvilágításnál is elfogadható képet produkál.

Néhány mondat az árakról. A jelenleg piacon lévő 8 mm-es kamkorderek 1800–3200 DM közötti árakon vásárolhatók meg. Az elkövetkező két évben rohamos árcsökkenés még nem várható, sőt a csúcsmo- dellnek számító *Sony Handycam 2006* i ára várhatóan meghaladja majd a 3600 DM-et.

A Minolta azon cégek egyike volt, amely még VHS-C kamkorder-újdonságot is hozott. A kamkorder neve: *Minolta Movie C-50 E*. Az 1,6/9–54 mm-es vari-objektívhez négyféle előtét készült (2×, 1,5×, 0,65× és 0,5×), így gyakorlatilag objektívünk gyűjtőátváltása 4,5 mm és 108 mm között a feladatnak megfelelően megválasztható. Itt is

van idősrítéses felvételi lehetősé- g; 10, 30 és 60 másodperces időközökkel választgatunk (1. fo- to).

A 35 mm-es fotógépeiről híres Nikon két új 8 mm-es videokam- korderrel mutatott be, a VN-8200-at és a VN-9000-et. A különbség a két kamera között a forgófejek számában (2, illetve 4) és a blende- állítási automatika kikapcsol- hatóságában van, mindezek per- sze a második típus javára. Az objektív egyébként 1,6/12–72 mm, 7 luxnál már „van kép”, de az igazi minőséghez 300 lux megvi- lágítás kell. A feliratozás lehető- sége – az eddigi modelleknél is – már felvételkor rendelkezésre áll. Ilyenkor egy chip-memóriá- ban tárolt „felirat” koptozódik össze az éppen készülő jelenet- tel (2. fotó).

A Fuji három új kamkorderrel lepte meg az amatőr videósok táborát: ezek a *Fujix 8 P 600 AF*,

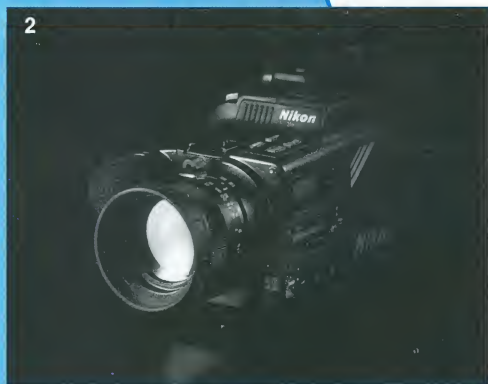

jes terület majd 40%-át foglalja el. Ebben az évben ezen a terü- leten 39 ország mutatta be termékeit.

A fotofinishing – magyarul a laborteknikai, a fotovegyészet és a perifériák készülékek – ter-ületén 451 kiállító vett részt. A résztvevők a labormunka gyorsítását és a minőség továb- bi javítását szolgáló készüléke- ket – elsősorban minilaborokat – mutattak be.

A Photokinán szinte külön vá- sárt képez a professzionális képkommunikáció valamennyi területére kiterjedő termékek bemutatója. Az 1117 cég a kiállít-ás 43 ezer négyzetméteren von- laltatta fel újdonságait. Az ér- deklődés középpontjában a komputeranimáció (számítógé- pes grafika), a számítógéppel vezérelt kameramozgató rend- szerek és az új videorendszerek (S-VHS, M II, HDTV) álltak.

Érdemes egy pillanatra az or-

precíziós, 495 000 pixelt tartalmazó CCD chip, amelyből 440 000 a hasz- nos képpontok száma. A kame- ra „zárja” (kiol- vasási idő, expo- zíciós idő) ötféle

3

az M 600 AF és az M 680. Ez utóbbi négy forgófejes, míg az előzőek csak két forgófejesek. A választható zásebességek: 1/50, 1/120, 1/1000, 1/2000 és a legutolsó típusnál még 1/4000 mp is lehet. Mindegyik kamera alkalmas az utólagos „beinzertálásra” is. A kamerák objektívje 1,6/12-72 mm-es zoom. Az elfogadható képek készítéséhez 100 lux megvilágításra van szükség, de már 7 luxnál is sejteni lehet valamit a képernyőn (3. fotó).

Ha már a Fuji cégnél tartunk, a mágneses fényképezőgépekről (still video) is szólnunk kell. Az előző Photokinán a Canon már bemutatott egy szériatípust – nem amatőröknek –, erről a Műszaki Könyvkiadó *Kamera 1* című könyvében részletesen olvashatunk. Ebben az évben szinte minden nagyobb cég már ilyen, meg is vásárolható típusal jelentkezett (a Fuji a Fujix ES-20-assal, a Konica a KC-400-assal, a Nikon a QV-1000 C-vel stb.). Ezeknek a készülékeknek, illetve az ilyen módon létrejött képeknek nagyon nagy hibájuk a gyenge felbontóképesség, ami miatt a kép információtartalma szegényes. A Fuji most bemutatta – a világon elsőként – a digitális jelrögzítéssel stílusvideokameráját, a Fujix DS-1P-t. Ez a szerénynek tűnő mágneses fényképezőgép nagyságrenddel jobb minőségű színes „fotókat” produkál, mint az eddigiek. Azért fontos ez a kis kitérő, mert ezzel a kamerával a rohamosan fejlődő digitális képjelrögzítés talán már belátható közelségbe került a 8 mm-es videózáshoz is (4., 5. fotó).

4

A Ricoh cég R-610 nevű készüléke már jobb – 320 000 pixelt tartalmazó – CCD-ű, de a Sony és a Minolta kamerák minőségét nem éri el. Hatszoros zoom-objektívje (1,6/12-72 mm) van,

5

6

8

13 lux megvilágításnál a dolgok már láthatók, de az igazán jó képhez 300 lux megvilágítást igényel. A chip-memóriából dolgozó feliratozó nyolc színnel tud gazdálkodni. Sajnos a gép blendéje csak automata üzemmódban dolgozik (6. fotó).

Magyarországon a legnagyobb gondot a világítótestek (lámpák) beszerzése okozza. Rengeteg kicsi (és nagy) cég készíti a világban amatőr és félprofi felhasználásra lámpákat. Ezek nem is drágák. Nem bosszantás-ként, hanem inkább a figyelem felkeltése céljából bemutatunk itt néhányat a Photokina újdonságaiból.

A leggyakrabban használt lámpatípus a *derítőlámpa*. Helye a kamerán az objektív közelében az ott kiképzett helyen van. Elsőként itt van az OSRAM AL 20 VIDEO, lágy fényű akkumulátorról működő kis derítőlámpája (7. fotó). Az amerikai Asahi Research Corporation PC-150 jelű derítőlámpája 150 wattos (8. fotó). 220 voltos hálózatról működtethető, az izzó élettartama mintegy 200 óra, a kibocsátott fény szín hőmérséklete 3200 K. Beépített üvegzsűrű lágyítja a fényt.

Ugyanez a cég elemes, lágy fényű lámpát is gyárt PC-30 és M-20-as jelzéssel. Ezek 20 wattosak, 6 V-os elemről működnek, az izzó élettartama 100 órányi. Tölthető akkumulátor (BC-4G) is van ezekhez (az elemek kb. 12 percnyi felvételhez elegendők), melyet három óra alatt lehet saját töltőjével feltölteni. Hasonló lámpákat nagyon sok cég gyárt, a Kaiser, a Sunpac, a Dedolight stb. (9. fotó).

Nem volt igazán változás és újdonság az utómunkákat (editálás) segítő berendezések terén, hacsak az nem, hogy ezen funkciók egy részét maguk a kamkorderek kezdik átvenni (feliratozás, beinzertálás).

Statívok, hordtáskák, szűrők végtelen mennyiségben álltak a kiállításban gyönyörködő szem rendelkezésére. Mi csak reménykedünk, hogy egyszer – és talán nem túl későn – a magyar videomatematikák is olyan eszközök birtokába juthatnak, amelyek segítenek az alkotó gondolatok minőségű megformálásában.

Rák József

7

9

A Tamron cég CX-7 Movie 8 kamkordere inkább csak szerénységével tűnik ki. Képzékelője mindössze 270 000 pixelt tartalmaz, a legrövidebb expozíciós ideje pedig mindössze 1/1400 mp, ez persze az alacsonyabb árban is megmutatkozik.

Bármilyen hihetetlen, a képünkön látható, két ujj közé csipentett apróska tárgy nem más, mint a Toshiba 25 gramm súlyú /KM 30 CCD-s videokamera! Az elképesztően összenyomított, miniatürizált csoda természetesen nem amatőrök számára készült. Átmérője 17,5 mm, hossza 52,9 mm. Objektívje 1,6/7,5 mm, zársebessége 1/1000 mp. A CCD felbontóképessége 360 soros tv-képnek felel meg.

A Minolta 8 8200 E kamkorder objektívjéhez (1,4/9-54 mm) két előlét csatlakoztatható: az egyik 1,4-szeresére növeli a gyújtótávolságot (tele-előtét), a másik 0,7-szeresére (nagy látószögű előtét). Az igazi újdonság az Idősűrítéses felvételek készítésének lehetősége. Ez még nem egészen azonos a filmtchnikában megszokott lehetőséggel, tudniillik itt egy expozíció minimum 4 képet jelent (vagy ennél többet), az expozíciók pedig 30 másodpercenként vagy 1, 2, illetve 5 percenként követhetik egymást.

Az én filmem

Párizs Texas

H

őünk, Travis Clay Henderson egy pillanatra megáll egy texasi sivatag kellős közepén, majd nekivág a végzetlen homokföldnek, hogy aztán az első útba eső kiskocsmában holtfáradtan essen össze, majd eszméltre térve kónok némasággal zárkózzon be az őt faggató helybéli doktor kíváncsisága előtt.

Igen, Travisnak van mit titkolnia, és ez maga az élete. Még a több ezer kilométerről, Los Angelesből érte jövő öccsének sem akar föltárukozni, akit immáron négy éve nem látott, és aki – mint bevallja – halottnak gondolta. Ezért is történt, hogy Walt, az öcs, feleségével Anne-nel odavették magukhoz Travis 4 éves kislát, Huntert. Travis előtt most nem kisebb feladat áll, mint ismét viszontlátni a gyereket, ismét megtanulni az apaszerepet.

Travis kezdetben ódzkodik ettől. Hiszen ő már lemondott erről, pontosan akkor, amikor tönkrement a házassága. Beavatja öccsét: vett egy darabka földet Párizsban, Texas államban. Hogy miért éppen itt? Mert itt minden a születése emberi tisztaságára emlékezteti: apja és anyja itt lettek először egymáséi. Földézi a kedves történetet: apja minden-

A film eredeti címe: Paris, Texas
Írta: Sam Shepard
Zene: Ry Cooder
Fényképezte: Robby Müller

Szereplők:
Travis – Harry Dean Stanton
Wall – Dean Stockwell
Anne – Aurore Clement
Jane – Nastassja Kinski
Hunter – Hunter Carson

Rendezte:
Wim Wenders

138 perc

kinek azt mesélte környezetükben, hogy lám, ő milyen szerencsés, neki párizsi felesége van. Olyannyira sokat beszélt erről, hogy a végén már maga is elhitte.

A rendező, Wim Wenders ebből az „ősforrásait” kereső Travisból indít, hogy aztán fokozatosan jusson el hőse átváltozásáig, mondjuk úgy, kissé patetikusán, önmegtalálásáig.

A film nagyobbik része ugyanis arról szól, hogy ez a megejtően szelíd ember miként talál vissza múltjához, önmagához – pontosabban: miként ismeri föl házasságának további vállalhatatlanságát. Los Angelesben (öccsének házában) minden elhagyott feleségére, Jane-re emlékezteti: viszontlátott fia (aki kezdetben igen csak idegenkedik tőle), a filmfelvétel amelyen egy régi közös vakációt örökített meg, a Jane-ről hallott értesülések. A férfi újra élni kezd, pontosabban: újra emberi logika szerint kezd gondolkodni. Elhatározza, ha török, ha szakad, megtalálja feleségét, akiről csak annyit sikerül megtudnia, hogy Houstonban dolgozik, és minden hónap egy meghatározott kedden pénzküldeményt ad fel közös gyermeküknek egy helyi bankból.

Irány tehát Houston. Ott valóban sikerül is viszontálnia a nálnál jóval fiatalabb, virulóan érzéki nőt (Nastassja Kinski elrajzolt vonásaival is gyönyörű!) – igaz, egy külvárosi peep-show beszélgetőfülkéjében. Travis nem kíván semmit a lánytól (aki nem láthatja őt), csak azt, hogy hallgassa meg, amit mondani akar. Megfordítja a széket, nem akar szembenézni Jane-nel, és úgy kezdi meg nagy monológját – amit akkor, négy éve nem mondhatott el.

Ritka élmény, ahogyan a kamera szinte végig a nő arcát mutatja. Döbbenetes erejű ennek a férfinak a vallomása. Vallomás egy már-már eszelős szerelemről, amelyben csak szétmorzsolódni lehet, amely törvényszerűen taszítja a mélybe azokat, akik részt vesznek benne. Travis fölidézi az utolsó napok történetét és tébolyult elfutásának pillanatait. Jane

pedig csak néz maga elé, egyre szomorúbban és egyre döbbenetebben. Talán ő is tudja: aki kizárta magából, és akit ő kizárt magából, nem akárh. De Travis biztos a dolgában: ő már nem lenne képes a nővel újrakezdeni. Az egyetlen, amit tehet: rá „hagymányozza” a gyereket, ő pedig, látván anyja és gyereke egymásra találását, beszáll lerobbant furgonjába, és elköcskázik.

Igy elmondva, a filmnek akár egy közhelyszerű szerelmi történetnek, csak részleges happy endje van. Wenders azonban a Párizs, Texasban mindannyiunkról szól. A saját Párizsainkat és Texasainkat firtatja, és azt mondja: vegyünk egy átlagos állampolgárt, egy szakadt öltözöt, némiképp taszító külsejű figurát, s egészen biztosan megtaláljuk benne, amit keresünk. Nem a film prekonceptiójához keres történetet, hanem fordítva: egy bizonyos létező emberi történethez kanyarít filmet, ami nagy különbség. A rendező elég bátor ahhoz, hogy erről beszéljen, ha melodramatikus eszközökkel is, de ezeket esetünkben egyáltalán nem érezzük idegennek, mert a történet mélyen mindennapi jellegéből fakadnak.

Ugyanakkor csodáljuk is Travisban a nem mindennapos lelket, az életet vágyak és költészet között megélt, emelkedettebb szellemet is. Mennyire más minőség ő, mint a feleség és mégis, mennyire akart ugyanolyan lenni! Mennyire szeretett volna föloldódni valakiben! Az ő Párizsa a mindannyiunk lelkében élő vágyódás, az ő Texasa a mi határaink kijelölése is. Párizs és Texas egymás mellett legfeljebb az USA térképén létezik, meg a fantáziánkban – de a közsímsert Párizs kicsoda messzeségekre van Texastól.

E távolság legyűrésének filmje a Wendersé – ha ugyan van rá esély egyáltalán, hogy föloldható a különböző minőségek, kiiktathatók a távolságok, átívelhetők a distanciák. Wenders filmje tehát kísérelt összeilleszteni a különféle elemeket: Ez Travis vágya is, ami nem vétség, kísérelt – még ha emberfölötti is.

Csizmadia Ervin

**Csúcsminőség!
Szuper
technika!**

JVC

Panasonic

SHARP

SANYO

BASF

ortofon

Candy

Hi-Fi berendezések, videók, kamerák, tv-k, egyedi
műholdvevők, háztartási kis- és nagygépek folyamatosan
megújuló választékával várjuk vásárlóinkat a

RAMOVILL – DUKÁT

devizás bolthálózatában:

DUKÁT

Budapest V., Galamb u. 6.
Szeged, Bartók Béla tér 9.
Fonyód, Ady Endre u. 36.

DUKÁT

Egyéb hasznos elektromos berendezésekkel és ajándéktárgyakkal állunk konvertibilis valutával rendelkező vásárlóink rendelkezésére.

Egyedi, közösségi műholdvevő rendszerek a CMG Sat-tól!

Egy kézi vezérlésű, 8 csatorna beprogramozására képes készüléket és egy távvezérelhető, 999 programhelyes hi-fi sztereó hang vételre alkalmas egységet, mely képes fogni az Astra műhold adásait is, s amelyet előkészítettek az esetlegesen D-2MAC rendszerben sugárzó közvetlen műsorszóró műholdról (DBS-ről) érkező adások vételére is. A telepítés költségei lakóhelytől függően (kertes házban például egyszerűbb és olcsóbb a kialakítás), átlagosan 7-20 ezer forintba kerülnek. Az egyedi postai vételi engedély, illetve kötelező bejelentés ügyintézését a CMG Sat kívánságra átvállalja.

A KISKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZER

telepítése lényegében hasonlít az egyediéhez, s maximum 16 lakásban alakítható ki, ha a kábelek hossza nem éri el a száz métert az antenna és a beltéri készülék között. Kisközösségi vételhez két konvertert kell a fejre szerelni és minden egyes lakásban beltéri egységre van szükség ahhoz, hogy a család saját maga választhasson a programok között és ne másokra legyen utalva. E rendszer kialakítása telepítéssel, ÁFA-val együtt körülbelül 1 millió forint, 16 lakásra elosztva megközelítőleg

62 500 forint.

Néhány száztól több ezerig terjedhet azoknak a lakásoknak a száma, amelyek

NAGYKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZERBE

köthetők be. Ehhez 220 vagy 300 centiméter átmérőjű antenna ajánlott, két konverteres fejjel, plusz csatornánként egy-egy beltéri egység, mely álló szekrényes vagy fekvő fiókos formában alakítható ki. No és a kábel, amely minden egyes lakásba eljuttatja a műsort. 4 csatorna kialakítása (a három engedélyezett programra plusz egy tartalék csatorna) ÁFA-val együtt körülbelül

830 000 forint,

220 cm-es tükörrel

690 ezer forint

Szeptembertől a CMG Sat Gazdasági Társulás komplett egyedi, kis- és nagyközösségi satelit rendszerekkel jelentkezik a magyar piacon, melyekkel kiváló minőségben lehet venni a távközlési műholdakról sugárzott televíziós adások jeleit.

A társulást 1987 végén a Computext, a Metalglobus és a Gelka alapította, hogy megteremtse, s kidolgozza a műholdas televíziós hazai teljes vevőrendszerének fejlesztését, gyártását, forgalmazását, telepítését és karbantartását. A Computext textilipari kutató-fejlesztő vállalat mikrohullámú laborja új profilként vágott bele a legújabb tömegkommunikációs vevőrendszer fejlesztésébe, s a külföldi tapasztalatokat is hasznosítva ma már gyártója is a berendezéseknek. A színesfémekkel nagyban kereskedő Metalglobus gesztorként, a gyártáshoz szükséges anyagok beszerzőjeként és mint forgalmazó vesz részt a munkában. A Gelka a vevők számára ajánlatot készít, megtervezi a rendszer biztonságos helyét és vállalja felállítását. Gondoskodik karbantartásáról is: egy esztendőig garanciával, öt évig pedig biztosítja az alkatrészeket. A társaság kialakította az összetett feladathoz szükséges szakembergárdát, s készen áll arra, hogy megrendelői igényeinek eleget tegyen.

EGYEDI VÉTELHEZ

a komplett műholdvevő rendszert a CMG Sat ÁFA-val együtt

195 250 forintért

kinálja. Ehhez – összes elemével együtt – egy műanyag (polisztirol alapanyagú) antenna tartozik, melynek bevizsgálását a világhírű Hirschmann cég laborjában végézték. Az antenna igény szerinti méretben vásárolható meg: 180 centiméter átmérőjű a javasolt, de adott esetben elsősorban a Tiszántúlon, a vételi lehetőségek miatt, 220, 300 centiméter átmérőjű antenna felállítását ajánlják a szakemberek.

A rendszer lelke, a tükör középpontján, állványon álló vevőfej, a konverter importból érkezik: az ECHO STAR japán gyártmány. Hazai gyártású viszont a primer sugárzó és a polárváltozó, melynek utóbbit két fajtája kapható: az elektromechanikus és az elektromágneses változat. Ez utóbbira két konverter szerelhető. Külsőre hagyományos képmagnóra emlékeztet a beltéri egység, melyet a kültéri parabolantennával kábel köt össze. Ebből is két típust kínál a CMG Sat.

A CMG Sat műholdvevőrendszerét működés közben is megtekintheti, felvilágosítást kérhet és megrendelheti a következő budapesti üzletekben:

SKÁLA Budapest Nagyáruház
(XI., Schönherz Z. 6-10.)

RAVILL Elektroakusztikai Szaküzlet
(V., Rajk László 18.)

RAVILL ECHO Szalon
(VI., Bajcsy Zsilinszky út 19/a.)

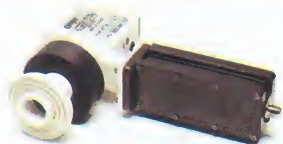
KERAVILL
(V., Kossuth L. u. 2.)

KERAVILL
(VI., Lenin krt. 60-62.)

KERAVILL
(VI., Liszt Ferenc tér 2.)

KERAVILL Áruház Sugár
Üzletközpont

(XIV., Órs vezér tere)

A rendszer lelke: az ECHO STAR japán

Helikopterrobotok bögése, bombák robbanása, pus-kák ropogása. Döglött lovak, me-nekülő férfiak, gyermekeiket vé-dő asszonyok. A háborús képek mindenütt azono-sak. Azonosak?! Ezúttal Afga-nisztánban folyik a harc, úgy, ahogyan egy amerikai elkép-zeli az oroszok támadását egy afgán falu ellen. A Rambo III. forgatásán vagyunk.

Rambo, a szabadság ma-gányos harcosa, a nagy pénztermelő immár harmad-virágzását éli. John Rambo figurája ugyan David Morrel regényíró képzeletében szü-letett meg, ám felemelkedé-sét és tündöklését a Sylves-ter Stallone-Ted Kotcheff pá-rosnak köszönhetette. 1982-ben forgószélként söpört vé-gig egy amerikai kisvároson, s tarolt a világ filmszínházaiban és videokölcsönzőiben. A szomorú lelkű, ám mindig akcióképes amerikai veterán keltette sikerhullámok még ma is tartanak, miközben a közönség 120 millió dollárt fizetett azért, hogy láthassa őt. 1985-ben Rambo vissza-tért. Nemcsak a vetítővász-nakra, hanem Vietnamba is, egykori csatáinak színhelyé-re. S ami nem sikerült az amerikai hadseregnek, azt Rambo néhány kisebb kar-colás árán megoldotta: ki-szabadította fogoly honfita-rsáit, miközben szinte egye-dül végzett a fél vietnami

hadsereggel és orosz tanács-adóival. A jövendelőző ki-ruccanás után – több mint 270 millió dollárt fialt a bár-gyú történet – már csak az volt a kérdés, mikor folytató-dik a kaland. Nem is úsztuk meg Rambo nélkül az 1988-as esztendőt!

Az izompaccsirta, „aki erő-szakkal nyerte el a társada-lom megbecsülését” (New

York Times), azért érkezik Afganisztánba, hogy kisza-badítsa Trautman ezredest (Richard Crenna játszsa), aki az előző epizódokban a fő-lötte, sőt a nevelőapja volt. Az ezredest persze az oroszok ejtették foglyul. De hát egy Rambónak ez nem akadály, hiszen nagy jártas-sággal rendelkezik a fogoly-szöktetések terén. Így tehát

Metal Jack, 1987) van szó – amelyek különbözőnek... az enyémeiktől. Ha van száz ka-tonád, mindegyik száz kü-lönböző történetet fog elme-sélni, amelyek nagyon sok szemszögből mutatják be a háborút, csakhogy elmagya-rázzák: a háború kegyetlen. Azok a filmek nem olyan lát-ványosak, mint az enyéme, amelyek cselekményeseb-

néhány mudzsaheddinnel a háta mögött, a szokásos gyilokeszközeivel felfegy-verkezve, a szokásos módon intézi el a szokásos ellenfe-leit. Még ideológiát is gyár-tott hozzá: „(Oliver) Stone és (Stanley) Kubrick jelentős, bonyolult filmeket csináltak – A szakaszról (Platoon, 1986) és az Acéllövedékről (Full

bek, sőt romantikusabbak. Most azonban valami szá-momra is megváltozik, egy valóban folyamatban lévő háborút dolgozok fel, és sok-kal kevésbé kell a képzele-temre hagyatkozni. Nagyon erőszkas lesz, nagyon so-kan fognak meghalni, de hát ilyen a háború!”

RAMBO

Afganisztánban

Az új Stallone-opusz forgatásának megkezdése előtt a stáb igyekezett felkutatni a legrealisztikusabbnak tűnő „afganisztáni” helyszíneket. Jártak Arizona és Nevada sivatagjaiban, bejárták Utah államot, átrándultak körülnézni Mexikóba (egyébként itt készült a II. rész), s megfordultak Marokkóban és Ausztráliában is. Stallone végül mégis az izraeli Negev-sivatag mellett döntött, sokak szerint a szüntelen feszültség és aggodalom érezhető jelenléte miatt, amelyet a körülöttük lévő, élesre toltott valódi fegyverek jelenthettek. A forgatócsoport élte egy katonai táborhoz hasonlólt, amelyet az izraeli hadsereg ellenőrző gyűrűje védett. A külső gyűrűn belül azonban létezett egy belső gyűrű is. Ugyanis 8 testőr kísérte szüntelen figyelemmel a szuperhős minden mozdulát. Meg is jegyezte egy újságíró: „Csak Barbra Streisand veszi körül magát ennyi emberrel.” S további gorillák, sőt izraeli katonák őrizték a fontosabb szemé-

rint – fénylik az izzadságtól, az emberfeletti erőfeszítéstől. Poros, fekete bakancs és nadrág van rajta, s persze hosszú hajában az elmaradhatatlan fekete szalag. Dagadó izmai szinte egybefonódnak kedvenc fegyverével, a géppuskával. De hol kezdődik valójában Rambo? Hol végződik Stallone? A végpontok immár 6 éve összerosódtak. „A szerep valóban tetszik nekem, fizikailag is hasonlít rám – mondja a 41 éves szupersztár –, sokat viszek bele magamból. Amikor színész lettem, sokféle szerepet játszottam, de ma már egyetlen szerephez kötődöm, s ez Rocky vagy Rambo. A színész számára ez nem jó dolog, de a közönség így akarja, nem fogadna el költőként. Az izmaimat egyetlen szerephez építettem föl...”

lyiségeket. „.... a testőrökre szükség van – mondta Stallone –, ilyen a világ. Az embernek védenie kell magát. En nem vagyok Rambo, aki senkitől sem fél.”

Stallone csak a stábtól nem fél. A képlet igen egyszerű: csak neki van, neki lehet igaza. „Amaz bolond, a színészek mind bolondok” – szokta mondogatni. Aki nem ért egyet a módszereivel – egyszerűen vele –, azt általában páros lábbal szokta kitűnő. Ezért is tűnnek föl ritkán a filmjeiben ugyanazok az arcok – meg ugye a névtelen statiszták ritkán szokták elhomályosítani a tündöklé-

sét –, s változnak az operatőrök, a rendezők. Csak a forgatókönyvíró személye nem változik, elvégre saját magát mégsem dobhatja ki az ember.

„Salamon király” jelenetét két dublőre szokta előkészíteni, a spanyol Ignacio és Jeff, az arizonai fiatalember, aki diplomatikusan így fogalmazta meg feladatát: „Mindent én csinállok, amit ő nem csinál.” Az afgán lázadókat rendkívül ügyes és valószínűnek ható spanyol kaszkadőrök alakították, amíg a hátsó sorokban már csak a beduinoknak, az araboknak jutott hely. Az egyetlen kasz-

kadőrő angol volt. Jelmezeik a megszólalásig élethűek. Ez érthető is, hiszen pénz és fáradságot nem kímélve Pakisztánból, a hírhedt pesavari ellenforradalmároktól szereztek be azokat. Némelyik annyira hiteles volt, hogy rajta volt egykori viselőjének vére, a golyó ütötte nyomokkal. A Vörös Hadsereg harc- és szállítóeszközeit pedig – a harcokból a puskáig – az izraeli hadsereg szállította, a libanoni inváziója idején szerzett zsákmányból.

Stallone kellékei viszont már ismerősek. A mezítlén felsőteste, a fetiszált kar- és mellizmaival – szokás sze-

Folytatódik-e még a Rambo-láz? Hány Rambónk és Rockynk lesz még? Stallone-t – és a bevételi eredményeket – ismerve bizvást állíthatjuk: a történetek belátható időn belül folytatódni fognak.

Szilágyi Gábor

Stallone a „Cinema” c. filmlap Jupiter-díjával (1982)

KOMA ELEKTRO **M**ARKT

VIDEO · TV · AUDIO

- Videokamerák
- Videomagnók
- Színes televíziók, monitorok
- Hifi tornyok Wien
- Autórádió -magnók
- Kazetták
- Számítógépek
- Mikrohullámú sütők

**A készülékeket GELKA
garancialevéllel árusítjuk!**

■ **MÜNCHEN 40 (NSZK)**
Dientzenhofer str. 66.
Tel.: 00-49-89-3118454

■ **GATTENDORF (AUSZTRIA)**
Hauptplatz 13.
Tel.: 00-43-2142-6674

SAMSUNG

Panasonic

Mwst. adóvisszatérítés előre!
UDVARIAS, MAGYAR NYELVŰ KISZOLGÁLÁS!
Az üzlet előtt tágas parkolási lehetőség!

Hasonlítsa össze árainkat a nagyáruházak áraival!